

IPTO: vakken en bevoegdheden in het voortgezet onderwijs

Peildatum 1 oktober 2023

Datum	november 2024
Auteurs	Astrid Vloet Marcia den Uijl
Versie	1.0

Uitgave

Centerdata
info@centerdata.nl
www.centerdata.nl

Contact

Marcia den Uijl
marcia.den.ujjl@centerdata.nl

© Centerdata, Tilburg, 2024

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Managementsamenvatting

De Integrale Personeelstelling Onderwijs (IPTO) wordt jaarlijks in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) uitgevoerd. Het betreft een telling op alle scholen in het voortgezet onderwijs (vo), waarbij voor al het lesgevend personeel gegevens worden verzameld over vakken en bevoegdheden. In dit rapport worden de resultaten weergegeven per peildatum 1 oktober 2023. Onder het vo vallen ook het praktijkonderwijs (pro), de internationale schakelklas (isk) en (in de meting van 2022 en 2023) de tijdelijke onderwijsvoorziening t.b.v. Oekraïense leerlingen (tov). Het voortgezet speciaal onderwijs valt niet onder het vo. Voor het pro zijn alleen vakken opgevraagd en geen bevoegdheden. In deze samenvatting presenteren we de belangrijkste bevindingen van dit onderzoek. We starten daarbij met een bespreking van de (ontwikkelingen in de) bevoegdheids-situatie. Vervolgens gaan we in op het aantal lesuren naar vak en de bevoegdheidssituatie naar vak en naar arbeidsmarktregio. Bij de bevoegdheidssituatie maken we onderscheid naar drie mogelijke situaties: bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren. Sterk vereenvoudigd weergegeven geldt dat men bevoegd is als men over de juiste papieren beschikt voor de lesuren die men geeft. Als men daar niet over beschikt geeft men onbevoegd les, waarbij echter sprake is van een aantal wettelijk geregelde uitzonderingen. Veelal betreft dit situaties waarin men nog in opleiding is, maar toch al lesgeeft. In dergelijke gevallen is sprake van benoembaar gegeven lesuren.

Bevoegdheid

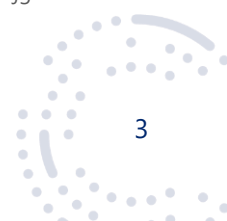
Van de lesuren waarvoor een bevoegdheid kan worden vastgesteld¹ vinden we dat 85,8% bevoegd gegeven wordt, zie Tabel 1 hieronder. Dit betreft vooral personen met het juiste diploma voor zowel het vak als de graadsector (eerste- of tweedegraads lesgebied) waarin men lesgeeft, maar het kan bijvoorbeeld ook een zogeheten teambevoegdheid² betreffen.

9,9% van de lesuren wordt benoembaar gegeven. De personen die deze lesuren geven zijn veelal in opleiding, maar men kan ook onderbevoegd zijn, dat wil zeggen eerstegraads lesgeven met een tweedegraads bevoegdheid voor dat vak. Dit mag (onder voorwaarden) gedurende één jaar en komt in 1,2% van het totaal aantal lesuren voor en in 4,6% van de eerstegraads lessen.

Bij 4,4% van het totaal aantal lesuren gaat het om lesuren die onbevoegd gegeven worden. Ongeveer 38% van de personen die deze lesuren geven beschikt wel over een onderwijsbevoegdheid voor een ander vak. De rest is grotendeels in opleiding, of beschikt bijvoorbeeld over een pabo-diploma (maar valt voor het gegeven vak buiten de toegestane uitzonderingen). We spreken in dit rapport niet van onbevoegde leraren, maar van onbevoegd gegeven lessen. Onbevoegd gegeven lessen kunnen worden gegeven door leraren die wel een bevoegdheid hebben voor een ander vak, en daar eventueel ook (bevoegd) in lesgeven.

¹ Voor 13,5% van de lesuren is geen bevoegdheid vastgesteld, grotendeels omdat het vakken betreft waarvoor geen diploma/getuigschrift verleend wordt door lerarenopleidingen, zoals bijvoorbeeld Mentorles. De personen die deze lesuren geven hebben meestal wel één of andere vorm van onderwijsbevoegdheid, maar dan voor een ander vak, waarvoor wel een bevoegdheid is vast te stellen.

² Het is in de eerste twee leerjaren (leerjaar 1 & 2) mogelijk als lid van een team bevoegd les te geven in vakoverstijgende programmaonderdelen als men zelf over een vakbevoegdheid beschikt voor een van de onderliggende vakken.

Tabel 1: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype, 2023

onderwijstype	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	totaal	lesuren
vmbo	81,6%	11,8%	6,6%	100,0%	413 922
havo	87,1%	10,1%	2,8%	100,0%	207 612
vwo	91,5%	6,4%	2,1%	100,0%	263 369
combinaties*	85,1%	10,5%	4,4%	100,0%	146 423
totaal	85,8%	9,9%	4,4%	100,0%	1 031 326

* Combinaties betreffen lesuren aan klassen die bestaan uit leerlingen die verschillende onderwijstypen volgen, veelal brugklassen (bijvoorbeeld havo/vwo).

Onderwijstype

Van de in Tabel 1 onderscheiden onderwijstypen kent het vmbo het laagste aandeel bevoegd gegeven lesuren (81,6%) en het vwo het hoogste percentage (91,5%). Het percentage onbevoegd gegeven lesuren is het hoogst op het vmbo (6,6%). Dit percentage ligt bij havo en vwo duidelijk lager met 2,8% respectievelijk 2,1%. Op het vmbo en de havo is daarbij ten opzichte van het vwo sprake van relatief veel benoembaar gegeven lesuren (respectievelijk 11,8% en 10,1% tegen 6,4%). Het vmbo kent andere vakken dan havo en vwo, zoals bijvoorbeeld beroepsgerichte vakken. Dit beïnvloedt het (on)bevoegdheidspercentage.

Ontwikkeling bevoegdheid

De ontwikkeling van het percentage (on)bevoegd en benoembaar gegeven lesuren is in Figuur 1 weergegeven voor de jaren 2014 tot en met 2023 (merk op dat de schaal bij de bevoegd gegeven lessen afwijkt van die van benoembaar en onbevoegd gegeven lessen). Het percentage onbevoegd gegeven lesuren is tot en met 2021 gedaald. De snelheid van de daling is van jaar tot jaar afgenomen en zowel in 2022 als in 2023 is het percentage onbevoegd gegeven lesuren met 0,3 respectievelijk 0,4 procentpunt gestegen. Het percentage benoembaar gegeven lesuren is tot 2016 duidelijk gestegen, stabiliseert daarna, nam in 2022 een sprong van 0,9 procentpunt omhoog en is ook in 2023 gestegen (met 0,3 procentpunt). Het percentage bevoegd gegeven lesuren fluctueert tussen 2014 en 2020 en was in 2014 het hoogst met 88,2%. Vanaf 2020 is het percentage elk jaar iets afgenomen van 88,0% in 2020 naar 85,8% in 2023. Ten opzichte van 2022 is het bevoegdheidspercentage met 0,6 procentpunt gedaald.

Figuur 1: Ontwikkeling percentage (on)bevoegd en benoembaar gegeven lesuren, 2014 t/m 2023 (de schaal van de bevoegd gegeven lesuren wijkt af om de ontwikkeling daarin beter tot uiting te doen komen)

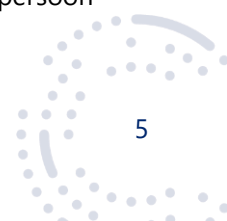
De bovengeschetst situatie is niet statisch. Benoembare personen die in opleiding zijn voor een vak kunnen bijvoorbeeld de opleiding afronden en bevoegd worden en onbevoegden voor een vak kunnen in opleiding gaan en benoembaar worden. Van de lessen die in 2022 onbevoegd werden gegeven wordt ruim een kwart in 2023 door diezelfde persoon benoembaar gegeven, 28% bevoegd en 45% nog steeds onbevoegd. Van de lessen die in 2022 benoembaar werden gegeven is bijna 60% dat in 2023 nog, een klein deel wordt in 2023 onbevoegd gegeven en ruim 30% in 2023 bevoegd. De lessen die in 2022 bevoegd werden gegeven zijn dat in 2023 vrijwel allemaal nog steeds. Uit het voorgaande kan geconcludeerd worden dat er sprake is van een netto doorstroom richting benoembaar en bevoegd gegeven lessen.

Bevoegdheid naar leeftijd

Net als in eerdere metingen wordt er in de leeftijdsgroep tot 35 jaar vaker dan gemiddeld onbevoegd lesgegeven. In de leeftijdsgroep van 55 jaar en ouder is het aandeel onbevoegd gegeven lesuren het laagst. Het aandeel benoembaar gegeven lesuren is het hoogste voor de groep tot 35 jaar. Dit zijn veelal personen die nog een (al dan niet aanvullende) opleiding volgen.

Combinaties van bevoegd en onbevoegd lesgeven

94,0% van de lesgevendenden geeft uitsluitend bevoegd/benoembaar les. 4,3% van de lesgevendenden geeft uitsluitend onbevoegd les. Het gaat hierbij om 3.108 personen en dit komt vooral voor in de groep tot 35 jaar. Een combinatie van bevoegd/benoembaar en onbevoegd lesgeven door dezelfde persoon

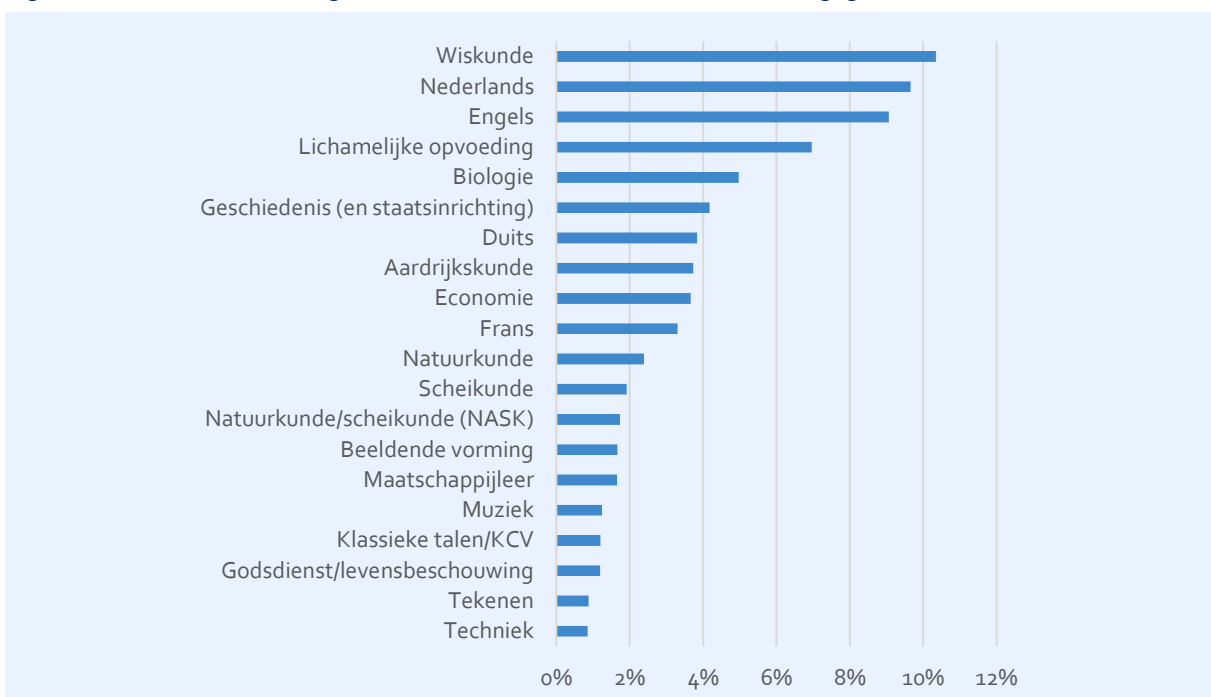

komt voor bij 1,7% van de lesgeevenden. Een persoon die onbevoegd les geeft kan wel voor een ander vak bevoegd zijn.

Lesuren naar vak

In Figuur 2 is het aandeel lesuren van 20 grote algemeen vormende vakken (avo-vakken) weergegeven. Samen zijn deze vakken goed voor 74% van het totaal aantal gegeven lesuren in het vo. De drie grootste vakken zijn Wiskunde, Nederlands en Engels, hun gezamenlijk aandeel is 29% van het totaal aantal lesuren in het vo. Het aandeel lesuren van het vak Lichamelijke opvoeding is ook relatief groot en volgt op de vierde plaats.

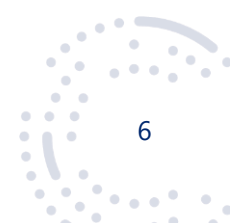
Figuur 2: Aandeel van de 20 algemeen vormende vakken in het totaal aantal gegeven lesuren, 2023

Bevoegdheid naar vak

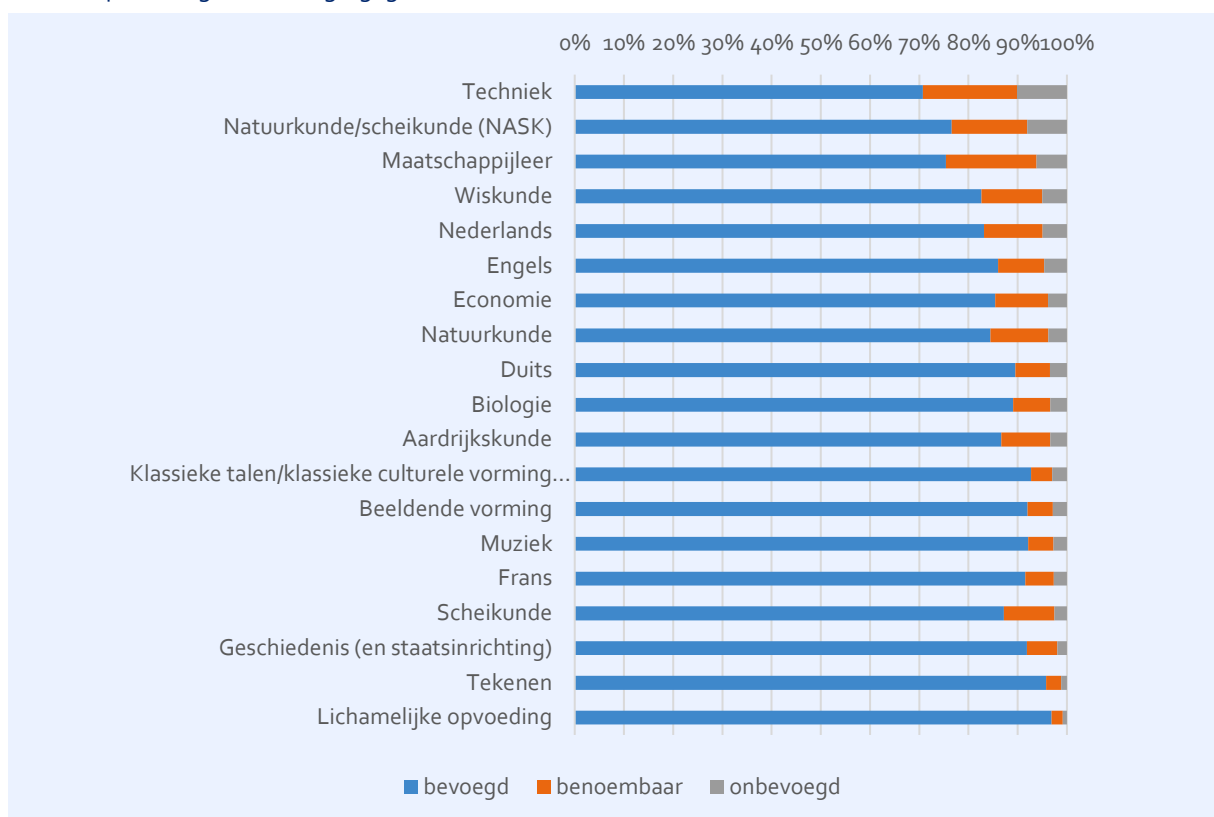
Qua onderscheid van bevoegdheid naar vak beperken we ons in deze samenvatting tot de 20 grote avo-vakken. In Figuur 3 zijn de (on)bevoegdheidspercentages en benoembaarheidspercentages van de avo-vakken weergegeven.

De vier vakken met het hoogste percentage onbevoegd gegeven lesuren wordt gevormd door Techniek (10,2%), het combinatievak Natuurkunde/scheikunde (NASK) (8,1%), Maatschappijleer (6,1%) en Wiskunde (5,0%). De (qua lesuren) grote vakken Nederlands, Wiskunde en Engels kennen een iets hoger dan gemiddeld percentage onbevoegd gegeven lesuren (respectievelijk 4,9%, 5,0% en 4,6%, tegen een gemiddelde van 4,4% over alle vakken).

Figuur 3: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar avo-vak, de lijst is gesorteerd naar het percentage onbevoegd gegeven lesuren, 2023

Een verandering van het percentage onbevoegd gegeven lesuren ten opzichte van 2022 van meer dan 0,5 procentpunt zien we bij de vakken Klassieke talen, Engels en Biologie: in alle drie de gevallen een toename.

Bevoegdheid naar arbeidsmarktregio

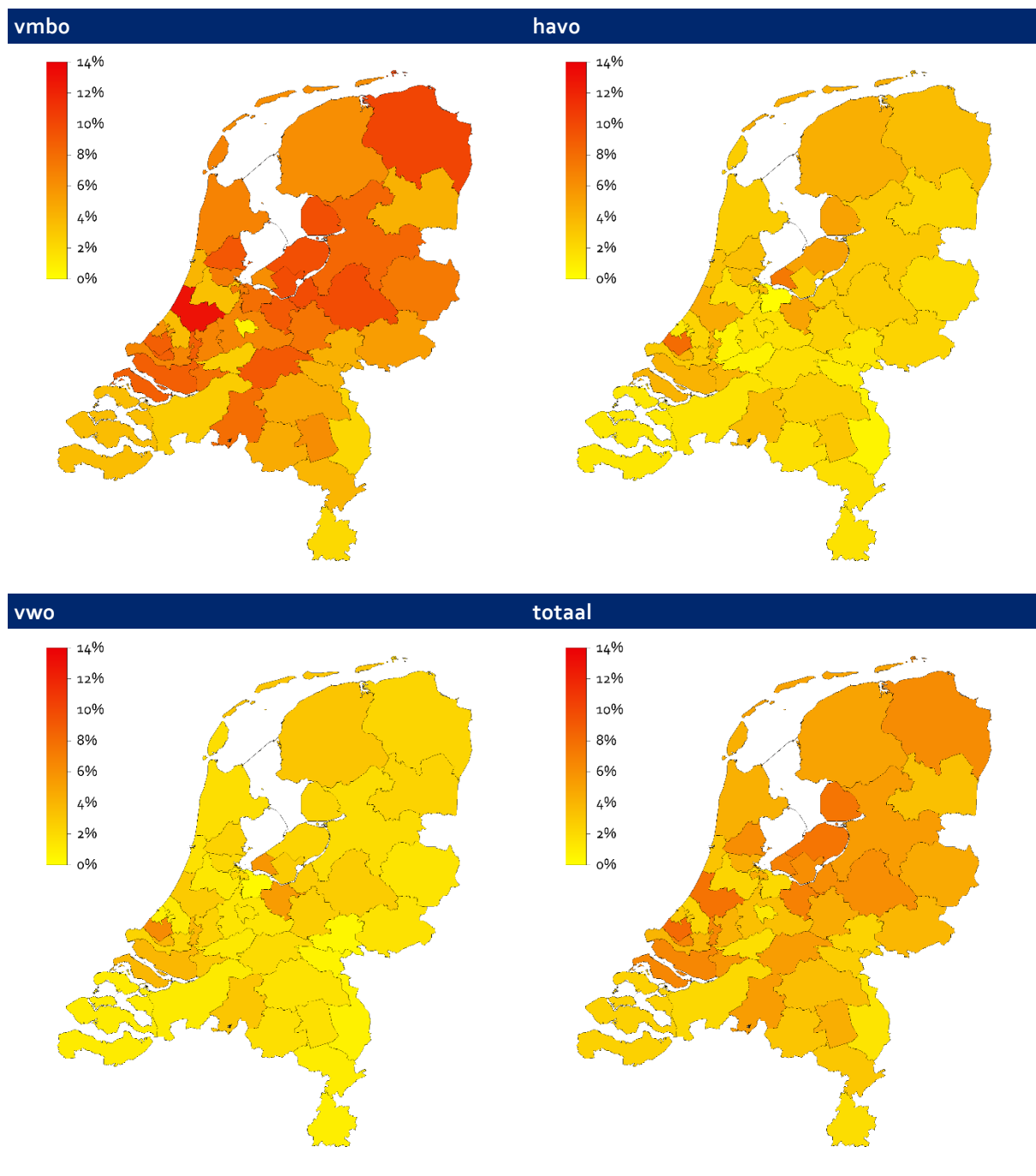
Het regionale beeld qua onbevoegd gegeven lesuren is te zien in Figuur 4, waar het percentage onbevoegd gegeven lesuren is weergegeven per onderwijstype en arbeidsmarktregio³. Allereerst blijkt uit de landkaartjes nog een keer dat het vmbo de meeste onbevoegd gegeven lesuren kent. Vervolgens wordt duidelijk dat daarbij sprake is van tamelijk grote regionale verschillen. De hoogste percentages onbevoegd gegeven lesuren op het vmbo (>10%) doen zich voor in Holland-Rijnland en Groningen. In Stad Utrecht is het percentage onbevoegd gegeven lesuren in het vmbo laag (<1,0%). Voor de havo zien we de hoogste onbevoegdheidspercentages (>5%) in Haaglanden, Almere en Flevoland. In het vwo hebben Haaglanden, Almere en Amersfoort onbevoegdheidspercentages van meer dan 5%.

³ Zie bijlage H voor de arbeidsmarktregioindeling (inclusief G5).

Figuur 4: Percentage onbevoegd gegeven lesuren per onderwijstype en voor alle onderwijstypen samen naar regio, 2023

Pro, isk en tov

In de internationale schakelklas (isk) en de tijdelijke onderwijsvoorziening t.b.v. Oekraïense leerlingen (tov) is Nederlands/NT2 (Nederlands als tweede taal) het grootste vak en neemt de helft van de lesuren voor zijn rekening. In het praktijkonderwijs (pro) is geen onderscheid gemaakt naar vak, maar is in de bevraging van het aantal lesuren een indeling gemaakt naar domeinen. De (veruit) grootste twee domeinen blijken de domeinen Werken en avo-vakken te zijn met respectievelijk 28 en 33%.

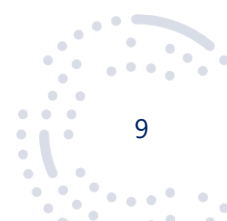
Conclusie

In de afgelopen tien jaren zijn de volgende trends waar te nemen:

Het percentage onbevoegd gegeven lesuren is tot en met 2020 duidelijk gedaald, waarbij het onbevoegdheidspercentage steeds minder snel daalde. De daling van het onbevoegdheidspercentage is daarbij in 2021 tot stilstand gekomen op een niveau van 3,7% en is vanaf 2022 weer gestegen naar 4,4% in 2023, ongeveer vergelijkbaar met het niveau van 2017. De stijging van het onbevoegdheidspercentage in 2023 is vooral in het vmbo waar te nemen, de stijging bij de havo en het vwo is minimaal.

Het percentage benoembaar gegeven lesuren is de eerste drie jaar (tot en met 2016) hard gestegen, voor alle onderwijstypen. De jaren daarna is dit percentage voor het vo als geheel relatief stabiel gebleven, heeft een flinke sprong gemaakt in 2022 en is ook in het laatste peiljaar 2023 weer gestegen en op het hoogste niveau sinds 2014. De stijging in 2023 zien we alleen in het vmbo; bij de havo is het percentage ongeveer gelijk gebleven en in het vwo zelfs iets afgenomen.

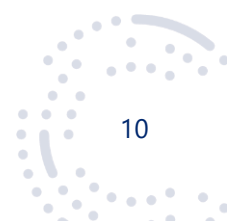
Het hogere benoembaarheidspercentage en het gestegen onbevoegdheidspercentage vertalen zich in een lager bevoegdheidspercentage. De periode vanaf 2014 laat het hoogste bevoegdheidspercentage zien in 2014 en het laagste in 2023. In deze jaren is het percentage bevoegd gegeven lessen met 2,4 procentpunt afgenomen.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	3
1 Inleiding	12
2 Onderzoeksopzet	14
2.1 Doelgroep	14
2.2 Meting gegeven vakken	14
2.3 Meting bevoegdheden	16
3 Vakken vo (exclusief pro, isk en tov)	19
3.1 Lesuren naar onderwijstype	19
3.2 Ontwikkeling avo-vakken	19
3.3 Avo-vakken naar graadsector	21
3.4 Avo-vakken naar onderwijstype	21
3.5 Leerwegen en beroepsgerichte vakken vmbo	22
3.6 Leeftijd	24
3.7 Onderwijstypen naar arbeidsmarktregio	25
4 Bevoegdheidsgegevens vo (exclusief pro, isk en tov)	27
4.1 Inleiding	27
4.2 Onderwijstype	27
4.3 Graadsector	30
4.4 Overgangen tussen onbevoegd, benoembaar en bevoegd	31
4.5 Vak	31
4.6 Avo-vakken naar onderwijstype	36
4.7 Pabo	39
4.8 Leeftijd	42
4.9 (On)bevoegd gegeven lesuren per persoon	43
4.10 Profiel onbevoegd lesgevende leraar	44
4.11 Profiel leraren in vakken waarvoor geen bevoegdheid bepaald is	45
4.12 Bevoegdheidscijfers naar arbeidsmarktregio	46
5 Resultaten pro, isk en tov	49
5.1 Resultaten pro	49
5.2 Resultaten isk en tov	51
6 Discussie/nabeschuiving	53
Bibliografie	55
A Tabellen bij figuren	56
A.1 Samenvatting	56
A.2 Lesuren	59
A.3 Bevoegdheid	63
B Lesuren per onderwijstype naar vak	69
C Verdeling lesuren naar avo-vak en graadsector	71
D Verdeling lesuren naar leeftijd en graadsector	73

E	Bevoegd gegeven lesuren naar vak	75
F	Indeling bevoegd, benoembaar en onbevoegd	81
G	Functie en aard dienstverband	86
H	Arbeidsmarktregioindeling	87

1 Inleiding

Met de Integrale Personeelstelling Onderwijs (IPTO) worden jaarlijks⁴ voor al het lesgevend personeel⁵ op scholen gegevens verzameld over de lessen die men geeft en meer recent, ook de bevoegdheids-situatie die bij deze lessen hoort. De doelgroep van IPTO is van oudsher het voortgezet onderwijs⁶ (vo), al zijn daarbij tot de meting van 2015 niet het praktijkonderwijs (pro) en de internationale schakelklas (isk) meegenomen. In de latere metingen is dat wel het geval. De meting van 2023 is (net als in 2022) inclusief de tijdelijke onderwijsvoorziening t.b.v. Oekraïense leerlingen (tov). Het voortgezet speciaal onderwijs (vso) valt niet onder vo en valt daarmee buiten de doelgroep. Alle scholen die onder de doelgroep vallen zijn benaderd en de respons is (bijna⁷) 100%.

Vergelijking met IPTO-metingen van vóór 2014 is alleen goed mogelijk met betrekking tot de aantallen lessen. De onderzoeksopzet van IPTO-2014 en later is namelijk zodanig veranderd dat de bevoegdheidspercentages tussen IPTO-2013 en eerder niet vergelijkbaar zijn met die van IPTO-2014 en later.⁸

Dit rapport doet verslag van de uitkomsten van de IPTO-meting met peildatum 1 oktober 2023 en gaat in op gegeven lessen naar vak en de bevoegdheid voor die lessen. In hoofdstuk 2 gaan we in op de gevolgde onderzoeksopzet en lichten we de gehanteerde definities toe. In de hoofdstukken 3 en 4 presenteren we de onderzoeksresultaten met betrekking tot lessen respectievelijk bevoegdheden voor het vo exclusief pro, isk en tov. In hoofdstuk 5 behandelen we het pro, isk en tov. In Tabel 2 is een aantal belangrijke definities samengevat.

Tabel 2: Definities

term	definitie
bevoegd	Men is bevoegd als men over de juiste papieren beschikt voor de lessen die men geeft, zie ook bijlage F.
benoembaar	Wettelijk geregelde uitzonderingen op grond waarvan men les mag geven als men niet bevoegd is. Veelal betreft dit situaties waarin men nog in opleiding is, maar toch al lesgeeft en is daaraan een maximum termijn verbonden, zie ook bijlage F.
onbevoegd	Niet bevoegd en niet benoembaar.
graadsector	Men spreekt van de eerstegraads sector in de leerjaren 4 en 5 havo en 4, 5 en 6 vwo. Vmbo en leerjaren 1, 2 en 3 van havo en vwo betreffen de tweedegraads sector. Dit onderscheid is relevant omdat voor beide graadsectoren andere bevoegdheidseisen gelden.
Avo-vakken	Algemeen vormende vakken: vakken die niet direct gericht zijn op beroeps(voorbereidend) onderwijs.

⁴ Sinds 1994, al is de inhoud van het onderzoek aan verandering onderhevig (geweest) en is in 2010 en 2012 afgezien van een meting.

⁵ In dit rapport wordt ook gesproken over leraren. Hiermee bedoelen we alle lesgevendenden, waaronder bijvoorbeeld ook leraren in opleiding, gastdocenten en directieleden die lesgeven.

⁶ Al is het primair onderwijs ook enige tijd onder IPTO gevallen.

⁷ Drie scholen lijken inmiddels opgeheven en hebben niet op tijd de benodigde gegevens kunnen aanleveren.

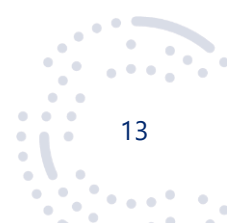
⁸ Zie voor nadere uitleg pagina 8 van het rapport *IPTO: vakken en bevoegdheden in het vo - peildatum 1 oktober 2014* (Fontein, Prüfer, de Vos, & Vloet, 2016).

Achtergrondcijfers bij de figuren in het rapport zijn te vinden in bijlage A. Aanvullende tabellen met betrekking tot lesuren naar vak zijn te vinden in bijlage B. Bijlagen C en D bevatten tabellen met lesuren naar graadsector en respectievelijk vak en leeftijd van de lesgevende. Aanvullende tabellen met betrekking tot bevoegdheden zijn opgenomen in bijlage E. In bijlage F is een overzicht te vinden van de bevoegdheidscategorieën die in dit onderzoek zijn opgevraagd. Cijfers over functie en aard van het dienstverband zijn te vinden in bijlage G. De indeling naar arbeidsmarktregio is opgenomen in bijlage H.

Volledigheidshalve merken we hier nog op dat de figuren in dit rapport gebaseerd zijn op niet-afgeronde gegevens. De cijfers in de tabellen zijn wel afgerond.

2 Onderzoeksopzet

2.1 Doelgroep

In IPTO-2023 zijn alle 640 scholen die vallen onder de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) gevraagd van alle lessen in de week van 1 oktober 2023 aan te geven:⁹

- Wie de les geeft;
- Om welk vak het gaat;
- Om welk onderwijstype het gaat (voor vmbo ook de leerweg);
- Om welk leerjaar het gaat;
- Om hoeveel uren het gaat;
- Wat de lesduur is;
- Voor zover niet uit andere bronnen te bepalen, wat de benoemingsgrondslag (bevoegdheidssituatie) van de leraar is die de les geeft;
- Voor een beperkt aantal vakken waarvoor geen bevoegdheid is vast te stellen en voor onbevoegde lessen, wat de hoogst afgeronde aan onderwijs gerelateerde opleiding is van de leraar die de les geeft;
- Voor NT2 is gevraagd of men een NT2 aantekening heeft.

Drie scholen zijn aan het einde van de veldwerkperiode opgeheven en hebben niet op tijd de benodigde gegevens kunnen aanleveren. Onder de 637 scholen met 1449 vestigingen bevinden zich 15 verticale scholengemeenschappen (ROC's/AOC's met een vo afdeling¹⁰). In totaal gaat het om 278 besturen. De respons is (op de eerder genoemde 3 scholen na) 100%.

2.2 Meting gegeven vakken

De gegevensverzameling vindt plaats via een beveiligde webomgeving waar scholen kunnen inloggen. De meeste scholen maken gebruik van de mogelijkheid de lesgegevens via een afslag van hun roosterpakket aan te leveren (zie ook Figuur 5 voor een schematische weergave van de onderzoeksopzet). De in deze afslag aanwezige afkortingen (van klassen, vakken en leraren) dienen dan nog wel door de scholen (online) toegelicht te worden.¹¹ Een beperkt deel levert de gegevens aan via een online vragenlijst of in de vorm van een spreadsheet. De scholen hebben alle gevraagde gegevens in de periode november 2023 tot en met september 2024 aangeleverd.

⁹ Indien de week van 1 oktober niet representatief is wordt gevraagd de gegevens van een week eerder of een week later aan te leveren. Voorbeelden daarvan zijn scholen in Leiden waar op 3 oktober het Leidens Ontzet wordt gevierd, en excursieweken.

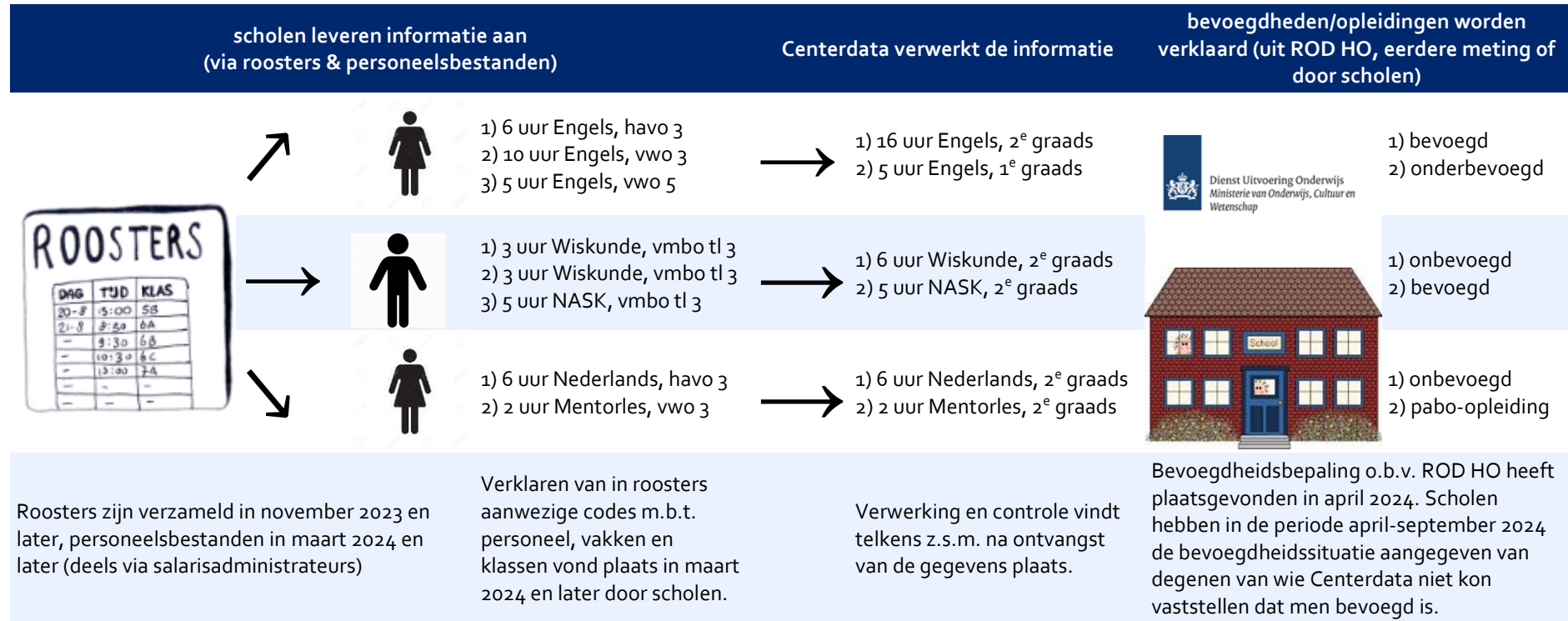
¹⁰ Het gaat onder andere om het zogeheten "vmbo groen". Het volwassenenonderwijs (vavo) valt niet onder de WVO.

¹¹ Voor zover nog niet bekend uit eerdere metingen.

Figuur 5: Schematische weergave van de onderzoeksopzet*

*De school levert een lesrooster aan Centerdata met daarin onder meer informatie over de leraar, lessen, lokaal, tijdstip, vak en leerjaar. Centerdata verwerkt deze data. Meerdere lessen/klassen op hetzelfde tijdstip bij dezelfde leraar worden bijvoorbeeld als één les geteld en er wordt een graadsector aan de les toegekend. Vervolgens wordt met behulp van opleidingsinformatie uit het Register Onderwijsdeelnemers HO (ROD HO, voorheen BRON HO) en informatie uit eerdere IPTO-metingen bepaald of de les bevoegd gegeven wordt. Indien niet kan worden vastgesteld dat dit zo is, dan wordt de school gevraagd aan te geven of de les bevoegd, benoembaar of onbevoegd wordt gegeven (voor de exacte indeling zie bijlage F).

Bij het invullen van de vakken dienen scholen te kiezen uit ongeveer 90 vooraf gecodeerde mogelijke vakken.¹² Indien een vak niet in deze lijst voorkomt dient men dit te classificeren als een Overig vak. In dat geval moet men een toelichting geven met een omschrijving van het vak. Indien uit de toelichting blijkt dat zo'n Overig vak toch een vooraf gecodeerd vak betreft wordt het door Centerdata alsnog onder zo'n vooraf gecodeerd vak ondergebracht. Een Overig vak met omschrijving Latijn wordt door Centerdata bijvoorbeeld ondergebracht onder Klassieke talen. Nadat dit proces van hercodering heeft plaatsgevonden is nog 2,9% van de lesuren een Overig vak. Voor deze vakken gelden geen bevoegdheidseisen.

Op deze manier is van alle lessen in het vo bepaald door wie ze gegeven worden en voor hoeveel uur. Omdat de lengte van een lesuur kan verschillen per school is in dit rapport een lesuur gestandaardiseerd naar 50 minuten. Een les met een lesduur van 25 minuten telt dan in de tabellen mee voor een half lesuur, een les van 60 minuten voor 6/5 lesuur etc. De in de tabellen gegeven aantallen lesuren betreffen gestandaardiseerde lesuren per week.

2.3 Meting bevoegdheden

Een vervolgstap is het bepalen van bevoegdheden. Dit rapport maakt daarbij onderscheid naar bevoegd, benoembaar en onbevoegd, zie bijlage F voor een gedetailleerde uitwerking van deze categorieën. Kort gezegd komt het erop neer dat men bevoegd is indien sprake is van het juiste diploma. Dit hoeft niet noodzakelijkerwijs een diploma te zijn voor het vak dat men geeft. Er is namelijk sprake van overgangsrechten, buitenlandse diploma's, teambevoegdheid, een conversietabel op grond waarvan men bevoegd is, etc. Men kan echter ook bevoegd zijn vanwege ontheffingen of vanwege een verklaring van de minister, omdat een lerarenopleiding voor het betreffende vak ontbreekt. Benoembaarheid is in het algemeen een tijdelijke situatie. Men beschikt nog niet over de juiste bevoegdheid, maar volgt een opleiding. Zo tellen lesuren van leraren die niet over de juiste bevoegdheid beschikken niet per definitie als onbevoegd, zolang zij onder een wettelijke uitzonderingscategorie vallen. Dit is bijvoorbeeld het geval als voor een tekortvak een onbevoegde wordt ingezet, maar deze wel in opleiding is. Daarbij zijn termijnen gesteld aan de duur van deze situatie. Onbevoegd betreft de situatie waarin noch sprake is van bevoegdheid, noch van benoembaarheid.

Om de bevoegdheidssituatie vast te stellen die hoort bij een bepaalde gegeven les is gebruik gemaakt van diplomagegevens van leraren in het Register Onderwijsdeelnemers HO (ROD HO, voorheen BRON HO) en uit eerdere IPTO-metingen verkregen bevoegdheidsinformatie. Als op die manier niet kan worden vastgesteld dat een les bevoegd gegeven wordt (ongeveer een kwart van de lessen), dan wordt aan de school gevraagd wat de bevoegdheidssituatie van de leraar is die de betreffende les geeft. In 44% van deze nader bevroegde lessen blijken deze lessen bevoegd gegeven te worden, het restant wordt benoembaar of onbevoegd gegeven. **Alle lesuren die in dit rapport als benoembaar of onbevoegd gegeven lesuren worden aangeduid, zijn dus door de scholen zelf als zodanig benoemd.**

Met betrekking tot het vak Godsdienst is sprake van een bijzondere situatie door het ontbreken van vakinhoudelijke bekwaamheidseisen, al is wel sprake van vakdidactische en pedagogische

¹² Zie de vakkenlijst in bijlage B. Vak in het kader van IPTO dekt een beduidend breder palet aan vakken dan de traditionele algemeen vormende vakken.

bekwaamheidseisen. De betreffende leraren zijn daarom niet in te delen onder de noemers bevoegd, benoembaar en onbevoegd voor wat betreft de lessen Godsdienst.

Lessen waarbij aangegeven wordt dat de betreffende persoon een andere leraar ondersteunt of dat de betreffende persoon die les (normaliter) niet geeft, worden buiten beschouwing gelaten. Verder worden bepaalde vakken bij het bepalen van de bevoegdheidspercentages buiten beschouwing gelaten (grotendeels omdat er geen eensluidende bevoegdheid is vast te stellen). Het gaat daarbij om de in Tabel 3 genoemde vakken, al met al 13,5% van de in IPTO geregistreerde lessen. Dit percentage is het hoogst voor combinaties, met 21,0%, en het laagst voor vwo, met 8,7%.

Daarnaast hebben scholen bij 2.434 lessen (0,2%) aangegeven dat de bevoegdheid niet bepaalbaar is.¹³ Deze uren zijn ook buiten de bevoegdheidsanalyse gehouden.

Tabel 3: Bij bepaling bevoegdheidspercentages buiten beschouwing gelaten vakken als percentage van totaal aantal lessen, naar onderwijstype

vak	vmbo	havo	vwo	comb.	totaal	lessen
Godsdienst/levensbeschouwing	0,9%	1,5%	1,3%	1,3%	1,2%	14 286
Avo-vakken gemengd*	0,9%	0,0%	0,1%	0,7%	0,5%	6 172
Alg. voorb. op maatschappij en beroep	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	1 009
Maatschappelijke beroepsvorming	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	514
Burgerschap	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	2 164
Nederlands als tweede taal (NT2)	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%	915
Overige vakken	3,6%	1,2%	1,4%	5,5%	2,9%	34 938
subtotaal Avo t/m Overige vakken	5,2%	1,4%	1,7%	6,7%	3,8%	45 712
<i>niet vakgebonden begeleidingsuren</i>						
Praktische sectororiëntatie (PSO)	1,4%	0,0%	0,0%	0,1%	0,6%	6 900
Begeleidingsuren/counselinguren	0,9%	0,5%	0,5%	1,2%	0,8%	9 121
Het Nieuwe Leren (HNL)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	57
Keuzewerktijd (KWT)	1,6%	0,8%	0,7%	5,6%	1,8%	21 906
Mentorles	5,5%	4,9%	4,6%	6,1%	5,2%	62 693
Remedial teaching (RT)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	335
subtotaal niet vakgebonden begeleidingsuren	9,4%	6,2%	5,7%	13,0%	8,5%	101 012
totaal	15,5%	9,1%	8,7%	21,0%	13,5%	
lessen	76 067	20 758	25 227	38 958	161 009	

* Dit vak betreft lessen waarin meerdere avo-vakken gegeven worden, dat kan tegelijkertijd of afwisselend het geval zijn.

In IPTO wordt geen onderscheid gemaakt naar verschillende onderwijsconcepten. Ook scholen met (elementen uit) vernieuwende onderwijsconcepten leveren op de hierboven beschreven manier hun gegevens aan. Dit betekent dat we (gepersonaliseerd) onderwijs zoals bijvoorbeeld Montessori, Dalton,

¹³ De toelichting bij deze categorie betreft: "Voor deze les bestaat geen lerarenopleiding die een bevoegdheid verleent of het gaat om een schoolleigen vak".

Agora, Waldorf en Kunskapsskolan niet kunnen onderscheiden. Of het aantal lessen of scholen met vernieuwende onderwijsconcepten in de laatste jaren is toegenomen is dus niet te zeggen met IPTO. Op basis van het percentage lessen Overige vakken (3,2% in 2018 en 2,9% in 2023) en het percentage lessen Avo-vakken gemengd (0,4% in 2018 en 0,5% in 2023) zien we hier geen aanwijzing voor. Ook het percentage vestigingen waarbij minstens een kwart van de lessen Overig vak/Avo-vakken gemengd betreft is beperkt. In 2018 betreft dit 2,7% van de vestigingen en in 2023 1,8%.

Tot slot moet worden opgemerkt dat waar we spreken over onderwijstype het steeds gaat om het onderwijstype van de les, niet van de school. We onderscheiden vmbo, havo en vwo, plus een categorie combinatieklassen. Een vmbo-klas op een scholengemeenschap vmbo/havo/vwo valt dus in de tabellen onder vmbo. Een gemengde havo/vwo brugklas of een anderszins gemengde klas valt dus onder combinatieklassen. Binnen het vmbo onderscheiden we in dit rapport vmbo basis (b), kader (k), gemengd (g), theoretisch (t) en combinaties van deze typen.

3 Vakken vo (exclusief pro, isk en tov)

In dit hoofdstuk gaan we in op de gegeven vakken en de bijbehorende lesuren. We starten in paragraaf 3.1 met het aantal lesuren per onderwijstype, waarna we in paragraaf 3.2 ingaan op de ontwikkeling in het aantal lesuren van grote algemeen vormende vakken (avo-vakken). In de paragrafen 3.3 en 3.4 delen we de lesuren van avo-vakken op naar respectievelijk graadsector en onderwijstype, waarna we in paragraaf 3.5 inzoomen op het vmbo, en onderscheid maken naar de grootste vmbo-specifieke beroepsgerichte vakken. In paragraaf 3.6 maken we vervolgens een analyse van de verdeling van lesuren naar leeftijdscategorie. Het hoofdstuk besluit met regionale gegevens in paragraaf 3.7.

In de tabellen is, waar van toepassing, een regel 'Resterende vakken' opgenomen. Dit betreft dan alle andere vakken uit de IPTO-vakkenlijst. Hierdoor tellen de percentages op tot 100%. Gegevens voor alle afzonderlijke vakken zijn opgenomen in bijlage B.

3.1 Lesuren naar onderwijstype

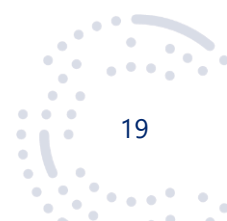
In Tabel 4 zijn de lesuren onderscheiden naar onderwijstype. Het vmbo neemt 41,1% van de lesuren voor zijn rekening, waarbij van de onderscheiden vmbo-typen klassen met alleen vmbo-g leerlingen duidelijk het minst vaak voorkomen. Het vwo is iets groter dan de havo. In de groep combinaties zitten zowel lesuren aan gemengde klassen vmbo-havo, havo-vwo, vmbo-vwo als aan vmbo-havo-vwo leerlingen (voornamelijk brugklassen).

Tabel 4: Aantal lesuren naar onderwijstype, 2023

onderwijstype	lesuren	percentage
vmbo-b	61 560	5,2
vmbo-k	74 015	6,2
vmbo-g	26 430	2,2
vmbo-t	155 655	13,0
combinaties vmbo	173 644	14,5
vmbo (totaal)	491 304	41,1
havo	228 569	19,1
vwo	289 122	24,2
combinaties	185 773	15,5
totaal	1 194 769	100,0

3.2 Ontwikkeling avo-vakken

In Tabel 5 is allereerst gekeken naar de omvang en ontwikkeling in het aandeel lesuren van avo-vakken. Om te abstraheren van landelijke groei en krimp van het aantal leerlingen tonen we daarbij de ontwikkeling in het aandeel van een vak in het totaal aantal lesuren. De 'grote' avo-vakken met een aandeel van 9% of meer zijn Nederlands, Engels en Wiskunde. Daarna volgt Lichamelijke opvoeding met 7,0%.

Tabel 5: Procentueel aandeel avo-vakken in 2015, 2017, 2019, 2022 en 2023 en de groei van het aandeel lesuren in een gegeven avo-vak tussen 2022 en 2023 en tussen 2015 en 2023

vak	2015	2017	2019	2022	2023	23-22	(23-22)/22	(23-15)/15
Aardrijkskunde	3,57%	3,53%	3,59%	3,71%	3,73%	0,02%	0,5%	4,5%
Beeldende vorming	1,38%	1,47%	1,59%	1,65%	1,67%	0,02%	1,0%	21,3%
Biologie	4,69%	4,66%	4,84%	4,97%	4,97%	0,00%	0,0%	5,9%
Duits	4,34%	4,29%	4,17%	3,95%	3,83%	-0,12%	-2,9%	-11,7%
Economie	3,84%	3,83%	3,83%	3,68%	3,67%	-0,02%	-0,5%	-4,6%
Engels	9,27%	9,23%	9,20%	9,11%	9,06%	-0,05%	-0,6%	-2,2%
Frans	3,75%	3,65%	3,54%	3,37%	3,31%	-0,06%	-1,9%	-11,9%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	4,08%	4,07%	4,12%	4,18%	4,18%	0,00%	-0,1%	2,4%
Godsdienst/levensbeschouwing	1,45%	1,39%	1,30%	1,21%	1,20%	-0,01%	-1,0%	-17,5%
Klassieke talen/klassieke cult. vor. (KCV)	1,30%	1,30%	1,30%	1,21%	1,21%	-0,01%	-0,5%	-7,5%
Lichamelijke opvoeding	6,97%	6,92%	7,01%	6,92%	6,96%	0,04%	0,6%	-0,2%
Maatschappijleer	1,60%	1,53%	1,68%	1,68%	1,66%	-0,02%	-1,0%	3,7%
Muziek	1,36%	1,30%	1,28%	1,25%	1,25%	0,00%	-0,1%	-8,2%
Natuurkunde	2,43%	2,50%	2,49%	2,42%	2,39%	-0,02%	-1,0%	-1,7%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	1,86%	1,75%	1,74%	1,72%	1,73%	0,02%	0,9%	-6,9%
Nederlands	10,38%	10,12%	9,96%	9,69%	9,65%	-0,03%	-0,4%	-7,0%
Scheikunde	1,86%	1,92%	1,99%	1,93%	1,91%	-0,02%	-0,9%	3,0%
Techniek	1,62%	1,09%	0,81%	0,86%	0,85%	-0,01%	-0,6%	-47,5%
Tekenen	1,16%	1,04%	0,95%	0,90%	0,88%	-0,02%	-1,9%	-24,2%
Wiskunde	10,49%	10,35%	10,31%	10,34%	10,35%	0,00%	0,0%	-1,4%
Totaal	77,39%	75,94%	75,70%	74,73%	74,44%	-0,29%	-0,4%	-3,8%
Resterende vakken	22,61%	24,06%	24,30%	25,27%	25,56%	0,29%	1,2%	13,1%

De grootste verschillen tussen 2022 en 2023 zien we bij Duits (-2,9%), Frans (-1,9%) en Tekenen (-1,9%). Tussen 2015 en 2023 is de daling van het vak Techniek het grootst, met 47,5%. De afname bij Techniek hangt deels samen met de introductie van de profielvakken in het vmbo. Het is overigens niet alleen zo dat het aandeel Techniek afneemt, het vak wordt ook op minder scholen gegeven.¹⁴ Het aandeel van Techniek is vanaf 2015 tot en met 2020 ieder jaar afgenomen, in 2021 iets toegenomen en daarna redelijk stabiel gebleven. Naast Techniek zijn grote veranderingen tussen 2015 en 2023 te zien bij Beeldende vorming, Godsdienst/levensbeschouwing en Tekenen. Dit kan te maken hebben met vakbenamingen (bijvoorbeeld Tekenen versus Beeldende vorming).

De omvang van de grote vakken Engels en Wiskunde is relatief stabiel te noemen. Bij het derde grote vak, Nederlands, is sprake van een relatief iets grotere afname in het aandeel lesuren, net als bij de vreemde talen Duits en Frans. In bijlage A, Tabel 37 is de in Tabel 5 getoonde ontwikkeling opgesplitst naar onderwijstype. We zien daar dat de afname bij de vreemde talen Duits en met name Frans het grootst is op het vmbo. Tussen 2015 en 2023 is het aandeel Frans met 36,9% afgenomen op het vmbo. Ook de eerder genoemde daling bij het vak Nederlands heeft vooral plaatsgevonden op het vmbo. Hetzelfde geldt voor de toename van het vak Biologie tussen 2015 en 2023 (+14,7% op het vmbo).

¹⁴ Techniek werd in 2015 nog op 74% van de scholen gegeven. In 2023 is dit aandeel afgenomen tot 55%. De daling valt samen met de invoering van de profielvakken in het vmbo. Tussen 2015 en 2020 is het aandeel scholen met Techniek jaarlijks afgenomen. In 2021 en 2022 is dit aandeel iets toegenomen en 2023 weer licht afgenomen.

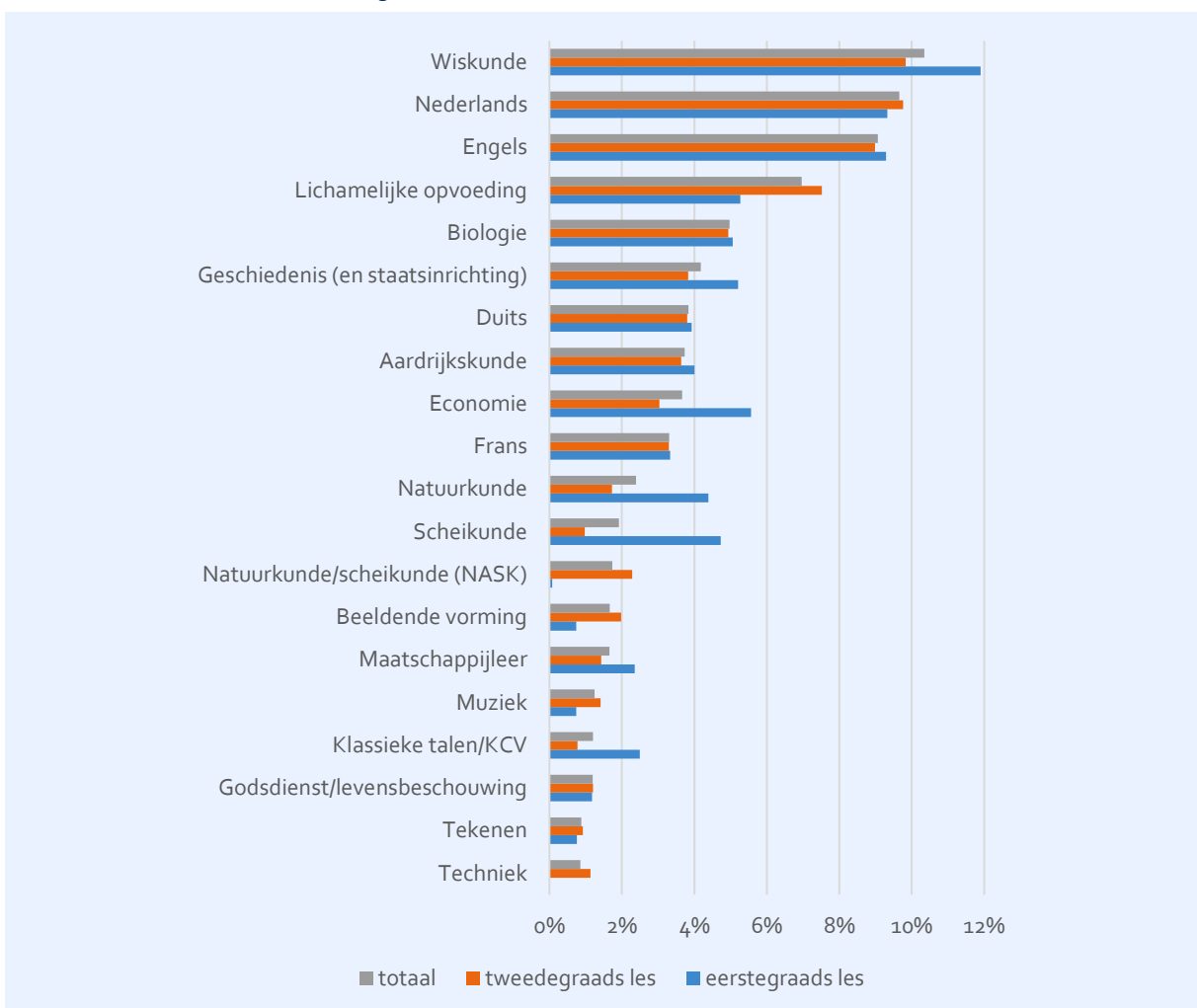

3.3 Avo-vakken naar gradsector

In Figuur 6 (detailcijfers zijn te vinden in Tabel 38 in bijlage A) is het percentage lesuren voor de avo-vakken weergegeven per gradsector. De ‘grote’ avo-vakken met een aandeel van 9% of meer zijn voor beide gradsectoren de vakken die we al eerder zagen: Nederlands, Engels en Wiskunde. Het vak Techniek komt nauwelijks voor in de eerstegraads sector. Hetzelfde geldt voor het combinatievak NASK. Natuur- en Scheikunde worden (ook als we daar NASK bij optellen) relatief vaker in de eerstegraads sector gegeven. Andere vakken die een relatief groot aandeel in de eerstegraads sector kennen zijn Economie, Maatschappijleer en Klassieke talen.

Figuur 6: Percentage lesuren voor avo-vakken naar gradsector, de vakken zijn gesorteerd op aflopende grootte voor het totaal (eerste- een tweedegraads sector samen), 2023

3.4 Avo-vakken naar onderwijstype

In Tabel 6 is het percentage lesuren avo-vakken weergegeven voor de verschillende onderwijstypen. De gegevens voor de vakken op detailniveau zijn opgenomen in bijlage B, die naar gradsector in bijlage C. De drie grootste avo-vakken zijn bij alle onderwijstypen wederom Nederlands, Engels en Wiskunde. Samen zijn deze vakken goed voor 29% van de lesuren. Sommige vakken komen prominenter voor in een bepaald onderwijstype. Het combinatievak NASK bijvoorbeeld heeft een

grotere plek in het vmbo en in gecombineerde klassen (brugjaren). De afzonderlijke vakken Natuurkunde en Scheikunde komen vooral in havo en vwo voor.

Tabel 6: Percentage gegeven lesuren per avo-vak naar onderwijstype (alle graadsectoren), 2023

vak	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal	lesuren
Aardrijkskunde	2,3%	5,1%	4,5%	4,5%	3,7%	44 551
Beeldende vorming	1,5%	1,5%	1,4%	2,6%	1,7%	19 923
Biologie	5,4%	4,7%	4,8%	4,4%	5,0%	59 366
Duits	2,8%	5,0%	5,0%	3,5%	3,8%	45 789
Economie	4,1%	5,1%	3,4%	1,3%	3,7%	43 791
Engels	9,1%	9,8%	8,9%	8,4%	9,1%	108 256
Frans	0,9%	4,5%	5,1%	5,4%	3,3%	39 517
Geschiedenis (en staatsinrichting)	2,6%	6,1%	5,1%	4,6%	4,2%	49 886
Godsdienst/levensbeschouwing	0,9%	1,5%	1,3%	1,3%	1,2%	14 286
Klassieke talen/klas. cult. v. (KCV)	0,0%	0,0%	4,8%	0,2%	1,2%	14 401
Lichamelijke opvoeding	7,4%	6,3%	6,0%	7,9%	7,0%	83 139
Maatschappijleer	2,4%	1,8%	1,0%	0,4%	1,7%	19 805
Muziek	0,7%	1,2%	1,4%	2,5%	1,2%	14 880
Natuurkunde	0,8%	3,9%	4,4%	1,5%	2,4%	28 577
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	3,1%	0,6%	0,6%	1,4%	1,7%	20 719
Nederlands	10,1%	10,3%	8,9%	8,8%	9,7%	115 331
Scheikunde	0,3%	3,7%	3,9%	0,9%	1,9%	22 866
Techniek	1,3%	0,3%	0,3%	1,1%	0,9%	10 168
Tekenen	0,6%	1,0%	1,0%	1,3%	0,9%	10 515
Wiskunde	9,6%	10,9%	11,6%	9,8%	10,3%	123 618
Resterende vakken	34,0%	16,9%	16,4%	28,3%	25,6%	305 388
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Lesuren	491 304	228 569	289 122	185 773		1 194 769

3.5 Leerwegen en beroepsgerichte vakken vmbo

In deze paragraaf wordt nader ingezoomd op het vmbo. In Tabel 7 wordt een opsplitsing gemaakt naar de leerwegen basis (vmbo-b), kader (vmbo-k), gemengd (vmbo-g), en theoretisch (vmbo-t). In 35% van de lesuren zitten leerlingen die deze leerwegen volgen gezamenlijk in een les en is dit onderscheid niet te maken. Deze lesuren zijn in de tabel weergegeven onder combinaties. Te zien is bijvoorbeeld dat (inherent aan de leerwegen) vmbo-t relatief veel lesuren avo-vakken kent (slechts 17,6% betreft Resterende vakken). Van de overige leerwegen heeft vmbo-g nog de meeste avo-vakken. Nederlands, Engels en Wiskunde worden op alle leerwegen veel gegeven.

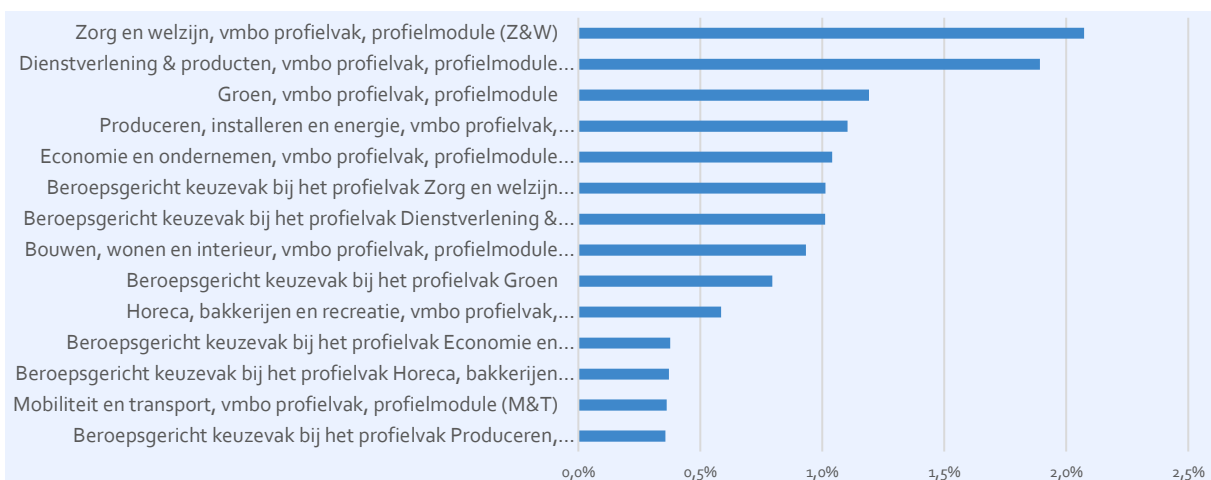

Tabel 7: Percentage gegeven lesuren per avo-vak naar leerweg in het vmbo, 2023

vak	vmbo-b	vmbo-k	vmbo-g	vmbo-t	combinaties	lesuren
Aardrijkskunde	0,9%	0,9%	1,8%	4,7%	1,4%	11 373
Beeldende vorming	1,5%	1,3%	1,5%	1,6%	1,5%	7 470
Biologie	6,1%	6,3%	6,6%	6,3%	3,9%	26 684
Duits	0,6%	1,6%	4,5%	4,9%	1,8%	13 513
Economie	2,9%	3,7%	6,0%	6,2%	2,3%	19 923
Engels	10,8%	11,6%	9,8%	9,7%	6,7%	44 504
Frans	0,0%	0,1%	0,2%	2,4%	0,4%	4 399
Geschiedenis (en staatsinrichting)	0,7%	0,8%	2,6%	5,5%	1,4%	12 743
Godsdienst/levensbeschouwing	1,1%	1,0%	1,3%	1,0%	0,7%	4 661
Lichamelijke opvoeding	8,2%	8,2%	7,4%	7,7%	6,6%	36 560
Maatschappijleer	3,3%	3,4%	2,9%	2,4%	1,7%	11 972
Muziek	0,5%	0,4%	0,5%	1,0%	0,7%	3 520
Natuurkunde	0,7%	0,8%	0,8%	1,2%	0,6%	4 086
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	2,9%	3,0%	4,2%	4,4%	1,9%	15 111
Nederlands	12,6%	12,6%	10,4%	10,4%	7,9%	49 759
Scheikunde	0,0%	0,0%	0,4%	0,8%	0,1%	1 529
Techniek	1,3%	1,1%	1,4%	0,9%	1,9%	6 614
Tekenen	0,3%	0,2%	0,6%	1,1%	0,4%	2 893
Wiskunde	11,0%	11,8%	10,9%	10,2%	7,4%	47 007
Resterende vakken	34,5%	31,1%	26,0%	17,6%	50,9%	166 893
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Lesuren	61 560	74 015	26 430	155 655	173 644	491 304

In Figuur 7 is het percentage lesuren beroepsgerichte vakken op het vmbo opgenomen (zie ook Tabel 39 in bijlage A voor achterliggende cijfers). De grootste beroepsgerichte vakken op het vmbo zijn de profielvakken Zorg en welzijn en Dienstverlening en producten.

Figuur 7: Percentage lesuren voor de 14 meest gegeven beroepsgerichte vakken (vmbo), gesorteerd van groot naar klein, 2023

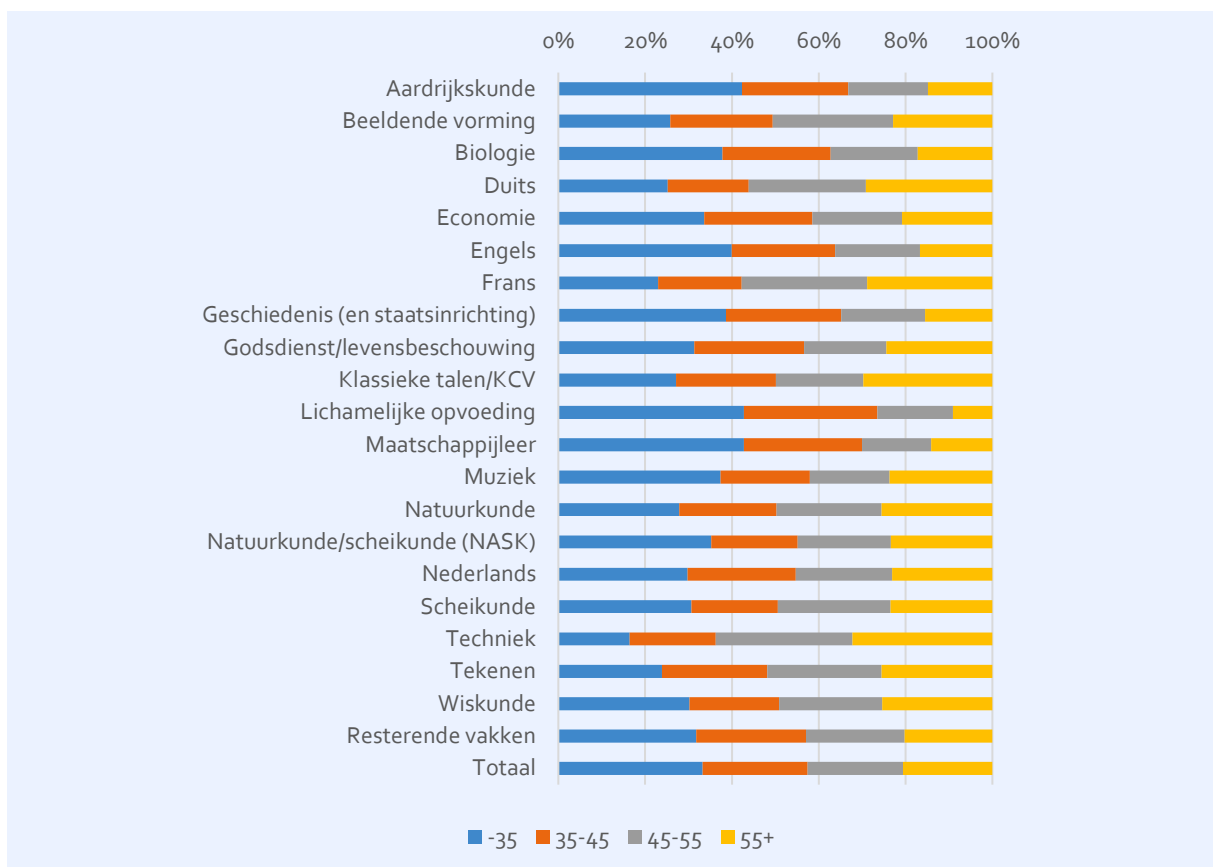

3.6 Leeftijd

In deze paragraaf bekijken we de leeftijdsverdeling van de lesgeevenden naar vak, zie Figuur 8 voor de avo-vakken (en Tabel 40 in bijlage A). De gehanteerde leeftijdscategorieën zijn tot 35 jaar, 35 tot 45 jaar, 45 tot 55 jaar en 55 jaar en ouder. De categorie tot 35 jaar is daarbij het sterkst vertegenwoordigd met 33,3%, de omvang van de overige categorieën ligt tussen de 20,6 en 24,2%. Bij een aantal vakken is sprake van een duidelijk afwijkende leeftijdsverdeling. Lichamelijke opvoeding, Maatschappijleer en Aardrijkskunde zijn vakken die relatief vaak door leraren tot 35 jaar gegeven worden. Meer dan 42% van deze lessen wordt gegeven door deze groep. Techniek is juist een vak dat relatief vaak door 55-plussers gegeven wordt: 32,2% van de lessen Techniek wordt gegeven door 55-plussers, tegenover 20,6% van alle lessen. Ook bij sommige andere vakken is een lichte leeftijdsafhankelijkheid zichtbaar. Er is bijvoorbeeld sprake van een oververtegenwoordiging van 55-plussers bij onder meer Duits, Frans en Klassieke talen en van een ondervertegenwoordiging bij onder meer Aardrijkskunde en Geschiedenis. Een opsplitsing van deze cijfers naar graadsector is te vinden in bijlage D. De lessen in de eerstegraads sector worden gegeven door personen die gemiddeld wat ouder zijn dan die in de tweedegraads sector.

Figuur 8: Verdeling lessen naar leeftijdscategorie per avo-vak, 2023

In Figuur 9 is de verdeling naar leeftijd van het aantal lessen voor de beroepsgerichte vmbo vakken weergegeven (zie ook Tabel 41 in bijlage A voor achterliggende cijfers). Ook hier zien we duidelijk verschillen per vak. De vakken Mobiliteit en transport, Producteren, installeren en energie (met de daarbij behorende keuzevakken) worden duidelijk minder vaak door de groep tot 35 jaar gegeven. Bij de profielvakken Zorg en welzijn, Media, vormgeving en ICT, Economie en ondernemen (met de bijbehorende keuzevakken) is dat juist relatief vaak het geval.

Figuur 9: Verdeling lesuren naar leeftijdscategorie per beroepsgericht vak (vmbo), 2023

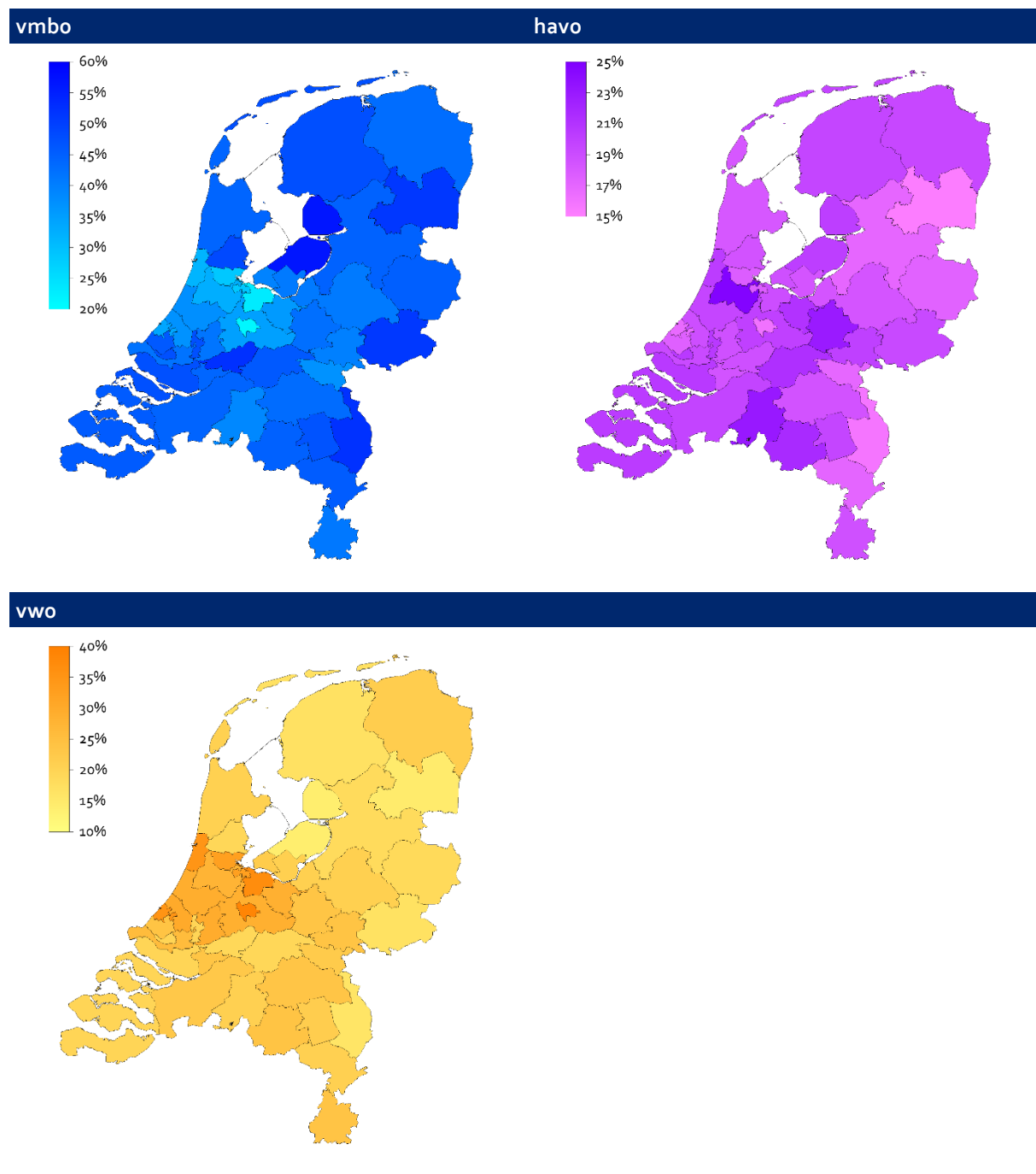
3.7 Onderwijstypen naar arbeidsmarktregio

In Figuur 10 is het procentuele aandeel lesuren van de verschillende onderwijstypen weergegeven naar arbeidsmarktregio. Zie voor de achterliggende cijfers Tabel 42 (bijlage A). De figuur geeft niet zozeer weer waar bijvoorbeeld veel leerlingen vmbo wonen, maar wel waar veel leerlingen vmbo les volgen, dus wordt (vooral) bepaald door waar zich vestigingen bevinden die een bepaald onderwijstype aanbieden. Er is duidelijk sprake van soms zelfs vrij grote regionale verschillen. Indien men regionale analyses bekijkt is het verstandig om dit in het achterhoofd te houden. Verschillen tussen regio's kunnen veroorzaakt worden door verschillen in de mate waarin onderwijstypes in die regio's voorkomen.

Figuur 10: Percentage lessen dat in een regio aan een bepaald onderwijstype wordt besteed, 2023

4 Bevoegdheidsgegevens vo (exclusief pro, isk en tov)

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we in op de mate waarin lesgevendenden bevoegd zijn voor het vak dat ze geven. Daarbij is in de tabellen een selectie gemaakt uit alle vakken die in IPTO onderscheiden worden, te weten twintig grote algemeen vormende vakken (avo-vakken) en de vmbo-specifieke beroepsgerichte vakken. In de tabellen is, waar van toepassing, een regel 'Resterende vakken' opgenomen, zodat de percentages optellen tot 100%. Uitgebreidere tabellen zijn opgenomen in bijlage E. Qua bevoegdheid onderscheiden we de categorieën bevoegd, benoembaar en onbevoegd, zie hoofdstuk 2 en bijlage F. We starten in paragrafen 4.2 tot en met 4.4 met een overzicht van bevoegdheid naar onderwijstype en graadsector. In de vervolgparagrafen gaan we in op de percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren per vak (paragraaf 4.5), waarna we voor de avo-vakken vervolgens nog onderscheid maken naar onderwijstype (paragraaf 4.6). Een analyse van personen met een pabo-diploma is te vinden in paragraaf 4.7.

In paragraaf 4.8 bespreken we de bevoegdheidssituatie naar leeftijd. Nadere informatie over de mate waarin bevoegd en onbevoegd lesgeven gecombineerd wordt door één en dezelfde persoon staat in paragraaf 4.9. Voor onbevoegd gegeven lesuren is informatie opgevraagd over de hoogst afgeronde opleiding van de leraar, zie paragraaf 4.10. De hoogst afgeronde opleiding is ook opgevraagd voor vakken die buiten beschouwing blijven bij de bepaling van de bevoegdheidspercentages (Mentorles et cetera). Dit onderdeel is terug te vinden in paragraaf 4.11. Cijfers naar regio zijn weergegeven in paragraaf 4.12.

4.2 Onderwijstype

In Tabel 8 en Figuur 11 presenteren we de bevoegdheidspercentages naar onderwijstype. Van de lesuren waarvoor een bevoegdheid kan worden vastgesteld wordt 85,8% bevoegd gegeven. Dit betreft vooral personen met het juiste diploma voor zowel het vak als de graadsector (eerste- of tweede-graads lesgebied) waarin men lesgeeft, maar het kan bijvoorbeeld ook een zogeheten teambevoegdheid betreffen. 9,9% van de lesuren wordt benoembaar gegeven. Bij 4,4% van het totaal aantal lesuren gaat het om lesuren die onbevoegd gegeven worden. In deze groep vallen bijvoorbeeld personen die daadwerkelijk over geen enkele bevoegdheid beschikken en leraren mét een onderwijsbevoegdheid, maar niet met betrekking tot het gegeven vak, zie ook paragraaf 4.10. Verder is te zien dat het percentage bevoegd gegeven lesuren het hoogst ligt in het vwo (91,5%) en het laagst op het vmbo (81,6%). Op het vmbo wordt relatief vaak onbevoegd les gegeven (6,6%), op het vwo is dit 2,1%. Het vmbo kent andere vakken dan havo en vwo, zoals bijvoorbeeld beroepsgerichte vakken. Dit beïnvloedt het (on)bevoegdheidspercentage. In bijlage E, Tabel 61 zijn de cijfers uit Tabel 8 bovendien opgesplitst naar vo op zogeheten verticale scholengemeenschappen (met zowel vo als mbo) en de overige vo scholen.

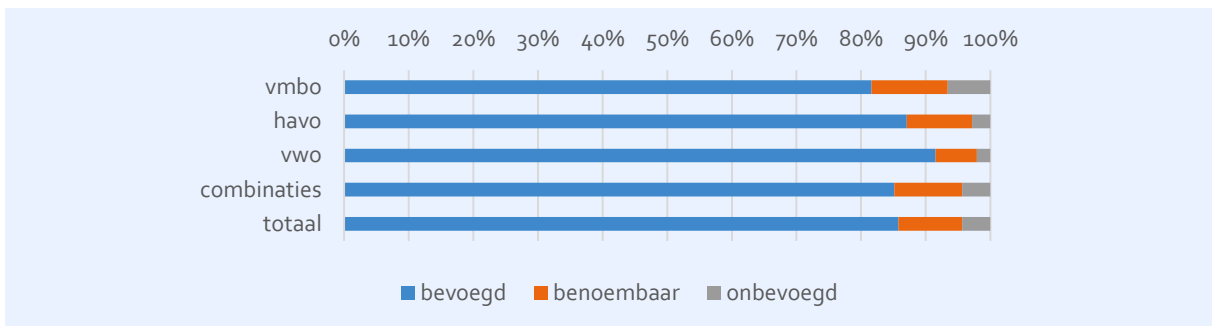

Tabel 8: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype, 2023

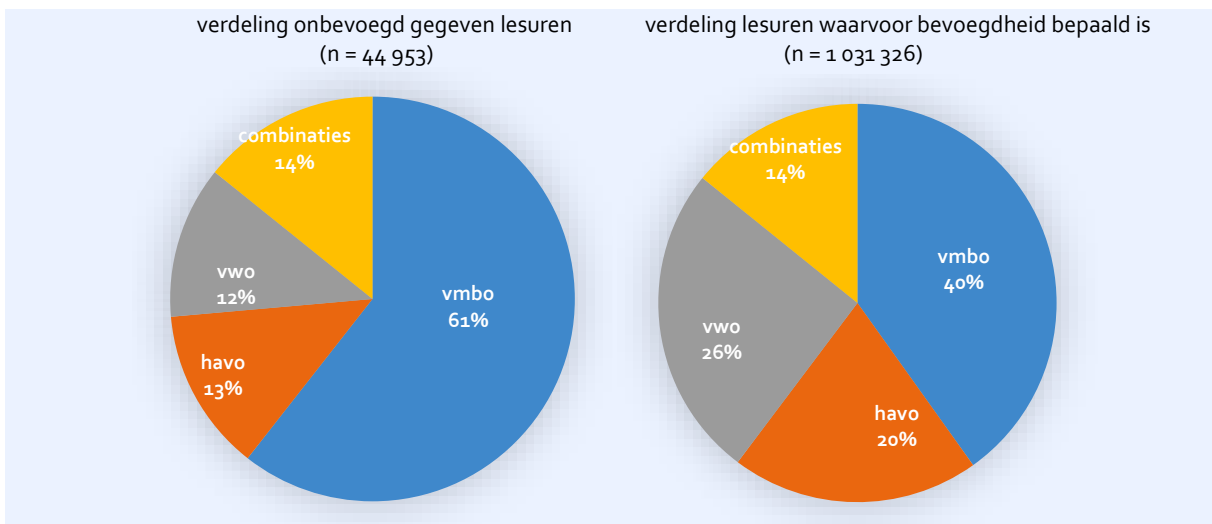
onderwijstype	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	totaal	lesuren
vmbo	81,6%	11,8%	6,6%	100,0%	413 922
havo	87,1%	10,1%	2,8%	100,0%	207 612
vwo	91,5%	6,4%	2,1%	100,0%	263 369
combinaties	85,1%	10,5%	4,4%	100,0%	146 423
totaal	85,8%	9,9%	4,4%	100,0%	1 031 326

Figuur 11: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype, 2023

De verdeling van de onbevoegd gegeven lesuren over de onderwijstypen is weergegeven in Figuur 12. Merk op dat 61% van de lesuren die onbevoegd worden gegeven, plaatsvindt in het vmbo (weergegeven in de linkerfiguur), terwijl het vmbo 40% van alle lesuren beslaat (zoals aangegeven in de rechterfiguur). Het hoge aandeel vmbo in de onbevoegd gegeven lessen komt doordat het vmbo het grootste onderwijstype is én het vmbo het hoogste onbevoegdheidspercentage kent.

Figuur 12: Verdeling van onbevoegd gegeven lesuren over de onderwijstypen (links) en ter vergelijking de verdeling van het totaal aantal lesuren waarvoor de bevoegdheid bepaald is per onderwijstype (rechts), 2023

Als we kijken naar de ontwikkelingen ten opzichte van 2022, zie Tabel 9, dan zien we dat het percentage onbevoegd gegeven lesuren met 0,3 procentpunt (van 4,02% naar 4,36% = 0,34 procentpunt) is toegenomen, het percentage benoembaar gegeven lesuren is toegenomen met 0,3 procentpunt en het percentage bevoegd gegeven lesuren is voor alle onderwijstypen samen gedaald met 0,7 procentpunt. De veranderingen in 2023 ten opzichte van 2022 zijn het grootst voor het vmbo en combinaties van onderwijstypen.

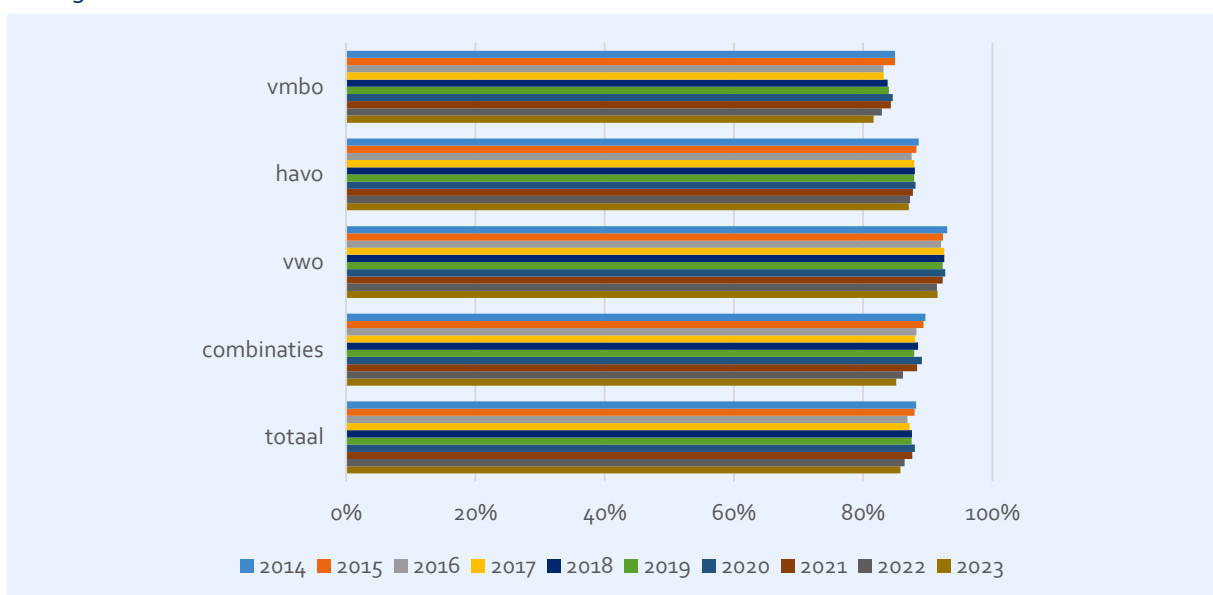

Tabel 9: Ontwikkeling percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype tussen 2022 en 2023

jaar	onderwijstype	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	lesuren
2023	vmbo	81,6%	11,8%	6,6%	413 922
	havo	87,1%	10,1%	2,8%	207 612
	vwo	91,5%	6,4%	2,1%	263 369
	combinaties	85,1%	10,5%	4,4%	146 423
	totaal	85,8%	9,9%	4,4%	1 031 326
2022	vmbo	82,9%	11,2%	6,0%	422 791
	havo	87,3%	10,1%	2,7%	215 191
	vwo	91,4%	6,6%	2,0%	270 202
	combinaties	86,2%	9,8%	4,1%	143 070
	totaal	86,4%	9,6%	4,0%	1 051 255
2023-2022	vmbo	-1,2%	0,6%	0,6%	
	havo	-0,2%	0,1%	0,1%	
	vwo	0,1%	-0,2%	0,1%	
	combinaties	-1,0%	0,7%	0,3%	
	totaal	-0,7%	0,3%	0,3%	

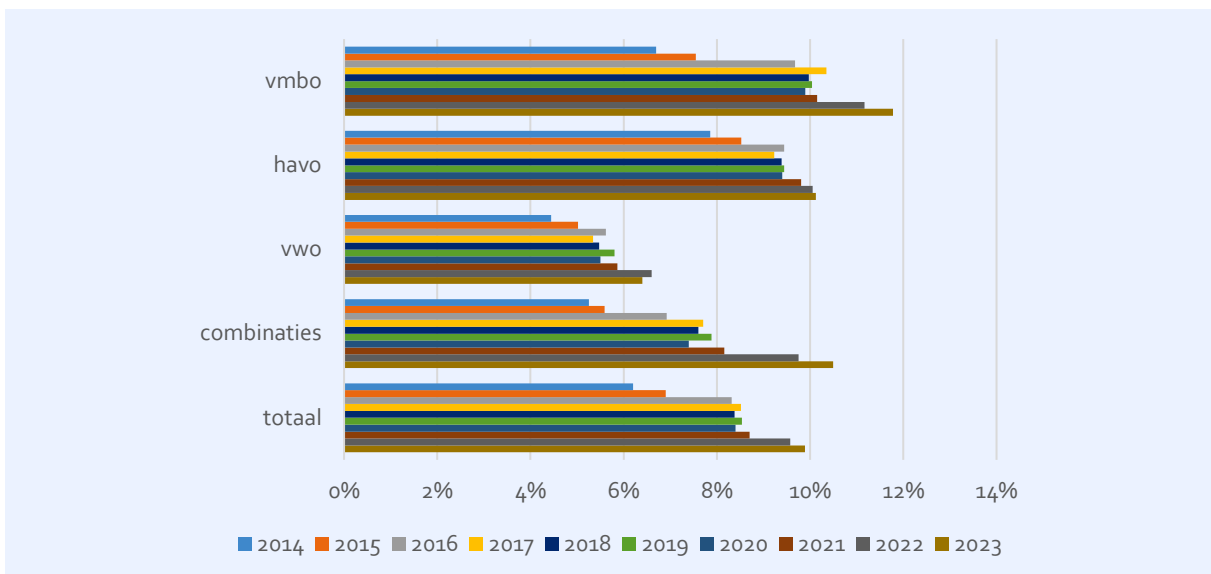
De ontwikkeling over de afgelopen tien jaar van het percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype is in Figuur 13 tot en met Figuur 15 weergegeven (zie voor achterliggende cijfers Tabel 32 t/m Tabel 34 in bijlage A). De relatief grootste veranderingen zien we (vanwege hun geringere omvang) bij de categorieën benoembaar en onbevoegd. Het percentage benoembaar gegeven lesuren vertoont vooral in de eerste jaren een stijging, stabiliseert vervolgens en stijgt wederom in 2022. Het percentage onbevoegd gegeven lesuren daalt eerst, waarna de daling ieder jaar steeds afzwakt en vanaf 2022 weer stijgt.

Figuur 13: Ontwikkeling percentage bevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype op grond van de IPTO-metingen 2014 t/m 2023

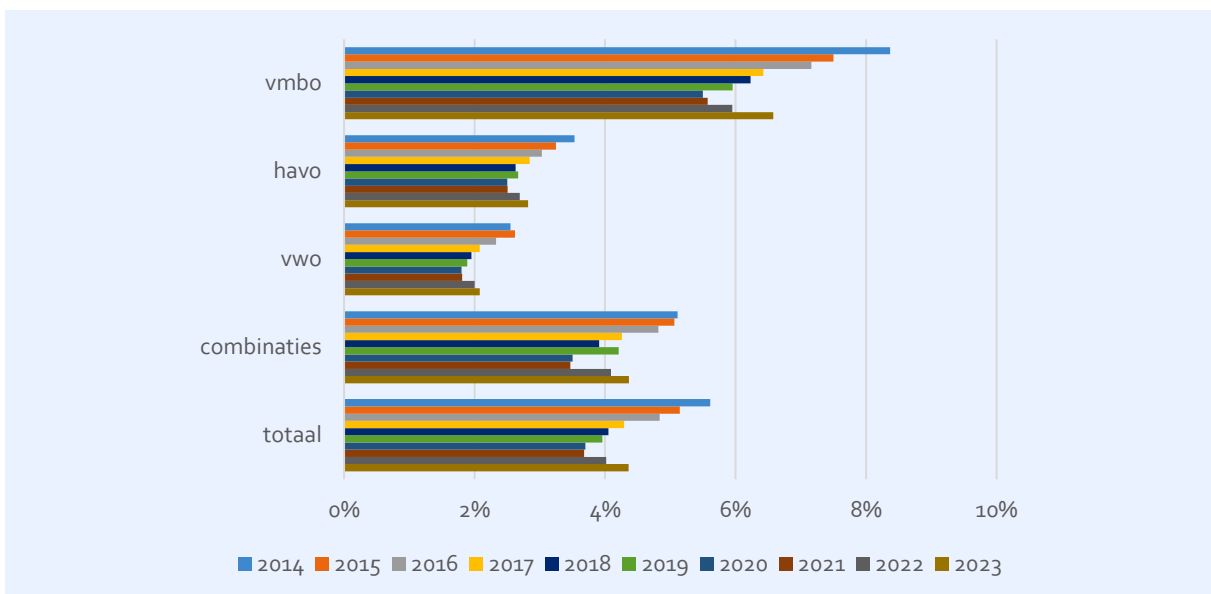

Figuur 14: Ontwikkeling percentage benoembaar gegeven lesuren naar onderwijstype op grond van de IPTO-metingen 2014 t/m 2023

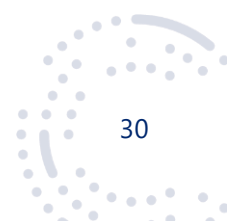
Figuur 15: Ontwikkeling percentage onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype op grond van de IPTO-metingen 2014 t/m 2023

4.3 Gradsector

De percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar gradsector¹⁵ zijn te vinden in Tabel 10. In het eerstegraads gebied wordt vaker bevoegd lesgegeven (89,3%) dan in het tweedegraads gebied (84,5%). In het eerstegraads gebied wordt 1,5% van de lesuren onbevoegd gegeven en in het tweedegraads gebied 5,4%. Vergeleken met vorig jaar is het totale

¹⁵ Tot lesuren in het eerstegraads gebied worden hier de leerjaren 4 en hoger van havo en vwo gerekend.

bevoegdheidspercentage afgenomen. In het eerstegraads gebied is dit percentage echter iets toegenomen. Dit geldt voor zowel havo als vwo.

Tabel 10: Ontwikkeling percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar graadsector tussen 2022 en 2023

jaar	graadsector	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	lesuren
2023	eerstegraads gebied	89,3%	9,1%	1,5%	274 812
	tweedegraads gebied	84,5%	10,2%	5,4%	756 514
	totaal	85,8%	9,9%	4,4%	1 031 326
2022	eerstegraads gebied	89,0%	9,4%	1,5%	283 838
	tweedegraads gebied	85,4%	9,6%	4,9%	767 417
	totaal	86,4%	9,6%	4,0%	1 051 255
2023-2022	eerstegraads gebied	0,3%	-0,3%	0,0%	
	tweedegraads gebied	-1,0%	0,5%	0,5%	
	totaal	-0,7%	0,3%	0,3%	

4.4 Overgangen tussen onbevoegd, benoembaar en bevoegd

Door een koppeling uit te voeren op persoonsniveau tussen de jaren 2022 en 2023 kunnen overgangen tussen bevoegdheidscategorieën worden vastgesteld. In Tabel 11 staan de overgangen voor lesuren die door dezelfde persoon op dezelfde vestiging voor hetzelfde vak en dezelfde graadsector worden gegeven.

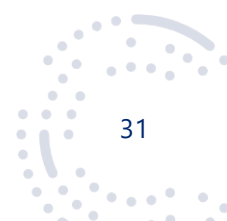
Tabel 11: Overgangen tussen bevoegdheidscategorieën tussen IPTO-2022 en IPTO-2023

		2023			totaal	lesuren
		bevoegd	benoembaar	onbevoegd		
2022	bevoegd	99,8%	0,1%	0,1%	100,0%	680 606
	benoembaar	30,9%	58,2%	10,9%	100,0%	56 860
	onbevoegd	28,4%	26,4%	45,1%	100,0%	23 189

Uit de tabel blijkt dat 26,4% van de lessen die in 2022 onbevoegd werden gegeven in 2023 benoembaar wordt gegeven, 28,4% bevoegd en 45,1% onbevoegd. Van de lessen die in 2022 benoembaar werden gegeven wordt bijna 60% dat in 2023 nog, een klein deel wordt in 2023 onbevoegd gegeven en ruim 30% in 2023 bevoegd gegeven. De lessen die in 2022 bevoegd werden gegeven worden dat in 2023 vrijwel allemaal nog steeds. Slechts 0,2% is dat niet, bijvoorbeeld omdat men in 2022 bevoegd was in teamverband en in 2023 niet meer. Geconcludeerd kan worden dat er sprake is van een netto doorstroom richting benoembaar en bevoegd gegeven lessen.

4.5 Vak

De percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren onderverdeeld naar avo-vak staan weergegeven in Figuur 16 (zie voor achterliggende cijfers Tabel 35 in bijlage A).

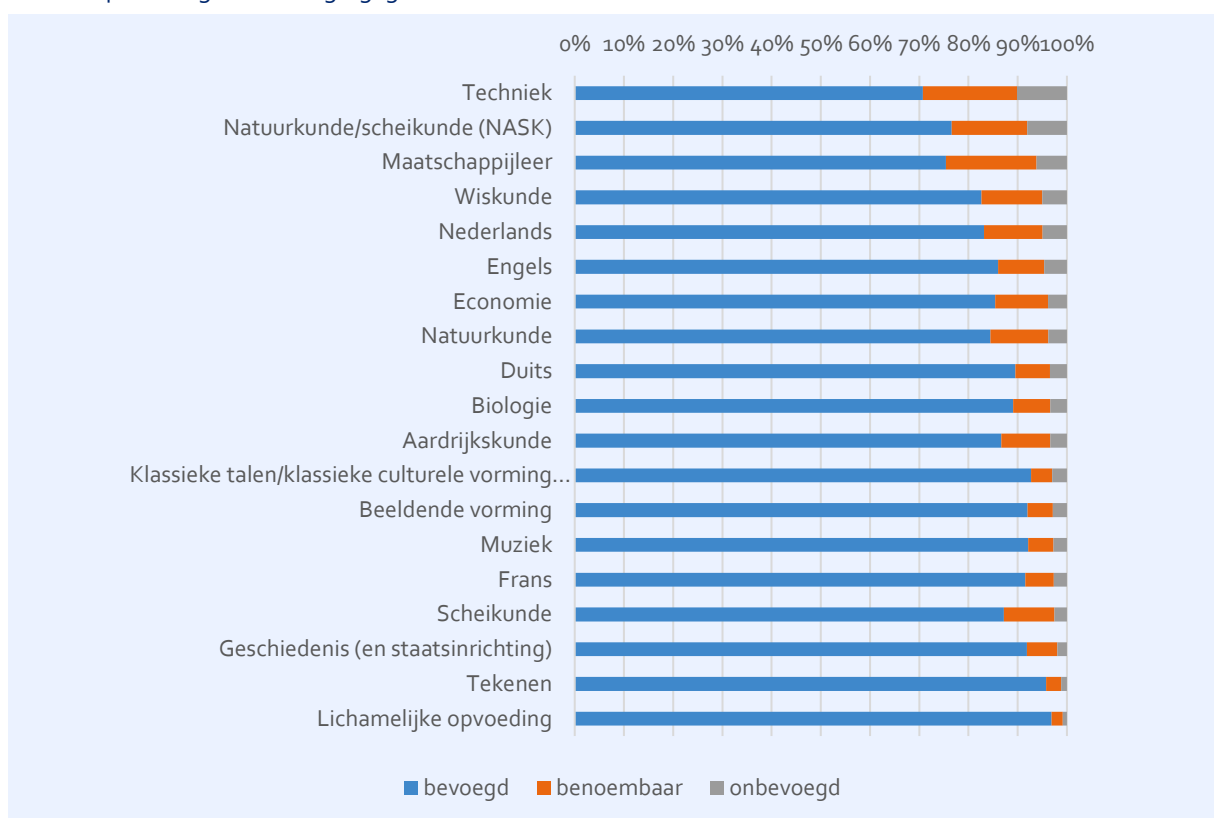

De drie vakken met het hoogste percentage onbevoegd gegeven lesuren zijn Techniek (10,2%), NASK (8,1%), en Maatschappijleer¹⁶ (6,1%). Opvallend hierbij is dat twee van deze drie vakken geen examenvakken zijn. Bij alle onderwijstypen is het percentage onbevoegd gegeven lesuren Techniek vrij hoog. De inhoud van het vak Techniek kan per onderwijstype verschillen.

Uit de cijfers blijkt dat de (qua lesuren) grote vakken Nederlands, Wiskunde en Engels een iets hoger dan gemiddeld percentage onbevoegd gegeven lesuren kennen (respectievelijk 4,9%, 5,0% en 4,6%, tegen een gemiddelde van 4,4% over alle vakken). Bevoegdheidspercentages van 85% of lager vinden we bij de vakken Techniek, Maatschappijleer, NASK, Wiskunde, Nederlands en Natuurkunde. Relatief hoog (>95%) is het bevoegdheidspercentage bij onder meer Lichamelijke opvoeding en Tekenens. Benoembaarheidspercentages hoger dan 10% vinden we bij de vakken Techniek, Maatschappijleer, NASK, Wiskunde, Nederlands, Natuurkunde, Economie en Scheikunde.

Voor Godsdienst is bij afwezigheid van toepasselijke bekwaamheidseisen sprake van een afwijkende situatie. Derhalve is dit vak niet in de tabel met avo-vakken opgenomen.¹⁷

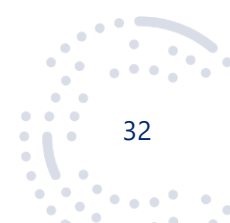
Figuur 16: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar avo-vak, de lijst is gesorteerd naar het percentage onbevoegd gegeven lesuren, 2023

De ontwikkelingen met betrekking tot de bevoegdheidspercentages voor avo-vakken ten opzichte van 2022 zijn in Figuur 17 tot en met Figuur 19 weergegeven (zie ook Tabel 43 in bijlage A), waarbij de vakken gesorteerd zijn op basis van de omvang van de ontwikkeling. Vakken waarbij het bevoegdheidspercentage is toegenomen zijn Maatschappijleer en Scheikunde. Het bevoegdheidspercentage is

¹⁶ Personen die Maatschappijleer geven doen dit voor gemiddeld 45% van hun lesuren. Ze geven daarnaast vaak ook andere vakken, met name het vak Geschiedenis.

¹⁷ Zie de artikelen XI en XII van de Wet BIO.

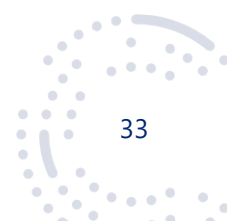
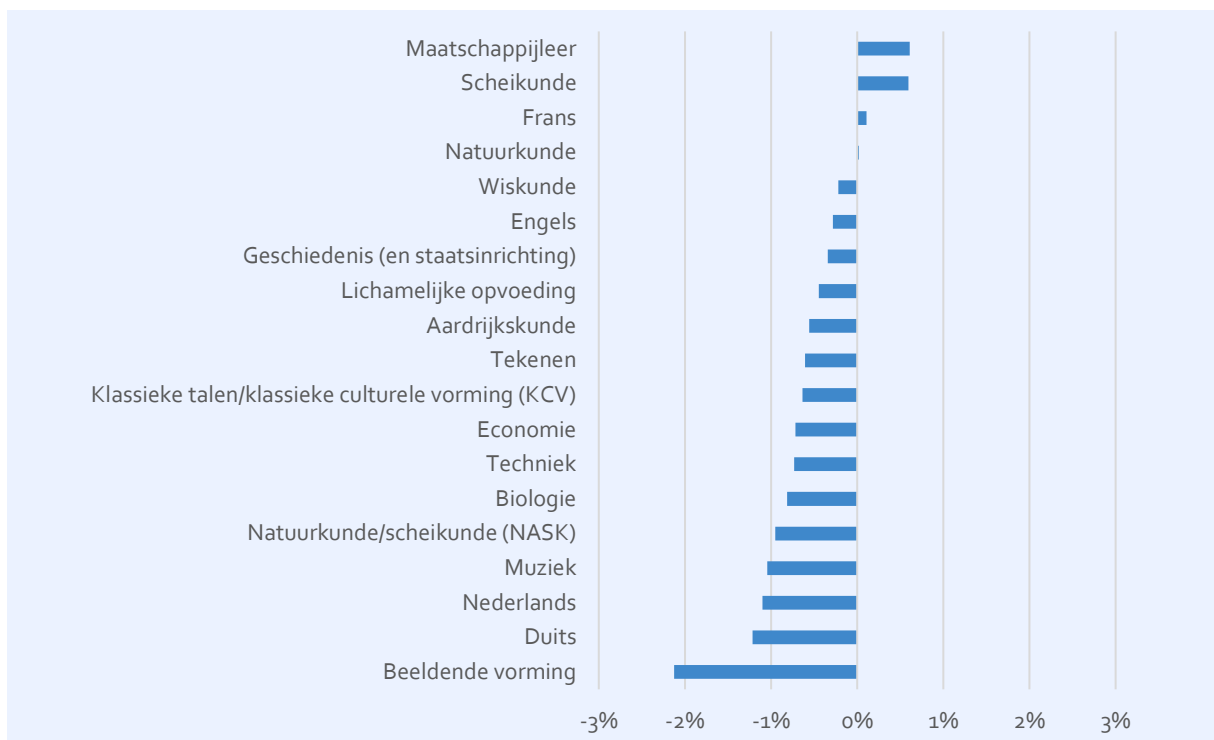

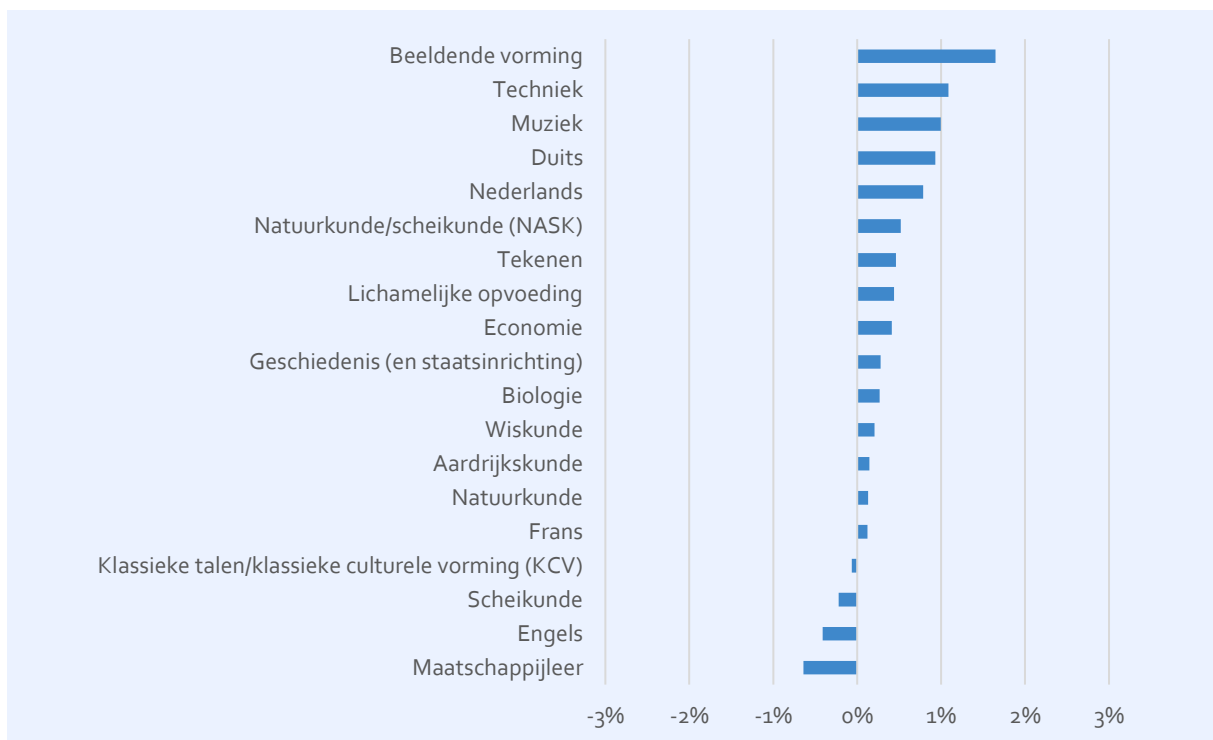
nagenoeg gelijk gebleven voor Frans en Natuurkunde. Voor de andere avo-vakken is sprake van een afname in het bevoegdheidspercentage. De grootste afname zien we bij Beeldende vorming. Het benoembaarheidspercentage is afgenomen bij Maatschappijleer, Engels, Scheikunde en Klassieke talen en voor de andere avo-vakken toegenomen. De grootste toename in het benoembaarheidspercentage zien we bij Beeldende vorming, Techniek, Muziek en Duits. De grootste (maar beperkte) afname van het percentage onbevoegd gegeven lesuren ten opzichte van 2022 zien we bij Scheikunde en Techniek en de grootste toename bij Klassieke talen en Engels.

Figuur 17: Ontwikkeling bevoegdheidspercentages avo-vakken tussen 2022 en 2023

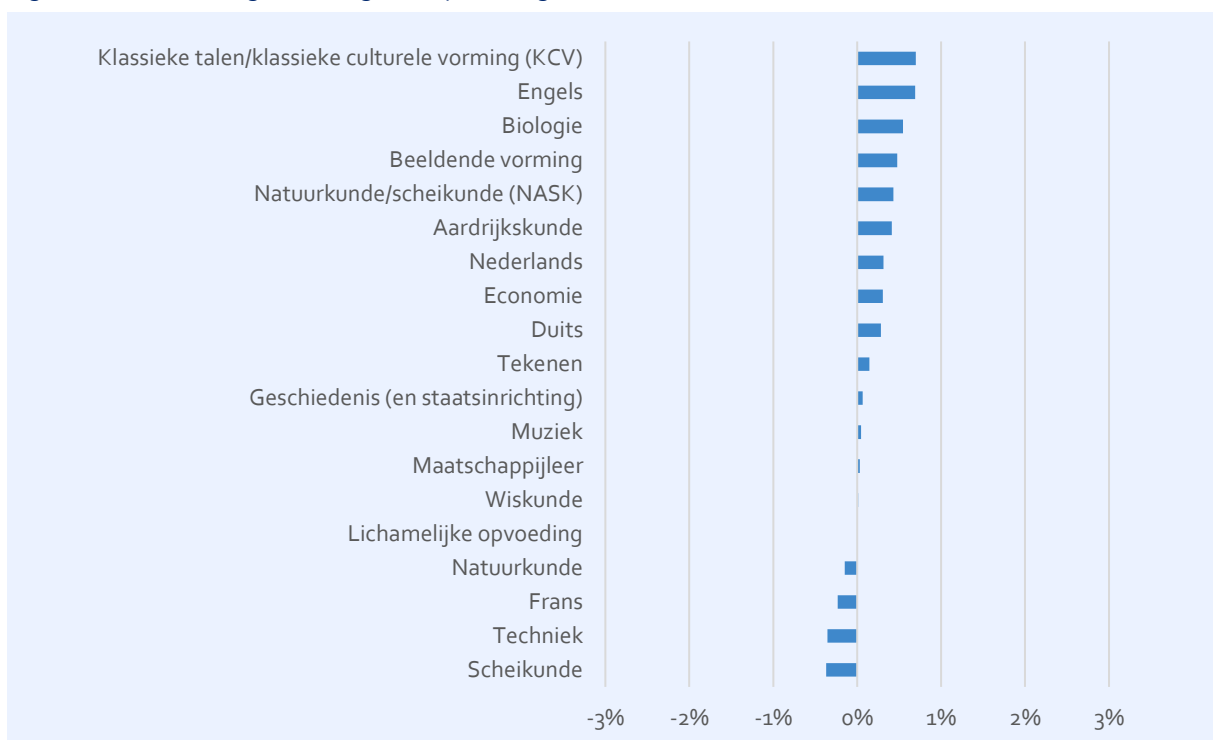

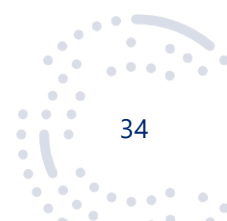
Figuur 18: Ontwikkeling benoembaarheidspercentages avo-vakken tussen 2022 en 2023

Figuur 19: Ontwikkeling onbevoegdheidspercentages avo-vakken tussen 2022 en 2023

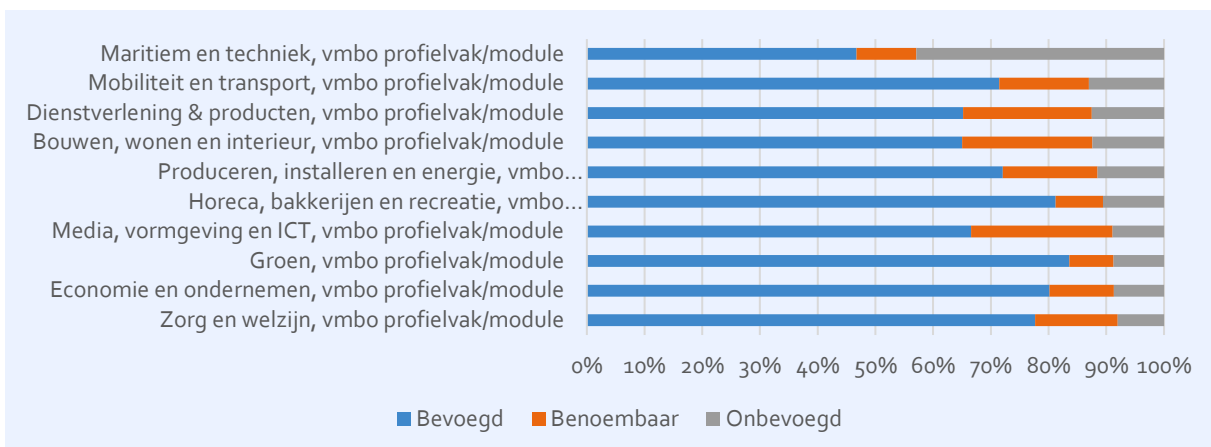

De bevoegdheidsinformatie voor de beroepsgerichte vakken in het vmbo is te vinden in Figuur 20 (zie voor achterliggende cijfers Tabel 44 in bijlage A). Percentages onbevoegd gegeven lesuren groter dan 12% zien we bij de vakken Maritiem en techniek, Mobiliteit en transport, Dienstverlening en producten en Bouwen, wonen en interieur. Van het hoogste benoembaarheidspercentage is sprake bij Media, vormgeving en ICT (24,5%). Zie Figuur 7 voor de lesuren behorende bij al deze vakken.

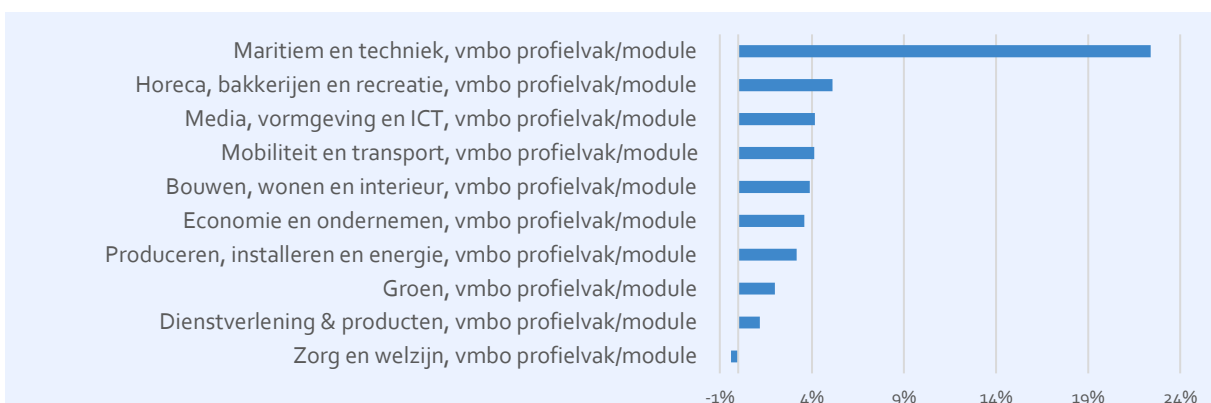

Figuur 20: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar beroepsgericht vak (vmbo), gesorteerd is op percentage onbevoegd gegeven lesuren, 2023

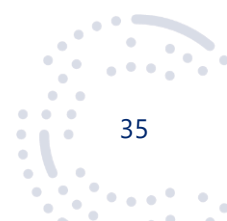

De ontwikkelingen ten opzichte van 2022 in de beroepsgerichte vakken in het vmbo zijn in Figuur 21 weergegeven, zie ook Tabel 45. We beperken ons hier tot ontwikkelingen in het percentage onbevoegd gegeven lesuren, waarbij de vakken gesorteerd zijn op basis van de omvang van de ontwikkeling hierin. Een positieve verandering duidt op een toename. De toename bij Maritiem en Techniek valt met name op, maar met de kanttekening dat dit vak heel weinig wordt gegeven.

Figuur 21: Ontwikkeling percentage onbevoegd gegeven lesuren voor de beroepsgerichte vmbo vakken tussen 2022 en 2023

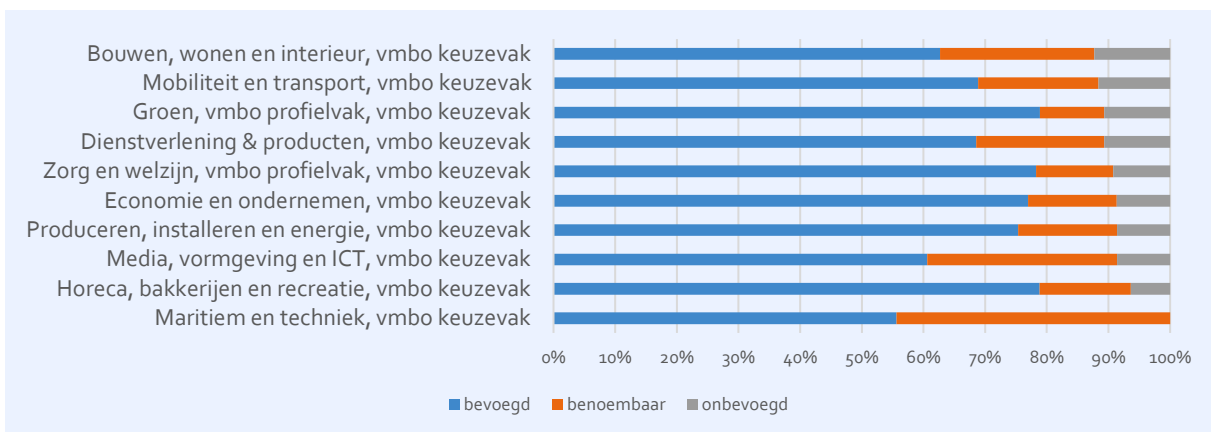

Ook de bevoegdheidssituatie bij de beroepsgerichte keuzevakken op het vmbo is gemeten, zie Figuur 22 en Figuur 23 (zie ook Tabel 46 en Tabel 47 in Bijlage A). Ook hier valt het weinig gegeven vak Maritiem en Techniek op. Bij het vak Mobiliteit en transport is in 2023 de grootste toename te zien in het onbevoegdheidspercentage ten opzichte van 2022.

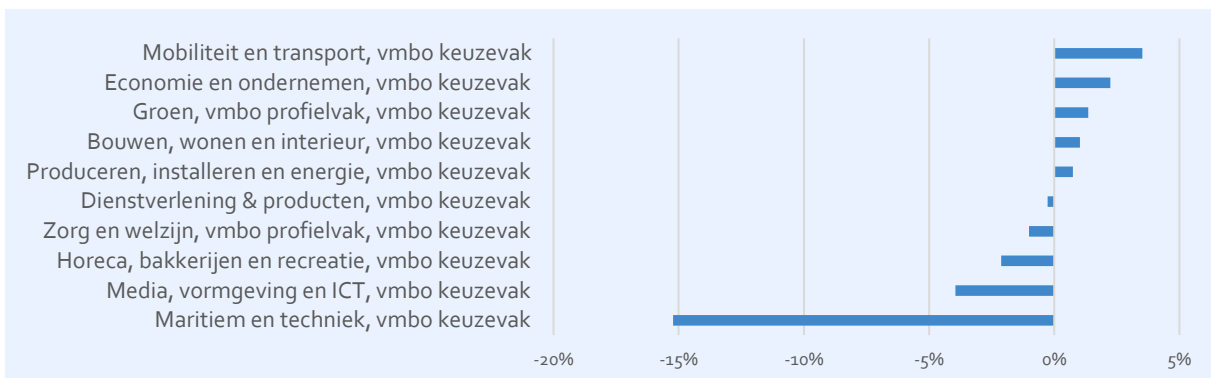

Figuur 22: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar beroepsgerichte keuzevakken (vmbo), gesorteerd op percentage onbevoegd gegeven lesuren, 2023

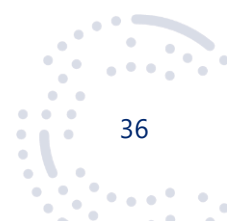

Figuur 23: Ontwikkeling percentage onbevoegd gegeven lesuren voor de beroepsgerichte keuzevakken (vmbo) tussen 2022 en 2023

4.6 Avo-vakken naar onderwijstype

De percentages bevoegd gegeven lesuren naar avo-vak en onderwijstype staan in Tabel 12. In de tabel is een regel 'Resterende vakken' opgenomen, zodat een vergelijking gemaakt kan worden met het gemiddelde over alle niet opgenomen vakken (zie voor de Resterende vakken ook Tabel 57 en Tabel 58 in bijlage E). Er zijn duidelijk verschillen tussen de onderwijstypen zichtbaar, waarbij het vwo voor alle vakken het hoogste bevoegdheidspercentage laat zien. De Resterende vakken kennen voor alle onderwijstypen een lager dan gemiddeld percentage bevoegd gegeven lesuren.

Tabel 12: Percentage bevoegd gegeven lesuren naar avo-vak en onderwijstype, 2023

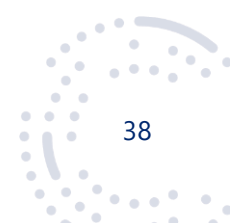
vak	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal
Aardrijkskunde	83,0%	86,9%	91,4%	84,0%	86,7%
Beeldende vorming	88,8%	93,8%	95,9%	92,3%	92,0%
Biologie	87,2%	89,9%	93,9%	85,9%	89,1%
Duits	86,6%	90,5%	93,3%	85,3%	89,5%
Economie	85,4%	83,0%	89,5%	80,1%	85,4%
Engels	82,4%	87,4%	91,9%	84,4%	86,0%
Frans	89,1%	90,7%	94,0%	89,9%	91,6%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	90,2%	90,9%	94,8%	90,7%	91,8%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)			93,2%	81,2%	92,7%
Lichamelijke opvoeding	96,4%	97,1%	97,7%	97,0%	96,9%
Maatschappijleer	74,2%	75,7%	81,2%	70,4%	75,4%
Muziek	89,5%	92,8%	94,4%	91,7%	92,1%
Natuurkunde	75,8%	84,1%	88,8%	78,3%	84,5%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	76,1%	75,0%	81,8%	76,8%	76,6%
Nederlands	80,1%	85,0%	89,9%	79,0%	83,1%
Scheikunde	82,8%	84,8%	90,5%	80,9%	87,2%
Techniek	68,8%	68,4%	77,9%	74,7%	70,7%
Tekenen	95,9%	96,0%	97,2%	93,7%	95,8%
Wiskunde	78,3%	81,9%	89,7%	81,5%	82,6%
Resterende vakken	74,9%	85,9%	87,6%	79,9%	79,0%
Totaal	81,6%	87,1%	91,5%	85,1%	85,8%

Bekijken we de percentages benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren (Tabel 13, respectievelijk Tabel 14) dan zien we bij vrijwel alle avo-vakken de laagste benoembaarheidspercentages bij het vwo, terwijl het vmbo de hoogste percentages onbevoegd gegeven lesuren laat zien. De Resterende vakken kennen voor alle onderwijstypen een hoger dan gemiddeld percentage benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren.

Tabel 13: Percentage benoembaar gegeven lesuren naar avo-vak en onderwijstype, 2023

vak	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal
Aardrijkskunde	11,6%	10,6%	6,9%	11,6%	10,0%
Beeldende vorming	6,9%	4,4%	3,1%	4,5%	5,1%
Biologie	8,3%	8,0%	4,5%	9,3%	7,5%
Duits	8,2%	6,9%	5,4%	9,0%	7,1%
Economie	9,3%	14,4%	8,1%	16,7%	10,8%
Engels	10,6%	10,0%	6,0%	10,6%	9,4%
Frans	7,1%	6,5%	4,1%	7,0%	5,8%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	6,6%	7,3%	4,3%	7,2%	6,2%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)			4,1%	7,8%	4,2%
Lichamelijke opvoeding	2,5%	2,4%	1,7%	2,3%	2,3%
Maatschappijleer	18,1%	20,6%	16,0%	22,3%	18,5%
Muziek	6,2%	4,9%	3,9%	5,6%	5,2%
Natuurkunde	15,7%	12,4%	9,2%	15,6%	11,8%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	15,2%	16,4%	13,1%	16,6%	15,3%
Nederlands	13,2%	11,4%	7,8%	15,3%	11,9%
Scheikunde	11,8%	12,2%	7,9%	16,2%	10,3%
Techniek	19,5%	22,1%	13,6%	19,4%	19,1%
Tekenen	3,6%	3,5%	1,7%	3,5%	3,0%
Wiskunde	14,3%	14,4%	7,9%	12,8%	12,4%
Resterende vakken	15,7%	10,5%	8,7%	14,3%	13,7%
Totaal	11,8%	10,1%	6,4%	10,5%	9,9%

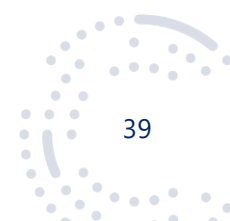
Tabel 14: Percentage onbevoegd gegeven lesuren naar avo-vak en onderwijstype, 2023

vak	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal
Aardrijkskunde	5,4%	2,5%	1,7%	4,4%	3,4%
Beeldende vorming	4,2%	1,8%	0,9%	3,2%	2,9%
Biologie	4,4%	2,1%	1,7%	4,8%	3,4%
Duits	5,3%	2,6%	1,4%	5,7%	3,4%
Economie	5,3%	2,6%	2,5%	3,2%	3,8%
Engels	7,0%	2,6%	2,1%	5,0%	4,6%
Frans	3,9%	2,8%	1,9%	3,0%	2,6%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	3,2%	1,9%	0,9%	2,2%	2,0%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)			2,7%	11,0%	3,0%
Lichamelijke opvoeding	1,2%	0,5%	0,6%	0,7%	0,8%
Maatschappijleer	7,7%	3,7%	2,8%	7,3%	6,1%
Muziek	4,2%	2,3%	1,7%	2,7%	2,7%
Natuurkunde	8,5%	3,5%	2,0%	6,1%	3,8%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	8,6%	8,6%	5,1%	6,6%	8,1%
Nederlands	6,7%	3,6%	2,3%	5,7%	4,9%
Scheikunde	5,4%	3,1%	1,7%	2,9%	2,5%
Techniek	11,7%	9,5%	8,5%	5,9%	10,2%
Tekenen	0,5%	0,5%	1,1%	2,8%	1,2%
Wiskunde	7,4%	3,7%	2,4%	5,6%	5,0%
Resterende vakken	9,4%	3,6%	3,7%	5,8%	7,3%
Totaal	6,6%	2,8%	2,1%	4,4%	4,4%

4.7 Pabo

Het aantal leraren in het vo met alleen een pabo-opleiding (met eventueel een aanvullende opleiding Master Educational Needs (EN)) is beperkt. In totaal worden bijna 33.000 lesuren oftewel 2,7% van het totaal aantal lesuren door deze personen gegeven. Pabo'ers zijn behoudens het praktijkonderwijs en een aantal specifieke situaties in het vmbo niet bevoegd les te geven in het vo, zie ook Tabel 62 onder punt 9. In deze paragraaf gaan we dieper in op deze groep leraren die in het vo werkzaam is.

We baseren ons op verschillende bronnen op grond waarvan we kunnen vaststellen of iemand over een pabo-diploma beschikt: een pabo-diploma in ROD HO zonder een ander diploma hbo/wo, een bevoegdheidscategorie in het IPTO-onderzoek 'bevoegd op grond van pabo-diploma' en degenen waarvoor pabo is ingevuld bij de vraag naar de hoogste (onderwijs)opleiding. De inschatting is dat we op die manier van vrijwel alle relevante personen weten of men alleen een pabo-diploma heeft of niet. Het gaat om 2.179 personen waarvan 314 een pabo-diploma plus een diploma Master Educational Needs bezitten. Onder deze groep kunnen overigens wel pabo-gediplomeerden zijn die, op grond van het certificaat groepsleerkracht vmbo bb/kb of een zij-instroomgetuigschrift, per februari 2019 wel bevoegd zijn voor het onderwijs dat ze geven. In onderstaande tabellen zijn ook gegevens over aantallen personen opgenomen. Daar kunnen dubbelstellingen ontstaan. Een persoon kan bijvoorbeeld zowel op vmbo-b als vmbo-k lesgeven. Optellen van de aantallen personen is dan niet zinvol.

We presenteren een aantal tabellen betreffende het aantal lesuren naar onderwijstype, leerjaar en avo-vak. In het geval van onderwijstype wordt daarbij ook afzonderlijk ingegaan op het vak Nederlands. Het gaat steeds om het vo exclusief pro, isk en tov. Aantallen lesuren naar onderwijstype staan weergegeven in Tabel 15.

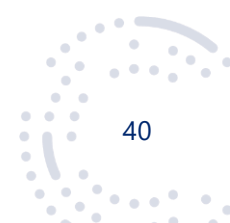
Tabel 15: Percentage lesuren naar onderwijstype gegeven door personen met alleen een pabo-diploma, met vmbo opsplitsing onder-/bovenbouw, 2023, voor **alle vakken samen**

fase	onderwijstype	lesuren	% lesuren	personen*	
onderbouw	vmbo-b	3 776	11,6	514	
	vmbo-k	2 551	7,8	398	
	vmbo-g	696	2,1	148	
	vmbo-t	1 986	6,1	304	
	vmbo combinatie leerwegen	8 645	26,5	933	
	totaal vmbo onderbouw		17 654	54,1	
bovenbouw	vmbo-b	2 111	6,5	394	
	vmbo-k	1 932	5,9	365	
	vmbo-g	555	1,7	112	
	vmbo-t	1 736	5,3	259	
	vmbo combinatie leerwegen	2 092	6,4	370	
	totaal vmbo bovenbouw		8 424	25,8	
	havo/vwo		4 037	12,4	432
overige		2 501	7,7	406	
totaal		32 616	100,0		

*Dezelfde persoon kan in meerdere categorieën voorkomen.

De lesuren door de groep met een pabo-diploma vinden grotendeels plaats in de vmbo onderbouw (54,1%) en vmbo bovenbouw (25,8%), maar ook havo/vwo is vertegenwoordigd met 12,4%. In totaal gaat het zoals al eerder aangegeven om bijna 33.000 lesuren oftewel 2,7% van het totaal aantal lesuren.

In Tabel 16 beperken we ons tot alleen het vak Nederlands. Het beeld blijft daarbij hetzelfde, al is sprake van geringe verschuivingen en uiteraard lagere aantallen.

Tabel 16: Percentage lesuren naar onderwijstype gegeven door personen met alleen een pabo-diploma, met vmbo opsplitsing onder-/bovenbouw, 2023, **alleen Nederlands**

fase	onderwijstype	lesuren	% lesuren	personen*
onderbouw	vmbo-b	1 111	9,2	240
	vmbo-k	901	7,4	176
	vmbo-g	284	2,3	58
	vmbo-t	778	6,4	146
	vmbo combinatie leerwegen	2 569	21,2	421
	totaal vmbo onderbouw	5 641	46,5	
bovenbouw	vmbo-b	919	7,6	194
	vmbo-k	915	7,5	184
	vmbo-g	262	2,2	54
	vmbo-t	896	7,4	135
	vmbo combinatie leerwegen	667	5,5	118
	totaal vmbo bovenbouw	3 660	30,1	
	havo/vwo	1 996	16,4	217
	overige	842	6,9	171
totaal		12 139	100,0	

*Dezelfde persoon kan in meerdere categorieën voorkomen.

Omdat degenen met een pabo-opleiding vooral in de onderbouw van het vmbo lesgeven zijn daarmee logischerwijs de eerste twee leerjaren het sterkst vertegenwoordigd (met een aandeel van ongeveer 67%), zie Tabel 17.

Tabel 17: Percentage lesuren naar leerjaar gegeven door personen met alleen een pabo-diploma, 2023

onderwijstype	lesuren	% lesuren	personen*
leerjaar 1	12 278	37,6	1 512
leerjaar 2	9 554	29,3	1 395
leerjaar 3	5 215	16,0	930
leerjaar 4	3 872	11,9	651
leerjaar 5	88	0,3	22
leerjaar 6	28	0,1	10
combinatie onderbouw	669	2,1	151
combinatie bovenbouw	424	1,3	106
combinatie onderbouw/bovenbouw	489	1,5	115
totaal	32 616	100,0	

*Dezelfde persoon kan in meerdere categorieën voorkomen.

De vakken Nederlands, Wiskunde, Engels en Rekenen zijn het sterkst vertegenwoordigd, zie Tabel 18. Ten opzichte van het landelijke beeld is vooral Nederlands, maar ook Wiskunde, daarbij bovendien sterk oververtegenwoordigd (vergelijk Tabel 6).

Tabel 18: Percentage lesuren naar avo-vak en Rekenen gegeven door personen met alleen een pabo-diploma, 2023

vak	lesuren	% lesuren	personen*
Aardrijkskunde	560	1,7	98
Beeldende vorming	148	0,5	28
Biologie	570	1,7	101
Duits	209	0,6	35
Economie	185	0,6	44
Engels	1 209	3,7	157
Frans	25	0,1	3
Geschiedenis (en staatsinrichting)	303	0,9	53
Godsdienst/levensbeschouwing	503	1,5	86
Lichamelijke opvoeding	188	0,6	21
Maatschappijleer	468	1,4	81
Muziek	92	0,3	13
Natuurkunde	80	0,2	10
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	210	0,6	34
Nederlands	12 139	37,2	1 132
Scheikunde	23	0,1	3
Techniek	182	0,6	24
Tekenen	47	0,1	8
Wiskunde	5 851	17,9	598
Rekenen	918	2,8	308
Resterende vakken	8 705	26,7	1 763
Totaal	32 616	100,0	

*Dezelfde persoon kan in meerdere categorieën voorkomen.

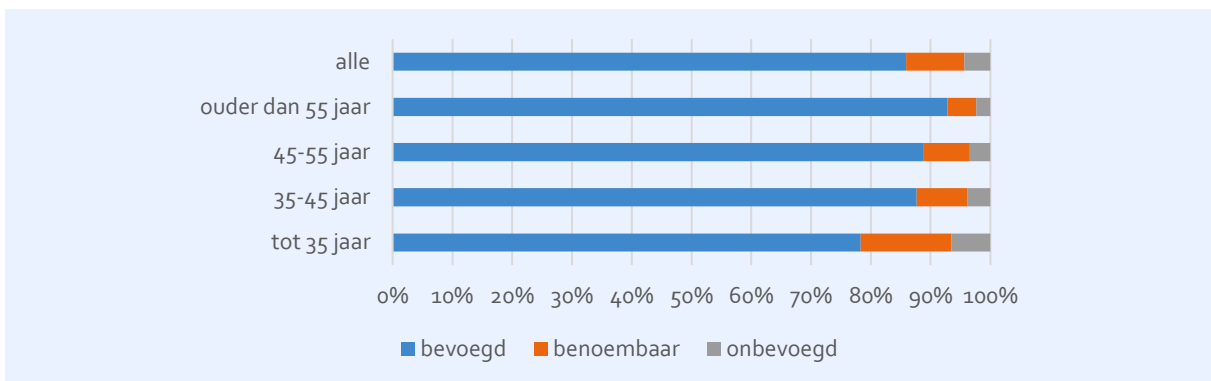
4.8 Leeftijd

Het percentage bevoegd gegeven lesuren naar leeftijdscategorie is weergegeven in Figuur 24 (zie voor de cijfers Tabel 48 in bijlage A). Het is duidelijk te zien dat het percentage bevoegd gegeven lesuren toeneemt met leeftijd. Voor het percentage onbevoegd en benoembaar gegeven lesuren geldt het omgekeerde. Dat jongeren relatief vaker in opleiding zijn is niet verrassend, maar ook voor de overige leeftijdsgroepen is de categorie benoembaar zeker niet verwaarloosbaar. De verdeling van de onbevoegd gegeven lesuren naar leeftijdscategorie is weergegeven in Figuur 25. Hieruit blijkt dat de helft van de onbevoegd gegeven lesuren gegeven wordt door personen tot 35 jaar, terwijl een derde van de lesuren (bevoegd, benoembaar of onbevoegd) gegeven wordt door personen in deze leeftijdscategorie. Voor een overzicht van bevoegdheid naar leeftijd én avo-vak, zie Tabel 49 in de bijlagen.

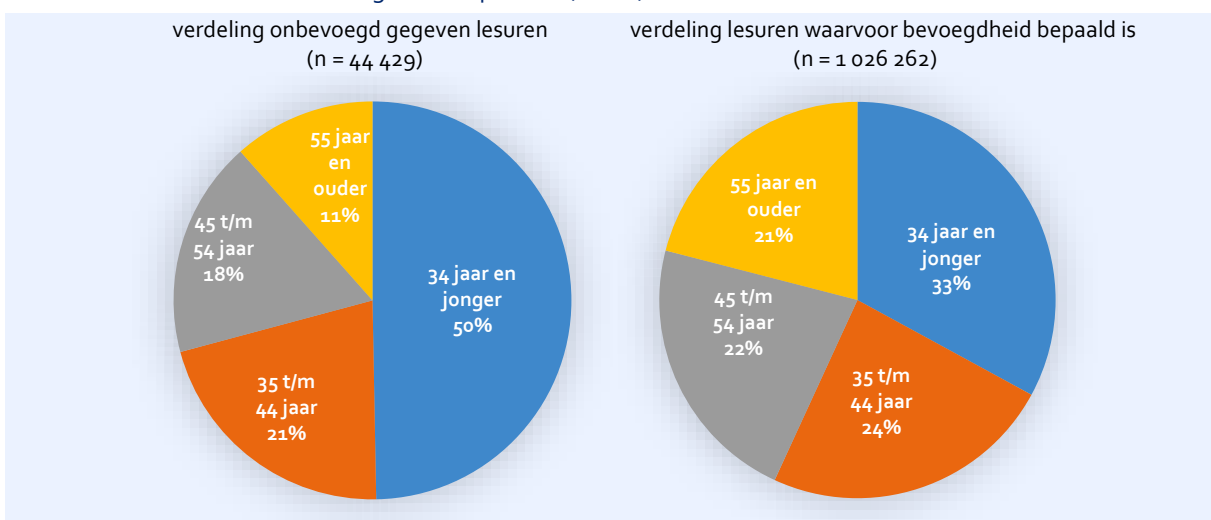

Figuur 24: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar leeftijdscategorie, 2023

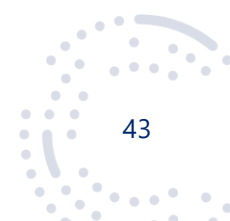
Figuur 25: Verdeling van de onbevoegd gegeven lesuren (links) naar leeftijdscategorie en ter vergelijking de verdeling van de lesuren waarvoor de bevoegdheid bepaald is (rechts), 2023

4.9 (On)bevoegd gegeven lesuren per persoon

De vraag of de onbevoegd gegeven lesuren gegeven worden door een groot aantal personen en of dit om veel of weinig uren per persoon gaat is te beantwoorden aan de hand van Tabel 19. In Tabel 20 is bovendien onderscheid gemaakt naar leeftijdsklassen. Veruit de grootste groep is, zoals te verwachten, te vinden in de kolom nul uren onbevoegd in combinatie met meer dan tien uur bevoegd/benoembaar. De daarna grootste groep is nul uren onbevoegd en tussen de één en de tien uur bevoegd/benoembaar. 94,0% van de personen geeft dus uitsluitend bevoegd of benoembaar les (in de vorige meting was dit 94,2%). In de rijen met nul uur bevoegd/benoembaar zijn de personen te zien die uitsluitend onbevoegd lesgeven en dus geen enkel uur bevoegd/benoembaar. Dit komt vooral voor onder de groep jonger dan 35 jaar. 6,8% van hen geeft uitsluitend onbevoegd les. Onder de groep ouder dan 55 jaar is dit veel minder, namelijk 2,1%. Combinaties van bevoegd en onbevoegd lesgeven komen uiteraard ook voor. Zo is te zien dat onder de groep tot 35 jaar in totaal 2,2% zowel uren bevoegd als onbevoegd lesgeeft (de som van de grijze cellen aldaar). Voor de oudste groep is dit 1,3% en over alle leeftijdsgroepen samen 1,7%.

In totaal gaat het om 3.108 personen (4,3%) die uitsluitend onbevoegd lesgeven. 68.491 personen (94,0%) geven bevoegd en/of benoembaar les en 1.269 personen (1,7%) onbevoegd in combinatie met bevoegd en/of benoembaar.

Tabel 19: Verdeling van onderwijsgeevenden over het door hen gegeven aantal bevoegd plus benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren, 2023. Cellen waarin men zowel bevoegd/benoembaar als onbevoegd lesgeeft zijn lichtgrijs gemarkeerd, **alle leeftijden**

bevoegd en benoembaar	onbevoegd			totaal
	0	1-10	10+	
0		1,7%	2,6%	4,3%
1-10	23,8%	0,7%	0,2%	24,7%
10+	70,2%	0,8%*	0,0%	71,1%
totaal	94,0%	3,2%	2,9%	100,0%

*voorbeeld: 0,8% van de personen waarvan is vastgesteld of men bevoegd, benoembaar en/of onbevoegd lesgeeft, geeft meer dan 10 uur bevoegd en/of benoembaar les en tussen de 1 en 10 uur onbevoegd les per week.

Tabel 20: Verdeling van onderwijsgeevenden over het door hen gegeven aantal bevoegd plus benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren, 2023. Cellen waarin men zowel bevoegd/benoembaar als onbevoegd lesgeeft zijn lichtgrijs gemarkeerd, **uitgesplitst naar leeftijdscategorie**

leeftijdscategorie	bevoegd en benoembaar	onbevoegd			totaal
		0	1-10	10+	
<35 jaar	0		2,6%	4,1%	6,8%
	1-10	21,5%	0,9%	0,3%	22,7%
	10+	69,5%	1,0%	0,0%	70,5%
	totaal	91,0%	4,5%	4,5%	100,0%
35 tot 45 jaar	0		1,3%	2,2%	3,6%
	1-10	26,5%	0,6%	0,1%	27,2%
	10+	68,4%	0,8%	0,0%	69,2%
	totaal	94,9%	2,7%	2,4%	100,0%
45 tot 55 jaar	0		1,3%*	2,0%	3,3%
	1-10	22,5%	0,6%	0,2%	23,4%
	10+	72,5%	0,8%	0,1%	73,4%
	totaal	95,1%	2,7%	2,2%	100,0%
>=55 jaar	0		0,9%	1,3%	2,1%
	1-10	24,8%	0,5%	0,2%	25,5%
	10+	71,7%	0,6%	0,0%	72,4%
	Totaal	96,6%	2,0%	1,5%	100,0%

*Voorbeeld: 1,3% van de personen in de leeftijdsgroep 45 tot 55 jaar waarvan is vastgesteld of men bevoegd, benoembaar en/of onbevoegd lesgeeft, geeft nul uur bevoegd en/of benoembaar les en tussen de 1 en 10 uur onbevoegd les per week.

4.10 Profiel onbevoegd lesgevende leraar

Voor lesuren die onbevoegd gegeven worden, is gekeken of de lesgevende een ander vak wel bevoegd of benoembaar geeft. Zo niet, dan is gevraagd wat de hoogst afgeronde opleiding van deze persoon is. De resultaten staan in Tabel 21 voor lesuren en Tabel 22 voor personen. In de tabel zijn dus alleen de personen en lesuren van personen opgenomen die onbevoegd lesgeven, maar men kan wel een onderwijsbevoegdheid hebben, bijvoorbeeld voor een ander vak. In totaal gaat het om 3.108 personen die uitsluitend onbevoegd lesgeven (was 2.889 in 2022) en 1.269 personen die onbevoegd in combinatie met bevoegd en/of benoembaar lesgeven (was 1.318 in 2022). Een groot deel van de

onbevoegd gegeven lesuren (Tabel 21) wordt gegeven door personen die wel een onderwijs-gerelateerde opleiding hebben afgerond. Op basis van personen (Tabel 22) ligt dit nog hoger, aangezien leraren die onbevoegd lesgeven dit vaak maar een beperkt deel van hun tijd doen. In de categorie Anders bevinden zich veel personen die nog een opleiding aan het volgen zijn.

Tabel 21: Profiel leraren onbevoegd gegeven lesuren, 2023, **percentage op basis van lesuren**

profiel	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal
Eerste- of tweedegraads lerarenopleiding*	21,2%	35,2%	31,8%	21,5%	24,4%
Pabo	5,6%	3,4%	2,7%	4,2%	4,8%
Een ander hbo of wo getuigschrift	13,3%	16,1%	20,8%	19,4%	15,4%
Een verklaring van het ministerie omtrent bevoegdheid (voor een ander vak)	0,1%	0,3%	0,6%	0,1%	0,2%
Een getuigschrift van vóór 2006 op grond waarvan een (ander) vak gegeven mag worden	0,2%	0,2%	0,0%	0,3%	0,2%
Opl. Pedagogisch Didactisch Getuigschrift (PDG)	1,2%	0,4%	0,3%	0,4%	0,9%
MBO-4 (o.a. onderwijsassistent)	19,3%	3,9%	2,4%	6,6%	13,4%
Anders	39,2%	40,6%	41,4%	47,4%	40,8%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Aantal lesuren	27 234	5 851	5 475	6 393	44 953

*inclusief degenen waarvoor niet naar opleiding gevraagd is omdat men ook bevoegd of benoembaar lesgeeft.

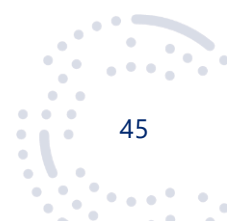
Tabel 22: Profiel leraren onbevoegd gegeven lesuren, 2023, **percentage op basis van personen**

profiel	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal
Eerste- of tweedegraads lerarenopleiding*	35,1%	46,6%	47,6%	41,9%	37,8%
Pabo	4,6%	2,5%	2,0%	3,0%	3,9%
Een ander hbo of wo getuigschrift	11,4%	14,5%	15,8%	14,1%	13,1%
Een verklaring van het ministerie omtrent bevoegdheid (voor een ander vak)	0,0%	0,1%	0,2%	0,1%	0,1%
Een getuigschrift van vóór 2006 op grond waarvan een (ander) vak gegeven mag worden	0,1%	0,1%	0,1%	0,2%	0,1%
Opl. Pedagogisch Didactisch Getuigschrift (PDG)	0,8%	0,1%	0,2%	0,2%	0,6%
MBO-4 (o.a. onderwijsassistent)	14,7%	3,6%	2,7%	6,1%	11,3%
Anders	33,2%	32,4%	31,3%	34,3%	33,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Aantal personen	3 037	1 346	1 327	1 497	4 377

*inclusief degenen waarvoor niet naar opleiding gevraagd is omdat men ook bevoegd of benoembaar lesgeeft.

4.11 Profiel leraren in vakken waarvoor geen bevoegdheid bepaald is

Als een persoon een vak geeft die buiten beschouwing blijft bij de bevoegdheidspercentages (zoals mentorles, zie Tabel 3), is gekeken of deze persoon daarnaast een ander vak geeft waarvoor wel een bevoegdheid is vastgesteld. Zo ja, en is deze persoon daarvoor bevoegd of benoembaar, dan is niet doorgevraagd. In andere gevallen is aan de school gevraagd om nadere informatie over de hoogst afgeronde opleiding van de betreffende persoon te geven. Het resultaat is voor een selectie van deze vakken in Tabel 23 opgenomen. Bij veruit de meeste lesuren is sprake van één of andere vorm van onderwijsbevoegdheid. In 87% van de lesuren is men bevoegd (of benoembaar) voor een ander

gegeven vak. Op het vmbo en bij gecombineerde onderwijstypen is relatief wat vaker sprake van een MBO-4 of pabo-opleiding.

Tabel 23: Profiel leraren Praktische sectororiëntatie, Begeleidingsuren/Counselinguren, Keuzewerktijd en Mentorles, 2023, percentage op basis van lesuren

profiel	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal
Eerste- of tweedegraads lerarenopleiding*	85,5%	94,9%	95,1%	78,2%	86,7%
Pabo	1,6%	0,4%	0,6%	1,3%	1,2%
Een ander hbo of wo getuigschrift	1,6%	1,1%	1,2%	3,8%	2,0%
Een verklaring van het ministerie omtrent bevoegdheid	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Een getuigschrift van voor 2006 op grond waarvan een ander vak gegeven mag worden	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Opleiding Pedagogisch Didactisch Getuigschrift (PDG)	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%
MBO-4 (o.a. onderwijsassistent)	6,4%	1,5%	1,1%	7,6%	5,2%
Anders	4,6%	2,0%	2,0%	8,9%	4,9%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Aantal lesuren	45 838	14 177	16 550	24 054	100 620

*inclusief degenen waarvoor niet naar opleiding gevraagd is omdat men ook bevoegd of benoembaar lesgeeft.

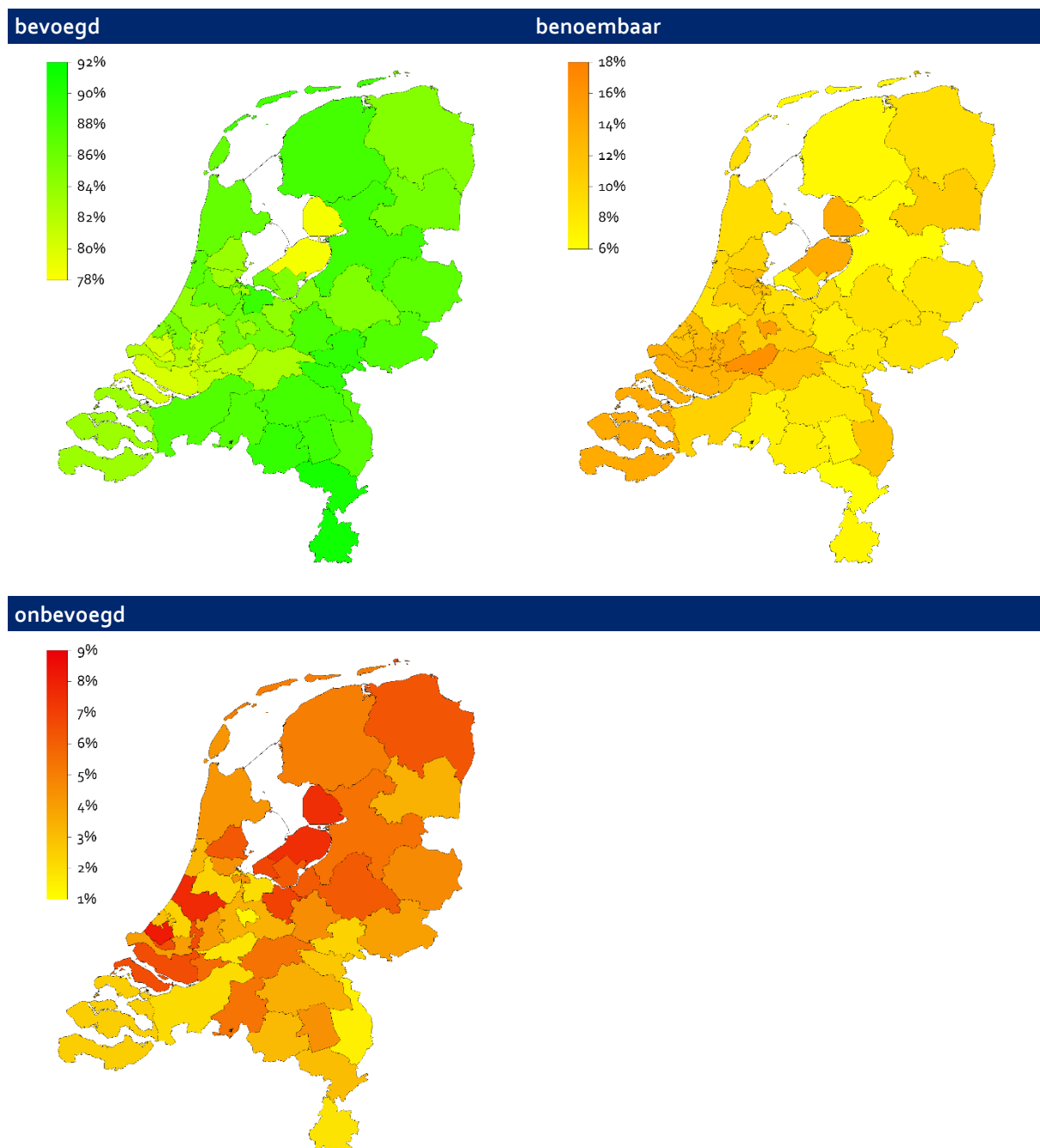
4.12 Bevoegdheidscijfers naar arbeidsmarktregio

De uitkomsten naar arbeidsmarktregio worden getoond in Figuur 26 (zie voor detailcijfers Tabel 50 in bijlage A). Er zijn duidelijke regionale verschillen. Relatief hoge bevoegdheidspercentages (meer dan 90%) zijn te vinden in Midden-Limburg en Zuid-Limburg. Het laagst is dit in Flevoland (78,5%), Rijnmond (80,2%) en Haaglanden (80,3%). Relatief hoge percentages onbevoegd gegeven lesuren (meer dan 7%) zijn te vinden in Haaglanden, Holland Rijnland en Flevoland. Relatief de laagste onbevoegdheidspercentages (minder dan 2%) vinden we in Stad Utrecht, Noord-Limburg, Gorinchem, en Zuid-Limburg.

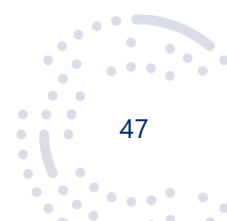

Figuur 26: Regionale verdeling van het percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren (schalen verschillen per kaartje), 2023

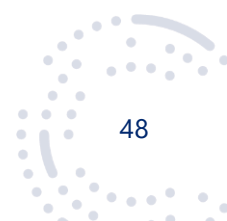
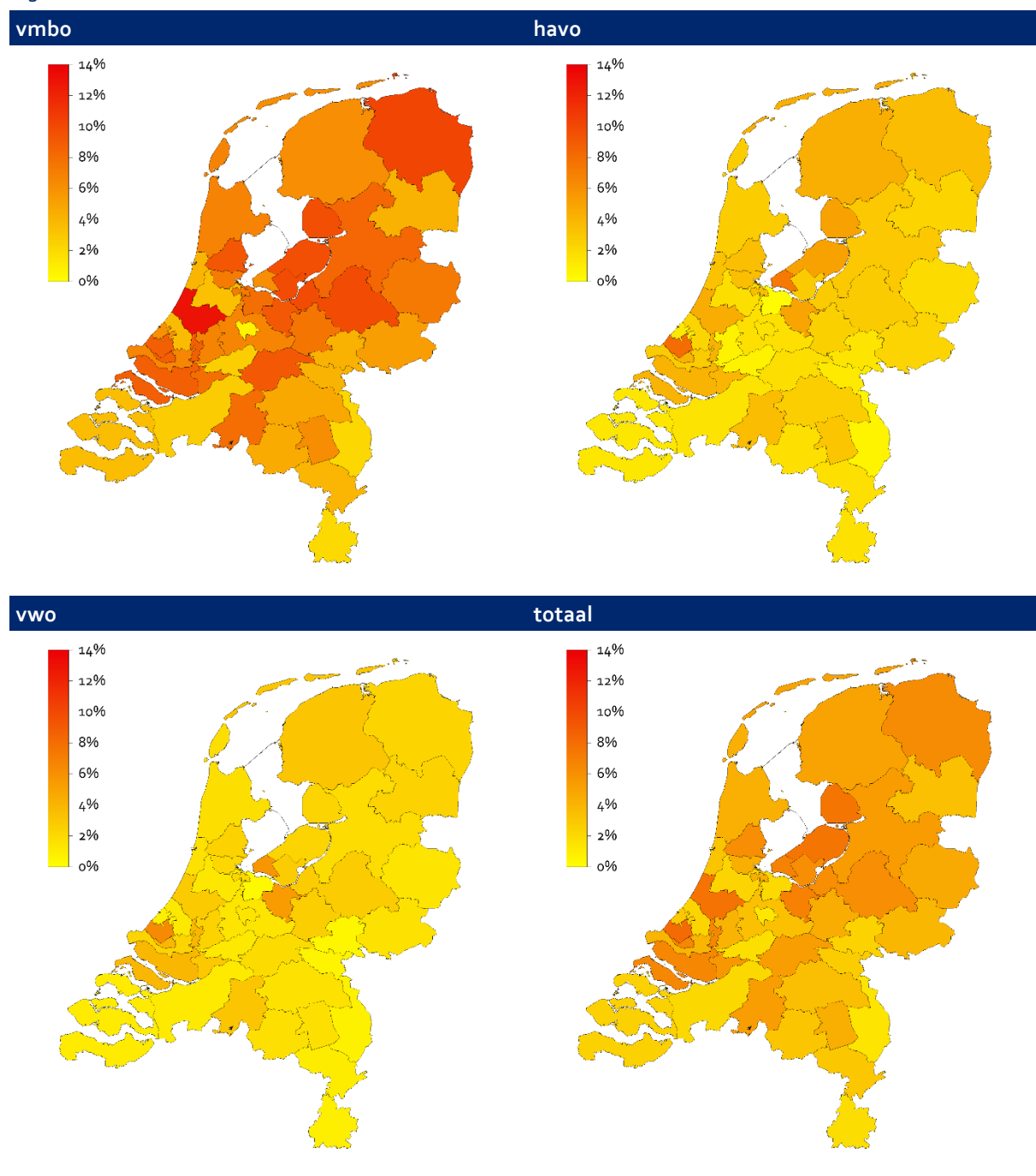
De (on)bevoegdheidspercentages variëren dus per regio, maar voor de aandelen van de verschillende onderwijstypen geldt dat ook (zie paragraaf 3.7). Omdat de bevoegdheidspercentages naar onderwijstype variëren is het dus zuiverder om de opsplitsing naar onderwijstype te maken bij regionale verschillen van (on)bevoegdheid. We beperken ons hierbij tot de onbevoegdheidspercentages, zie Figuur 27 (en Tabel 36 in bijlage A voor detailcijfers). De schaal met betrekking tot de onbevoegdheidspercentages is hier voor alle onderwijstypes gelijk gekozen. Op die manier zijn de onderwijstypen in Figuur 27 goed vergelijkbaar. Allereerst wordt uit de figuur nog een keer zichtbaar dat het vmbo de meeste onbevoegd gegeven lesuren kent. Vervolgens wordt duidelijk dat daarbij sprake is van tamelijk grote regionale verschillen.

De hoogste percentages onbevoegd gegeven lesuren op het vmbo (> 10%) doen zich voor in Holland-Rijnland en Groningen. In Stad Utrecht is het percentage onbevoegd gegeven lesuren in het vmbo laag (<1,0%). Voor de havo zien we de hoogste onbevoegdheidspercentages (>5%) in Haaglanden, Almere, en Flevoland. In het vwo hebben Haaglanden, Almere en Amersfoort onbevoegdheidspercentages van meer dan 5%.

Figuur 27: Percentage onbevoegd gegeven lesuren per onderwijstype en voor alle onderwijstypen samen naar regio, 2023

5 Resultaten pro, isk en tov

Zoals al aangegeven in hoofdstuk 2 zijn in IPTO-2023 ook het praktijkonderwijs (pro), de internationale schakelklassen (isk) en de tijdelijke onderwijsvoorziening t.b.v. Oekraïense leerlingen (tov) bevestigd. We behandelen de resultaten van pro en isk/tov in respectievelijk paragraaf 5.1 en 5.2.

5.1 Resultaten pro

Op basis van IPTO blijken er 183 vestigingen te zijn die (ook) pro aanbieden. Het betreft scholen waar alleen pro gegeven wordt of pro in combinatie met andere onderwijstypen. De resultaten in deze paragraaf hebben betrekking op lesuren praktijkonderwijs. Vanwege het afwijkend karakter van het pro, onder meer qua vakken en bevoegdheidseisen, is dit hoofdstuk minder gedetailleerd en afwijkend van opzet dan bij vmbo/havo/vwo. In het praktijkonderwijs worden iets meer lesuren gegeven door vrouwen dan door mannen, zie Tabel 24. De lesuren zijn daarbij vrij homogeen verdeeld over de leeftijdsgroepen die we onderscheiden in Tabel 25.

Tabel 24: Verdeling van lesuren in het praktijkonderwijs naar geslacht, 2023

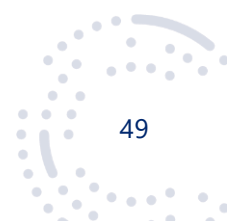
geslacht	lesuren	%
man	30 201	47,1
vrouw	33 986	52,9
totaal	64 187	100,0

Tabel 25: Verdeling van lesuren in het praktijkonderwijs naar leeftijdscategorie, 2023

leeftijdscategorie	lesuren	%
-35	14 045	22,0
35-45	18 300	28,7
45-55	17 055	26,8
55+	14 344	22,5
totaal*	63 744	100,0

* Voor 442 lesuren is de leeftijd van de leraar onbekend

Er is in overleg met de Sectorraad Praktijkonderwijs een aantal domeinen vastgesteld waarbinnen vakken kunnen worden ingedeeld. Een nadere toelichting op deze indeling is gegeven in Tabel 26. Indien sprake is van het domein 'Overige vakken' wordt aan de school om een toelichting gevraagd.

Tabel 26: Toelichting op de pro domeinen

domein	vakgebied/leerlijn
Wonen	Persoonlijke verzorging en zelfstandig wonen
Werken	Logistiek Techniek (proces-, installatie-, constructie-) Dienstverlening & Zorg Plant of (groene) leefomgeving Bouwen/wonen/onderhoud Verkoop/retail Horeca/voeding(-s industrie)
Vrije Tijd	Sport Kunst en Cultuur
Burgerschap	Mens en Maatschappij Communicatieve en sociale vaardigheden
Avo-vakken	Nederlands en Rekenen Engels
ICT/digitale geletterdheid	ICT vaardigheden
Stage en loopbaanbegeleiding (LOB)	Stagevoorbereiding/arbeidsstraining Stage uitvoering Arbeids-/beroeporiëntatie
Leerlingbegeleiding	Coaching/begeleidingsuren Studievaardigheden
Keuzewerktijd	Keuzewerktijd
Overige vakken	Lesuren die niet in een van de voorgaande domeinen ingedeeld kunnen worden

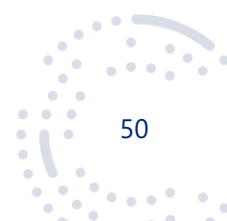
De aantallen lesuren per domein zijn weergegeven in Tabel 27. Uit de tabel blijkt dat de (veruit) grootste twee domeinen de domeinen Werken en avo-vakken zijn, met resp. ongeveer 18.000 en 21.200 lesuren per week. Duidelijk het kleinst (tussen de ongeveer 450 en 950 lesuren per week) zijn de domeinen ICT, keuzewerktijd en Overige vakken.

Tabel 27: Lesuren naar domein waarbinnen vakken vallen in het praktijkonderwijs, 2023

domein	lesuren	%
Wonen	3 337	5,2
Werken	17 934	27,9
Vrije Tijd	7 308	11,4
Burgerschap	2 468	3,8
Avo-vakken	21 161	33,0
ICT/digitale geletterdheid	862	1,3
Stage en loopbaanbegeleiding (LOB)	5 260	8,2
Leerlingbegeleiding	4 474	7,0
Keuzewerktijd	942	1,5
Overige vakken	442	0,7
totaal	64 187	100,0

Voor wat betreft de functie van de personen die voor de klas staan is van een relatief groot deel van de lesuren (6,1%) geen informatie beschikbaar.¹⁸ Indien de functie wel bekend is betreft het vrijwel altijd

¹⁸ Omdat de gegevens niet aan het DUO formatiebestand gekoppeld kunnen worden.

onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel, zie Tabel 28. In het pro is niet naar bevoegdheidsinformatie gevraagd.

Tabel 28: Lesuren naar functie in het praktijkonderwijs, 2023

functie	lesuren	%
Onbekend	3 896	6,1
Directie	122	0,2
Onderwijzend personeel	48 331	75,3
Leraar in opleiding	94	0,1
Onderwijsassistent	294	0,5
Stagiaire	43	0,1
OOP	9 916	15,4
Uitzendkracht/gedetacheerde	317	0,5
OBP	1 097	1,7
Overig	78	0,1
totaal	64 187	100,0

5.2 Resultaten isk en tov

Ook in IPTO-2023 zijn gegevens verzameld omtrent de eerste opvang anderstaligen, de zogeheten eersteopvangscholen, ook nog wel de internationale schakelklas (isk) genoemd. Het betreft ongeveer 110 vestigingen. Daarnaast zijn er – net als in IPTO-2022 - ook gegevens verzameld voor tijdelijke onderwijsvoorzieningen t.b.v. Oekraïense leerlingen (tov)¹⁹. Daar gaat het om ongeveer 15 vestigingen. In het isk en tov wordt 70% van de lesuren door een vrouw gegeven, zie Tabel 29. In de verdeling van lesuren over leeftijd zien we relatief de meeste personen in de groep 55+, zie Tabel 30. In het isk zien we in de afgelopen jaren een toename van het aantal lesuren, van bijna 15.000 lesuren in 2019, 18.000 in 2021, 28.000 in 2022 naar ruim 37.000 in 2023.

Tabel 29: Aantal lesuren in het isk/tov en verdeling naar geslacht, 2023

geslacht	isk	tov	totaal isk/tov
man	30,3%	21,4%	30,0%
vrouw	69,7%	78,6%	70,0%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%
lesuren*	37 157	1 329	38 329

*Voor 14 lesuren is het geslacht van de leraar onbekend.

¹⁹ De Wet tijdelijke onderwijsvoorzieningen bij massale toestroom van ontheemden waar dit onderwijs onder valt is komen te vervallen per 1 augustus 2024. De Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen in het onderwijs is per 11 oktober 2023 in werking getreden. Op de peildatum 1 oktober 2023 van deze meting is daarmee tov (nog) wel aanwezig en tnv (tijdelijke nieuwkomersvoorziening) nog niet.

Tabel 30: Verdeling van de gegeven lesuren in het isk/tov over leeftijdscategorieën, 2023

leeftijdscategorie	isk	tov	totaal isk/tov
-35	23,7%	21,0%	23,6%
35-45	20,8%	24,1%	20,9%
45-55	24,6%	22,1%	24,5%
55+	31,0%	32,8%	31,1%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%
lesuren*	35 582	1 212	36 636

*Voor 1.707 lesuren is de leeftijd van de leraar onbekend.

Met 19.025 lesuren is Nederlands/NT2 (Nederlands als tweede taal) het grootste vak in het isk en tov, met een aandeel van 49,6%. Het vak Nederlands/NT2 neemt dus ongeveer de helft van de lesuren in het isk en tov voor zijn rekening. De andere vakken met een aandeel groter dan 5,0% op het totaal aantal lesuren zijn Lichamelijke opvoeding (6,5%) en Rekenen (6,6%). Het aandeel Wiskunde en Engels blijft net onder de 5,0%.

De meeste lesuren in het isk worden bevoegd²⁰ gegeven (zie Tabel 31), maar het percentage onbevoegd gegeven lesuren ligt met 9,8% wel duidelijk hoger dan in de rest van het vo.

Tabel 31: Bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren in het isk/tov, 2023

	isk	tov	totaal isk/tov
bevoegd	74,5%	69,1%	74,3%
benoembaar	15,9%	17,4%	15,9%
onbevoegd	9,7%	13,5%	9,8%
totaal	100,0%	100,0%	100,0%
lesuren	13 431	403	13 798

Voor het vak Nederlands/NT2 is opgevraagd of men beschikt over een NT2 aantekening behaald bij een post hbo opleiding. In het isk heeft dit vak een omvang van 18.441 lesuren. 36,5% van de lesuren Nederlands/NT2 wordt gegeven door iemand met zo'n aantekening. In het tov gaat het om 700 lesuren Nederlands/NT2 en wordt 31,4% van deze lesuren gegeven door iemand met een NT2 aantekening.

Een vergelijking van de bevoegdheid en NT2 aantekening met vorige IPTO-metingen is hier niet goed mogelijk. De reden hiervan is een andere vakkenindeling in de huidige IPTO meting.²¹

²⁰ Er is naar de tweedegraads bevoegdheid van het desbetreffende vak gevraagd en niet naar een bevoegdheid specifiek voor isk/tov. Voor Nederlands/Nederlands als tweede taal (NT2) is gevraagd of men beschikt over een NT2 aantekening behaald bij een post hbo opleiding. Een dergelijke NT2 aantekening is overigens niet de enige mogelijkheid om een bevoegdheid voor NT2 te verkrijgen.

²¹ Het onderscheid tussen de vakken Nederlands en NT2 is niet altijd te maken op basis van de vakcodes in een rooster. Volgens de vakcode in het rooster kan het vak Nederlands zowel in het isk/tov als op een ander onderwijstype gegeven worden. In de voorgaande jaren werd dit dan als Nederlands gezien (ook in het isk/tov) en werd er doorggevraagd naar de bevoegdheid voor Nederlands in plaats van wel of geen NT2 aantekening. In IPTO-2023 wordt Nederlands in het isk/tov als NT2 beschouwd en wordt er niet gevraagd of men een bevoegdheid voor Nederlands heeft, maar wel of men over een NT2 aantekening beschikt.

6 Discussie/nabeschuwing

Consistentie

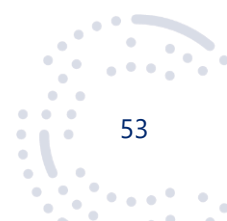
Met het gereedkomen van de IPTO-2023 meting is sprake van een reeks onderling vergelijkbare bevoegdheidsmetingen over een periode van tien jaar (2014-2023). In elk van deze tien jaren is sprake van dezelfde meetmethode. Bovendien is in die jaren de samenstelling van de vakken waarvoor bevoegdheden zijn bepaald redelijk constant gebleven. Het is met deze tien metingen dus mogelijk eventuele trends in de ontwikkeling van de bevoegdheidssituatie te identificeren. Alleen voor het vmbo is sprake van een uitzondering: het vmbo is in de meetperiode van tien jaar overgestapt naar profielen, met profiel- en keuzevakken en aangepaste bevoegdheidseisen. Dit heeft de ontwikkeling van bevoegdheden in het vmbo beïnvloed. De opgebouwde tijdreeks biedt uiterst waardevolle inzichten. Dit blijkt alleen al uit de trends die we in de percentages (on)bevoegd en benoembaar gegeven lesuren kunnen waarnemen.

Trends

In de afgelopen tien jaren zijn de volgende trends waar te nemen (zie Figuur 13 tot en met Figuur 15):

- Het percentage benoembaar gegeven lesuren is de eerste drie jaar (tot en met 2016) hard gestegen, voor alle onderwijstypen. De jaren daarna is dit percentage voor het vo als geheel relatief stabiel gebleven, heeft een flinke sprong gemaakt in 2022 en is ook in het laatste peiljaar 2023 weer gestegen en op het hoogste niveau sinds 2014. De stijging in 2023 zien we alleen in het vmbo; bij de havo is het percentage ongeveer gelijk gebleven en in het vwo zelfs iets afgenomen.
- Het percentage onbevoegd gegeven lesuren is tot en met 2020 duidelijk gedaald, waarbij het onbevoegdheidspercentage steeds minder snel daalde. De daling van het onbevoegdheidspercentage is daarbij in 2021 tot stilstand gekomen op een niveau van 3,7% en is vanaf 2022 weer gestegen naar 4,4% in 2023, ongeveer vergelijkbaar met het niveau van 2017. De stijging van het onbevoegdheidspercentage in 2023 is vooral in het vmbo waar te nemen, de stijging bij de havo en het vwo is minimaal;
- Het percentage bevoegd gegeven lesuren is sinds 2020 elk jaar iets afgenomen, van 88,0% in 2020 naar 85,8% in 2023, het laagst gemeten niveau sinds 2014.

Op grond van deze ontwikkelingen concluderen we dat er vooral in de eerste jaren na 2014 vooruitgang is geboekt bij het oplossen van de (on)bevoegdheidsproblematiek. Gegeven de tekorten aan onderwijzend personeel zijn er echter grenzen aan de mogelijkheden om de percentages onbevoegd gegeven lesuren terug te dringen. Op grond van de historisch zichtbare trends lijken die grenzen, gezien de tekorten en geldende regelgeving, in 2021 ongeveer te zijn bereikt.

Vergelijking met de tekortmeting in het vo

In 2023 is de eerste landelijke meting uitgevoerd om het tekort aan leraren in het vo in kaart te brengen (den Uijl, Adriaens, Elshout, & Elshout, 2023). Nu voor het eerst de tekorten en de bevoegdheidssituatie voor dezelfde peildatum beschikbaar zijn, kan het percentage onbevoegd gegeven lesuren worden vergeleken met het lerarentekort. We zien dat de tekortvakken ook de vakken zijn waar lessen relatief vaak onbevoegd worden gegeven, zoals Informatica, Techniek, NASK en de beroepsgerichte vmbo vakken. We zien wel een aantal uitzonderingen. Voor Nederlands worden er, ondanks hoge tekorten, relatief weinig lessen onbevoegd gegeven. Als een school tekorten ervaart, hoeven deze dus niet noodzakelijk met een onbevoegde te worden opgevuld. Tekorten kunnen ook bevoegd worden ingevuld. Voor Engels, Economie en Maatschappijleer worden, ondanks lagere tekorten, relatief veel lessen onbevoegd gegeven. Er spelen dus ook andere mechanismen dan tekorten alleen waardoor scholen on(der)bevoegden inzetten. Dat de problematiek complex is blijkt ook uit het onderzoek naar de tekortvakken (van den Berg, van der Aa, Wartenbergh-Cras, & Vrielink, 2021).

Verwachting voor de toekomst

Het is de vraag of het gestegen percentage onbevoegd gegeven lesuren vanaf 2022 zich in de komende jaren verder doorzet. Dat het benoembaarheidspercentage in 2023 op het hoogste niveau van de afgelopen 10 jaar ligt, geeft hoop, maar de keerzijde daarvan is wel een gedaald bevoegdheidspercentage. De hoop is dat personen die benoembaar lesgeven op een gegeven moment hun diploma behalen en bevoegd worden. Halen ze hun diploma echter niet dan worden ze uiteindelijk onbevoegd.

Uit de trendrapportage over de arbeidsmarkt van leraren (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2024) lijkt geconcludeerd te kunnen worden dat scholen tekorten vullen met zijinstromers in het beroep en met studenten van de tweedegraads lerarenopleiding. In 2018 stroomden minder dan 200 zijinstromers in. In 2023 zijn dat er bijna 400, wat een mogelijke stijging van het aantal benoembaar gegeven lessen tot gevolg heeft. Daarnaast blijkt dat ruim 4.000 studenten aan de tweedegraads lerarenopleiding werkzaam zijn in het vo. Het aandeel studenten dat werkzaam is in het vo is gegroeid van 19% in 2015 naar 23% in 2023. Het is de vraag of de aanstelling in het vo het afronden van de opleiding niet vertraagt of in gevaar brengt. Veel hangt af van het slagingspercentage van studenten die bezig zijn om de juiste bevoegdheid te behalen en de aantallen leraren die instromen in het onderwijs in de categorieën benoembaar of onbevoegd.

Bibliografie

den Uijl, M., Adriaens, H., Elshout, M., & Elshout, S. (2023). *Personeelstekorten voortgezet onderwijs - peildatum 1 oktober 2023*. Tilburg: Centerdata.

Fontein, P., Prüfer, P., de Vos, K., & Vloet, A. (2016). *IPTO: vakken en bevoegdheden in het vo - peildatum 1 oktober 2014*. Tilburg: Centerdata.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2024). *Tendrapportage Arbeidsmarkt Leraren po, vo en mbo 2024*. Den Haag.

van den Berg, D., van der Aa, R., Wartenbergh-Cras, F., & Vrieling, S. (2021). *Tekortvakken VO in beeld*. Tilburg: CAOP, Centerdata, MOOZ.

A Tabellen bij figuren

A.1 Samenvatting

Tabel 32 Ontwikkeling percentage bevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype, 2014 t/m 2023

jaar	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal
2014	84,9%	88,6%	93,0%	89,6%	88,2%
2015	85,0%	88,2%	92,4%	89,3%	87,9%
2016	83,2%	87,5%	92,1%	88,3%	86,8%
2017	83,2%	87,9%	92,6%	88,0%	87,2%
2018	83,8%	88,0%	92,6%	88,5%	87,6%
2019	84,0%	87,9%	92,3%	87,9%	87,5%
2020	84,6%	88,1%	92,7%	89,1%	88,0%
2021	84,3%	87,7%	92,3%	88,4%	87,6%
2022	82,9%	87,3%	91,4%	86,2%	86,4%
2023	81,6%	87,1%	91,5%	85,1%	85,8%

Tabel 33 Ontwikkeling percentage benoembaar gegeven lesuren naar onderwijstype, 2014 t/m 2023

jaar	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal
2014	6,7%	7,9%	4,4%	5,3%	6,2%
2015	7,5%	8,5%	5,0%	5,6%	6,9%
2016	9,7%	9,4%	5,6%	6,9%	8,3%
2017	10,4%	9,2%	5,3%	7,7%	8,5%
2018	10,0%	9,4%	5,5%	7,6%	8,4%
2019	10,0%	9,4%	5,8%	7,9%	8,5%
2020	9,9%	9,4%	5,5%	7,4%	8,4%
2021	10,2%	9,8%	5,9%	8,2%	8,7%
2022	11,2%	10,1%	6,6%	9,8%	9,6%
2023	11,8%	10,1%	6,4%	10,5%	9,9%

Tabel 34 Ontwikkeling percentage onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype, 2014 t/m 2023

jaar	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal
2014	8,4%	3,5%	2,6%	5,1%	5,6%
2015	7,5%	3,2%	2,6%	5,1%	5,1%
2016	7,2%	3,0%	2,3%	4,8%	4,8%
2017	6,4%	2,8%	2,1%	4,3%	4,3%
2018	6,2%	2,6%	2,0%	3,9%	4,1%
2019	6,0%	2,7%	1,9%	4,2%	4,0%
2020	5,5%	2,5%	1,8%	3,5%	3,7%
2021	5,6%	2,5%	1,8%	3,5%	3,7%
2022	6,0%	2,7%	2,0%	4,1%	4,0%
2023	6,6%	2,8%	2,1%	4,4%	4,4%

Tabel 35: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar avo-vak, 2023

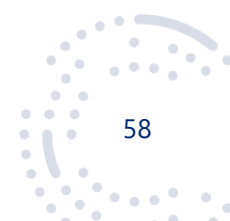
vak	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	totaal	lesuren
Aardrijkskunde	86,7%	10,0%	3,4%	100,0%	44 507
Beeldende vorming	92,0%	5,1%	2,9%	100,0%	19 920
Biologie	89,1%	7,5%	3,4%	100,0%	59 316
Duits	89,5%	7,1%	3,4%	100,0%	45 724
Economie	85,4%	10,8%	3,8%	100,0%	43 771
Engels	86,0%	9,4%	4,6%	100,0%	108 097
Frans	91,6%	5,8%	2,6%	100,0%	39 489
Geschiedenis (en staatsinrichting)	91,8%	6,2%	2,0%	100,0%	49 827
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	92,7%	4,2%	3,0%	100,0%	14 377
Lichamelijke opvoeding	96,9%	2,3%	0,8%	100,0%	83 066
Maatschappijleer	75,4%	18,5%	6,1%	100,0%	19 710
Muziek	92,1%	5,2%	2,7%	100,0%	14 861
Natuurkunde	84,5%	11,8%	3,8%	100,0%	28 556
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	76,6%	15,3%	8,1%	100,0%	20 634
Nederlands	83,1%	11,9%	4,9%	100,0%	115 137
Scheikunde	87,2%	10,3%	2,5%	100,0%	22 836
Techniek	70,7%	19,1%	10,2%	100,0%	10 085
Tekenen	95,8%	3,0%	1,2%	100,0%	10 515
Wiskunde	82,6%	12,4%	5,0%	100,0%	123 428
Resterende vakken	79,0%	13,7%	7,3%	100,0%	157 468
Totaal	85,8%	9,9%	4,4%	100,0%	1 031 326
Lesuren	884 365	102 008	44 953		

Tabel 36: Percentage onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype en arbeidsmarktregio, 2023

arbeidsmarktregio	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal
Groningen	10,2%	3,6%	2,3%	4,9%	6,3%
Friesland	6,2%	4,4%	3,2%	4,6%	5,0%
Drenthe	4,3%	2,3%	2,4%	3,1%	3,5%
Regio Zwolle	8,3%	3,0%	1,9%	4,5%	5,4%
Twente	7,3%	2,0%	1,5%	4,5%	4,6%
Noord-Holland-Noord	6,8%	2,7%	1,8%	3,0%	4,3%
Zaanstreek/Waterland	9,2%	3,5%	2,5%	5,0%	6,2%
Zuid-Kennemerland en IJmond	4,1%	3,4%	1,7%	5,8%	3,3%
Groot Amsterdam	3,4%	1,8%	1,3%	3,2%	2,4%
Gooi en Vechtstreek	7,9%	0,1%	0,3%	0,8%	2,1%
Amsterdam	7,2%	3,6%	2,2%	5,3%	4,5%
Flevoland	9,7%	5,1%	2,4%	9,0%	7,6%
Almere	6,2%	7,4%	5,7%	9,0%	6,9%
Stedendriehoek en Noordwest-Veluwe	9,8%	2,9%	2,8%	6,1%	6,2%
FoodValley	7,6%	2,6%	2,7%	2,1%	4,6%
Amersfoort	9,1%	5,0%	5,4%	8,0%	6,9%
Midden-Utrecht	6,7%	1,8%	1,5%	2,6%	3,5%
Stad Utrecht	0,6%	1,6%	1,5%	1,3%	1,3%
Holland Rijnland	13,0%	4,5%	2,9%	9,3%	7,7%
Zuid-Holland Centraal	3,7%	2,3%	1,3%	1,7%	2,4%
Haaglanden	8,8%	8,0%	6,3%	9,8%	8,2%
Midden-Holland	6,8%	0,7%	2,5%	4,7%	4,1%
's-Gravenhage	6,0%	1,2%	0,9%	3,6%	3,0%
Rijnmond	8,8%	4,2%	3,9%	6,7%	6,6%
Drechtsteden	7,9%	4,0%	3,0%	5,3%	5,6%
Gorinchem	2,7%	0,7%	1,3%	0,1%	1,8%
Rotterdam	6,6%	2,8%	2,3%	1,5%	4,1%
Rivierenland	9,1%	1,8%	2,0%	4,0%	5,4%
Rijk van Nijmegen	4,2%	1,2%	0,7%	4,3%	2,8%
Midden-Gelderland	4,3%	1,4%	0,5%	2,0%	2,4%
Achterhoek	5,4%	2,3%	1,6%	4,1%	4,0%
Zeeland	3,6%	1,3%	1,1%	3,4%	2,5%
West-Brabant	2,8%	1,5%	1,1%	2,8%	2,1%
Midden-Brabant	8,0%	3,6%	3,2%	5,1%	5,4%
Noordoost-Brabant	4,8%	2,7%	1,6%	4,7%	3,6%
Zuidoost-Brabant	4,6%	1,7%	1,7%	4,5%	3,2%
Helmond-De Peel	6,3%	3,1%	1,7%	4,8%	4,4%
Noord-Limburg	2,2%	0,6%	0,7%	0,8%	1,5%
Midden-Limburg	4,0%	1,8%	1,0%	5,0%	3,1%
Zuid-Limburg	2,1%	1,6%	0,9%	3,3%	1,9%
Totaal	6,6%	2,8%	2,1%	4,4%	4,4%
Lesuren onbevoegd	27 234	5 851	5 475	6 393	44 953

A.2 Lesuren

Tabel 37: Ontwikkeling aandeel lesuren avo-vakken naar onderwijstype

vak	(2023-2022) / 2022			(2023-2015) / 2015		
	vmbo	havo	vwo	vmbo	havo	vwo
Aardrijkskunde	-0,6%	1,8%	1,0%	-1,4%	9,5%	3,0%
Beeldende vorming	1,3%	2,8%	-0,6%	15,6%	18,7%	24,7%
Biologie	-0,4%	-0,6%	0,7%	14,7%	-1,3%	2,3%
Duits	-5,7%	-2,1%	-1,4%	-18,2%	-12,4%	-9,9%
Economie	1,4%	-0,5%	-2,3%	-0,8%	-1,1%	-4,0%
Engels	-0,2%	-0,3%	-0,5%	-1,8%	-0,5%	-1,6%
Frans	-5,2%	-1,0%	0,1%	-36,9%	-14,3%	-8,5%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	1,1%	-0,9%	0,7%	5,5%	1,7%	-1,5%
Godsdienst/levensbeschouwing	-1,8%	-1,6%	-0,8%	-19,1%	-17,7%	-12,6%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)			0,5%			-7,9%
Lichamelijke opvoeding	0,3%	0,0%	0,6%	1,6%	-1,4%	-0,4%
Maatschappijleer	-0,3%	0,5%	-1,7%	11,8%	4,0%	1,8%
Muziek	-1,3%	-0,6%	-1,2%	-19,7%	-12,7%	-5,6%
Natuurkunde	-2,1%	0,7%	-0,1%	-8,3%	-6,5%	-0,7%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	0,1%	-2,7%	2,2%	-3,0%	-20,3%	-5,3%
Nederlands	-0,2%	-0,2%	-0,3%	-8,1%	-3,4%	-2,1%
Scheikunde	-2,4%	1,0%	-0,5%	-1,9%	0,4%	1,7%
Techniek	-1,5%	-1,5%	2,9%	-46,9%	-45,9%	-48,8%
Tekenen	-4,8%	-2,5%	-0,4%	-33,5%	-16,6%	-20,8%
Wiskunde	-0,5%	0,4%	0,4%	-3,3%	1,2%	0,9%
Resterende vakken	1,0%	0,9%	0,4%	10,5%	17,1%	15,6%

Tabel 38: Percentage lesuren voor avo-vakken naar graadsector, 2023

vak	eerstegraads les	tweedegraads les	totaal
Aardrijkskunde	4,0%	3,6%	3,7%
Beeldende vorming	0,7%	2,0%	1,7%
Biologie	5,1%	4,9%	5,0%
Duits	3,9%	3,8%	3,8%
Economie	5,6%	3,0%	3,7%
Engels	9,3%	9,0%	9,1%
Frans	3,3%	3,3%	3,3%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	5,2%	3,8%	4,2%
Godsdienst/levensbeschouwing	1,2%	1,2%	1,2%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	2,5%	0,8%	1,2%
Lichamelijke opvoeding	5,3%	7,5%	7,0%
Maatschappijleer	2,4%	1,4%	1,7%
Muziek	0,7%	1,4%	1,2%
Natuurkunde	4,4%	1,7%	2,4%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	0,1%	2,3%	1,7%
Nederlands	9,3%	9,8%	9,7%
Scheikunde	4,7%	1,0%	1,9%

Techniek	0,0%	1,1%	0,9%
Tekenen	0,8%	0,9%	0,9%
Wiskunde	11,9%	9,8%	10,3%
Resterende vakken	19,7%	27,5%	25,6%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
Lesuren	298 734	896 035	1 194 769

Tabel 39: Percentage lesuren voor beroepsgerichte vakken en aantallen lesuren (vmbo), 2023

vak	percentage	lesuren
Bouwen, wonen en interieur, vmbo profielvak, profielmodule (BWI)	0,9	4 583
Dienstverlening & producten, vmbo profielvak, profielmodule (D&P)	1,9	9 295
Economie en ondernemen, vmbo profielvak, profielmodule (E&O)	1,0	5 108
Groen, vmbo profielvak, profielmodule	1,2	5 854
Horeca, bakkerijen en recreatie, vmbo profielvak, profielmodule (HBR)	0,6	2 872
Maritiem en techniek, vmbo profielvak, profielmodule (MaT)	0,0	174
Media, vormgeving en ICT, vmbo profielvak, profielmodule (MVI)	0,4	1 720
Produceren, installeren en energie, vmbo profielvak, profielmodule (PIE)	1,1	5 423
Mobiliteit en transport, vmbo profielvak, profielmodule (M&T)	0,4	1 781
Zorg en welzijn, vmbo profielvak, profielmodule (Z&W)	2,1	10 184
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Bouwen, wonen en interieur (BWI)	0,3	1 670
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Dienstverlening & producten (D&P)	1,0	4 970
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Economie en ondernemen (E&O)	0,4	1 847
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Groen	0,8	3 905
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Horeca, bakkerijen en recreatie (HBR)	0,4	1 825
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Maritiem en techniek (MaT)	0,0	168
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Media, vormgeving en ICT (MVI)	0,2	840
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Produceren, installeren en energie (PIE)	0,4	1 756
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Mobiliteit en transport (M&T)	0,1	628
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Zorg en welzijn (Z&W)	1,0	4 975
Resterende vakken	85,8	421 726
Totaal	100,0	491 304

Tabel 40: Verdeling lesuren naar leeftijdscategorie per avo-vak, 2023

vak	-35	35-45	45-55	55+	totaal	lesuren
Aardrijkskunde	42,3%	24,5%	18,4%	14,8%	100,0%	44 377
Beeldende vorming	25,8%	23,6%	27,7%	22,9%	100,0%	19 860
Biologie	37,8%	24,9%	20,1%	17,2%	100,0%	59 105
Duits	25,2%	18,6%	27,0%	29,1%	100,0%	45 577
Economie	33,6%	24,9%	20,6%	20,8%	100,0%	43 543
Engels	39,9%	23,9%	19,5%	16,7%	100,0%	107 743
Frans	23,0%	19,3%	29,0%	28,8%	100,0%	39 424
Geschiedenis (en staatsinrichting)	38,6%	26,5%	19,3%	15,5%	100,0%	49 782
Godsdienst/levensbeschouwing	31,3%	25,3%	18,9%	24,4%	100,0%	14 248
Klassieke talen/klass. cult. vorming (KCV)	27,2%	23,0%	20,2%	29,7%	100,0%	14 376
Lichamelijke opvoeding	42,8%	30,7%	17,4%	9,1%	100,0%	82 821
Maatschappijleer	42,8%	27,2%	15,9%	14,1%	100,0%	19 732

Muziek	37,3%	20,6%	18,4%	23,7%	100,0%	14 816
Natuurkunde	27,9%	22,4%	24,2%	25,5%	100,0%	28 456
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	35,2%	20,0%	21,4%	23,4%	100,0%	20 605
Nederlands	29,8%	24,9%	22,2%	23,1%	100,0%	114 218
Scheikunde	30,7%	19,9%	26,0%	23,5%	100,0%	22 786
Techniek	16,4%	19,8%	31,5%	32,2%	100,0%	10 116
Tekenen	23,9%	24,2%	26,3%	25,5%	100,0%	10 467
Wiskunde	30,2%	20,7%	23,7%	25,4%	100,0%	122 965
Resterende vakken	31,8%	25,3%	22,7%	20,2%	100,0%	303 550
Totaal	33,3%	24,2%	22,0%	20,6%	100,0%	
Lesuren	395 523	287 075	261 413	244 557		1 188 568

Tabel 41: Verdeling lesuren naar leeftijdscategorie per beroepsgericht vak (vmbo), 2023

vak	-35	35-45	45-55	55+	lesuren
vmbo profielvak, profielmodule					
Bouwen, wonen en interieur (BWI)	17,1%	29,0%	24,7%	29,2%	4 547
Dienstverlening & producten (D&P)	27,3%	23,1%	25,2%	24,5%	9 233
Economie en ondernemen (E&O)	37,5%	25,4%	20,5%	16,6%	5 071
Groen	26,4%	21,4%	31,3%	20,9%	5 795
Horeca, bakkerijen en recreatie (HBR)	19,7%	30,3%	30,2%	19,8%	2 872
Maritiem en techniek (MaT)	19,7%	16,7%	38,8%	24,8%	132
Media, vormgeving en ICT (MVI)	34,1%	24,8%	21,5%	19,6%	1 716
Produceren, installeren en energie (PIE)	11,7%	17,2%	30,5%	40,6%	5 372
Mobiliteit en transport (M&T)	5,5%	27,0%	33,3%	34,2%	1 781
Zorg en welzijn (Z&W)	33,5%	23,4%	20,9%	22,2%	10 105
beroepsgericht keuzevak bij het profielvak					
Bouwen, wonen en interieur (BWI)	16,5%	24,6%	27,6%	31,3%	1 665
Dienstverlening & producten (D&P)	29,1%	24,7%	24,0%	22,2%	4 902
Economie en ondernemen (E&O)	33,2%	23,8%	23,3%	19,7%	1 829
Groen	27,5%	23,8%	28,8%	19,9%	3 891
Horeca, bakkerijen en recreatie (HBR)	19,0%	25,0%	30,7%	25,3%	1 825
Maritiem en techniek (MaT)	35,4%	32,3%	21,2%	11,1%	162
Media, vormgeving en ICT (MVI)	36,5%	23,9%	23,9%	15,7%	838
Produceren, installeren en energie (PIE)	10,9%	23,4%	37,1%	28,7%	1 756
Mobiliteit en transport (M&T)	8,3%	43,3%	23,7%	24,6%	628
Zorg en welzijn (Z&W)	33,4%	25,4%	22,0%	19,3%	4 956
Resterende vakken	36,6%	25,1%	20,7%	17,6%	418 665
Lesuren	171 403	121 730	104 341	90 266	487 740

Tabel 42: Aantal lesuren per regio en aandeel lesuren naar onderwijstype, per arbeidsmarktregio, 2023

arbeidsmarktregio	vmbo	havo	vwo	combinaties	totaal	lesuren
Groningen	43,0%	19,4%	21,7%	15,9%	100,0%	49 696
Friesland	47,6%	19,6%	17,1%	15,7%	100,0%	46 228
Drenthe	51,4%	15,3%	14,8%	18,6%	100,0%	16 343
Regio Zwolle	44,6%	17,0%	18,4%	20,0%	100,0%	48 114
Twente	45,1%	17,4%	18,8%	18,8%	100,0%	44 458
Noord-Holland-Noord	44,2%	18,2%	21,0%	16,6%	100,0%	50 766
Zaanstreek/Waterland	48,5%	18,6%	19,5%	13,4%	100,0%	19 813
Zuid-Kennemerland en IJmond	31,6%	20,3%	34,9%	13,2%	100,0%	27 213
Groot Amsterdam	32,7%	24,8%	27,7%	14,9%	100,0%	22 875
Gooi en Vechtstreek	23,2%	19,0%	37,0%	20,8%	100,0%	20 325
Amsterdam	28,6%	17,8%	32,5%	21,1%	100,0%	58 241
Flevoland	56,7%	20,2%	14,1%	9,0%	100,0%	15 254
Almere	39,5%	18,8%	22,1%	19,5%	100,0%	15 131
Stedendriehoek en Noordwest-Veluwe	40,8%	18,4%	21,2%	19,5%	100,0%	42 064
FoodValley	42,6%	22,9%	23,7%	10,8%	100,0%	23 938
Amersfoort	35,8%	21,1%	28,6%	14,5%	100,0%	27 540
Midden-Utrecht	34,9%	20,0%	28,7%	16,4%	100,0%	39 457
Stad Utrecht	21,2%	16,1%	38,8%	23,9%	100,0%	22 245
Holland Rijnland	37,6%	19,6%	29,2%	13,7%	100,0%	40 972
Zuid-Holland Centraal	37,1%	18,9%	30,1%	13,9%	100,0%	25 653
Haaglanden	46,1%	17,5%	24,1%	12,3%	100,0%	21 053
Midden-Holland	41,7%	18,8%	29,5%	10,0%	100,0%	17 739
's-Gravenhage	33,9%	16,8%	35,3%	14,1%	100,0%	39 027
Rijnmond	47,4%	20,5%	19,9%	12,1%	100,0%	44 980
Drechtsteden	44,1%	18,5%	23,8%	13,6%	100,0%	17 992
Gorinchem	52,5%	18,9%	19,2%	9,4%	100,0%	12 275
Rotterdam	42,0%	19,2%	25,9%	12,9%	100,0%	47 788
Rivierenland	46,1%	21,3%	19,5%	13,1%	100,0%	14 664
Rijk van Nijmegen	37,2%	17,0%	22,4%	23,5%	100,0%	25 668
Midden-Gelderland	40,0%	20,0%	24,0%	16,0%	100,0%	26 613
Achterhoek	51,3%	19,3%	16,9%	12,5%	100,0%	16 012
Zeeland	45,7%	20,4%	20,0%	14,0%	100,0%	23 778
West-Brabant	44,3%	19,7%	22,9%	13,1%	100,0%	47 229
Midden-Brabant	38,6%	23,1%	21,1%	17,2%	100,0%	27 760
Noordoost-Brabant	43,0%	18,6%	23,7%	14,7%	100,0%	41 401
Zuidoost-Brabant	44,7%	21,8%	24,0%	9,5%	100,0%	37 121
Helmond-De Peel	46,9%	19,6%	21,8%	11,6%	100,0%	16 418
Noord-Limburg	52,3%	15,8%	16,2%	15,7%	100,0%	15 418
Midden-Limburg	45,5%	17,1%	21,1%	16,2%	100,0%	13 951
Zuid-Limburg	41,2%	18,8%	23,8%	16,2%	100,0%	31 557
Totaal	41,1%	19,1%	24,2%	15,5%	100,0%	
Lesuren	491 304	228 569	289 122	185 773		1 194 769

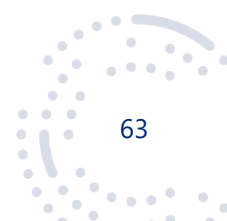
A.3 Bevoegdheid

Tabel 43: Ontwikkeling van de percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar avo-vak in 2023 ten opzichte van 2022 (een positieve waarde is een toename)

2023-2022	bevoegd	benoembaar	onbevoegd
Aardrijkskunde	-0,6%	0,1%	0,4%
Beeldende vorming	-2,1%	1,6%	0,5%
Biologie	-0,8%	0,3%	0,5%
Duits	-1,2%	0,9%	0,3%
Economie	-0,7%	0,4%	0,3%
Engels	-0,3%	-0,4%	0,7%
Frans	0,1%	0,1%	-0,2%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	-0,3%	0,3%	0,1%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	-0,6%	-0,1%	0,7%
Lichamelijke opvoeding	-0,4%	0,4%	0,0%
Maatschappijleer	0,6%	-0,6%	0,0%
Muziek	-1,0%	1,0%	0,0%
Natuurkunde	0,0%	0,1%	-0,1%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	-1,0%	0,5%	0,4%
Nederlands	-1,1%	0,8%	0,3%
Scheikunde	0,6%	-0,2%	-0,4%
Techniek	-0,7%	1,1%	-0,4%
Tekenen	-0,6%	0,5%	0,1%
Wiskunde	-0,2%	0,2%	0,0%
Resterende vakken	-1,3%	0,3%	1,0%
Totaal	-0,7%	0,3%	0,3%

Tabel 44: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar beroepsgericht vak (vmbo profielvak, profielmodule), 2023

vak	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	totaal	lesuren
Bouwen, wonen en interieur	65,0%	22,6%	12,4%	100,0%	4 547
Dienstverlening & producten	65,2%	22,3%	12,5%	100,0%	9 152
Economie en ondernemen	80,2%	11,1%	8,7%	100,0%	5 095
Groen	83,6%	7,6%	8,8%	100,0%	5 824
Horeca, bakkerijen en recreatie	81,2%	8,2%	10,6%	100,0%	2 872
Maritiem en techniek	46,7%	10,4%	42,9%	100,0%	154
Media, vormgeving en ICT	66,6%	24,5%	8,9%	100,0%	1 717
Produceren, installeren en energie	72,0%	16,5%	11,5%	100,0%	5 370
Mobiliteit en transport	71,4%	15,5%	13,0%	100,0%	1 781
Zorg en welzijn	77,7%	14,3%	8,0%	100,0%	10 155
Resterende vakken	82,6%	11,3%	6,1%	100,0%	367 255
Totaal	81,6%	11,8%	6,6%	100,0%	
Lesuren	337 919	48 769	27 234		413 922

Tabel 45: Ontwikkeling van de percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren voor de beroepsgerichte vmbo vakken (profielmodules) in 2023 ten opzichte van 2022 (een positieve waarde is een toename)

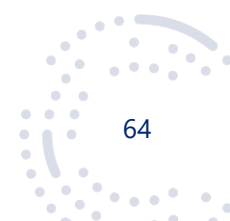
vak	bevoegd	benoembaar	onbevoegd
Bouwen, wonen en interieur	-8,2%	4,4%	3,9%
Dienstverlening & producten	-4,2%	3,0%	1,2%
Economie en ondernemen	-0,6%	-3,0%	3,6%
Groen	-0,1%	-1,9%	2,0%
Horeca, bakkerijen en recreatie	-5,0%	-0,2%	5,1%
Maritiem en techniek	-28,9%	6,5%	22,4%
Media, vormgeving en ICT	-3,2%	-1,0%	4,2%
Produceren, installeren en energie	-3,5%	0,3%	3,2%
Mobiliteit en transport	-0,9%	-3,2%	4,1%
Zorg en welzijn	-0,6%	0,9%	-0,4%

Tabel 46: Percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar beroepsgericht keuzevak in het vmbo, 2023

vak	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	totaal	lesuren
Bouwen, wonen en interieur	62,7%	25,0%	12,3%	100,0%	1 648
Dienstverlening & producten	68,6%	20,7%	10,7%	100,0%	4 956
Economie en ondernemen	76,9%	14,4%	8,6%	100,0%	1 837
Groen	78,9%	10,4%	10,7%	100,0%	3 863
Horeca, bakkerijen en recreatie	78,8%	14,8%	6,4%	100,0%	1 825
Maritiem en techniek	55,6%	44,4%	0,0%	100,0%	104
Media, vormgeving en ICT	60,6%	30,8%	8,6%	100,0%	832
Produceren, installeren en energie	75,3%	16,1%	8,6%	100,0%	1 746
Mobiliteit en transport	68,9%	19,5%	11,6%	100,0%	628
Zorg en welzijn	78,3%	12,5%	9,2%	100,0%	4 955

Tabel 47: Ontwikkeling van de percentages bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren voor de beroepsgerichte keuzevakken in het vmbo in 2023 ten opzichte van 2022 (een positieve waarde is een toename)

vak	bevoegd	benoembaar	onbevoegd
Bouwen, wonen en interieur, vmbo keuzevak	-7,8%	6,8%	1,0%
Dienstverlening & producten, vmbo keuzevak	-4,9%	5,2%	-0,3%
Economie en ondernemen, vmbo keuzevak	-3,3%	1,1%	2,2%
Groen, vmbo keuzevak	-1,0%	-0,4%	1,4%
Horeca, bakkerijen en recreatie, vmbo keuzevak	3,7%	-1,6%	-2,1%
Maritiem en techniek, vmbo keuzevak	-12,2%	27,5%	-15,2%
Media, vormgeving en ICT, vmbo keuzevak	4,4%	-0,5%	-4,0%
Produceren, installeren en energie, vmbo keuzevak	0,6%	-1,3%	0,7%
Mobiliteit en transport, vmbo keuzevak	-0,5%	-3,0%	3,5%
Zorg en welzijn, vmbo keuzevak	1,0%	0,0%	-1,0%

Tabel 48: Percentage bevoegd gegeven lesuren naar leeftijd, 2023

bevoegdheid	tot 35 jaar	35 tot 45 jaar	45 tot 55 jaar	55 jaar of ouder	totaal
Bevoegd	78,3%	87,7%	88,7%	92,8%	85,9%
Benoembaar	15,2%	8,5%	7,8%	4,8%	9,8%
Onbevoegd	6,5%	3,8%	3,4%	2,4%	4,3%

Tabel 49: Percentage bevoegd gegeven lesuren naar leeftijd en avo-vak, 2023

vak	leeftijdscategorie	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	totaal
Aardrijkskunde	34 jaar en jonger	77,9%	16,2%	5,9%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	91,9%	6,9%	1,2%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	93,9%	4,6%	1,5%	100,0%
	55 jaar en ouder	95,0%	3,1%	1,9%	100,0%
	Totaal	86,8%	9,9%	3,3%	100,0%
Beeldende vorming	34 jaar en jonger	86,2%	8,3%	5,5%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	92,9%	3,9%	3,2%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	93,8%	4,5%	1,7%	100,0%
	55 jaar en ouder	96,2%	3,0%	0,9%	100,0%
	Totaal	92,2%	5,0%	2,8%	100,0%
Biologie	34 jaar en jonger	80,8%	12,8%	6,4%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	93,0%	4,9%	2,1%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	94,1%	4,6%	1,3%	100,0%
	55 jaar en ouder	96,2%	2,4%	1,4%	100,0%
	Totaal	89,2%	7,4%	3,4%	100,0%
Duits	34 jaar en jonger	81,6%	12,5%	5,9%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	89,3%	8,0%	2,7%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	92,3%	5,1%	2,5%	100,0%
	55 jaar en ouder	94,3%	3,2%	2,5%	100,0%
	Totaal	89,6%	6,9%	3,4%	100,0%
Economie	34 jaar en jonger	77,1%	17,1%	5,7%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	89,7%	7,9%	2,4%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	88,4%	7,4%	4,2%	100,0%
	55 jaar en ouder	91,1%	6,9%	2,0%	100,0%
	Totaal	85,5%	10,7%	3,8%	100,0%
Engels	34 jaar en jonger	77,7%	14,8%	7,5%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	89,3%	6,8%	3,9%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	91,7%	6,1%	2,2%	100,0%
	55 jaar en ouder	95,3%	3,2%	1,5%	100,0%
	Totaal	86,1%	9,3%	4,6%	100,0%
Frans	34 jaar en jonger	84,1%	10,5%	5,4%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	91,0%	7,0%	2,0%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	93,2%	5,1%	1,7%	100,0%
	55 jaar en ouder	96,2%	2,0%	1,7%	100,0%
	Totaal	91,5%	5,8%	2,6%	100,0%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	34 jaar en jonger	84,1%	11,8%	4,0%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	96,2%	3,0%	0,8%	100,0%

	45 t/m 54 jaar	96,8%	2,4%	0,7%	100,0%
	55 jaar en ouder	98,2%	1,5%	0,3%	100,0%
	Totaal	92,0%	6,1%	1,9%	100,0%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	34 jaar en jonger	84,5%	9,0%	6,5%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	96,2%	1,9%	1,8%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	94,8%	2,7%	2,5%	100,0%
	55 jaar en ouder	96,4%	2,5%	1,1%	100,0%
	Totaal	92,8%	4,2%	3,0%	100,0%
Lichamelijke opvoeding	34 jaar en jonger	93,7%	4,7%	1,6%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	99,3%	0,4%	0,3%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	99,6%	0,2%	0,2%	100,0%
	55 jaar en ouder	99,4%	0,2%	0,5%	100,0%
	Totaal	97,0%	2,2%	0,8%	100,0%
Maatschappijleer	34 jaar en jonger	69,1%	22,1%	8,8%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	79,6%	15,4%	5,1%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	77,3%	19,0%	3,7%	100,0%
	55 jaar en ouder	84,7%	12,6%	2,7%	100,0%
	Totaal	75,5%	18,4%	6,1%	100,0%
Muziek	34 jaar en jonger	87,2%	8,1%	4,7%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	94,1%	3,7%	2,2%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	93,9%	4,6%	1,5%	100,0%
	55 jaar en ouder	97,3%	1,5%	1,1%	100,0%
	Totaal	92,3%	5,0%	2,7%	100,0%
Natuurkunde	34 jaar en jonger	71,9%	21,8%	6,3%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	87,0%	9,2%	3,8%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	87,4%	9,4%	3,2%	100,0%
	55 jaar en ouder	93,6%	4,9%	1,5%	100,0%
	Totaal	84,6%	11,7%	3,8%	100,0%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	34 jaar en jonger	66,6%	22,0%	11,4%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	77,4%	14,6%	8,0%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	81,5%	13,3%	5,2%	100,0%
	55 jaar en ouder	87,0%	7,0%	6,0%	100,0%
	Totaal	76,7%	15,1%	8,1%	100,0%
Nederlands	34 jaar en jonger	74,4%	18,1%	7,5%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	83,6%	10,9%	5,4%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	85,2%	10,8%	4,0%	100,0%
	55 jaar en ouder	92,8%	5,3%	1,9%	100,0%
	Totaal	83,3%	11,7%	4,9%	100,0%
Scheikunde	34 jaar en jonger	75,9%	20,2%	4,0%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	90,2%	8,1%	1,7%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	92,4%	5,9%	1,7%	100,0%
	55 jaar en ouder	94,1%	3,6%	2,3%	100,0%
	Totaal	87,3%	10,2%	2,5%	100,0%
Techniek	34 jaar en jonger	50,9%	30,5%	18,6%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	59,2%	28,1%	12,7%	100,0%

	45 t/m 54 jaar	73,4%	17,5%	9,2%	100,0%
	55 jaar en ouder	85,6%	8,9%	5,5%	100,0%
	Totaal	70,9%	18,9%	10,2%	100,0%
Tekenen	34 jaar en jonger	94,0%	5,2%	0,8%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	96,1%	1,8%	2,1%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	96,6%	2,6%	0,8%	100,0%
	55 jaar en ouder	96,8%	2,1%	1,1%	100,0%
	Totaal	95,9%	2,9%	1,2%	100,0%
Wiskunde	34 jaar en jonger	73,6%	19,7%	6,7%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	82,3%	12,6%	5,1%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	85,4%	10,1%	4,5%	100,0%
	55 jaar en ouder	91,4%	5,5%	3,1%	100,0%
	Totaal	82,7%	12,4%	4,9%	100,0%
Resterende vakken	34 jaar en jonger	70,9%	18,9%	10,3%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	78,8%	14,1%	7,1%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	81,1%	12,0%	6,9%	100,0%
	55 jaar en ouder	87,7%	8,3%	4,1%	100,0%
	Totaal	79,2%	13,6%	7,3%	100,0%
Totaal	34 jaar en jonger	78,3%	15,2%	6,5%	100,0%
	35 t/m 44 jaar	87,7%	8,5%	3,8%	100,0%
	45 t/m 54 jaar	88,7%	7,8%	3,4%	100,0%
	55 jaar en ouder	92,8%	4,8%	2,4%	100,0%
	Totaal	85,9%	9,8%	4,3%	100,0%

Tabel 50: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren per regio, 2023

arbeidsmarktregio	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	totaal	lesuren
Groningen	84,8%	8,9%	6,3%	100,0%	43 711
Friesland	88,3%	6,6%	5,0%	100,0%	40 198
Drenthe	85,7%	10,9%	3,5%	100,0%	14 233
Regio Zwolle	88,4%	6,2%	5,4%	100,0%	40 258
Twente	87,0%	8,3%	4,6%	100,0%	37 318
Noord-Holland-Noord	86,5%	9,2%	4,3%	100,0%	44 698
Zaanstreek/Waterland	83,7%	10,1%	6,2%	100,0%	17 650
Zuid-Kennemerland en IJmond	87,0%	9,7%	3,3%	100,0%	24 216
Groot Amsterdam	86,6%	11,0%	2,4%	100,0%	20 356
Gooi en Vechtstreek	88,9%	9,1%	2,1%	100,0%	17 580
Amsterdam	83,4%	12,2%	4,5%	100,0%	51 337
Flevoland	78,5%	13,9%	7,6%	100,0%	12 948
Almere	86,0%	7,1%	6,9%	100,0%	13 248
Stedendriehoek en Noordwest-Veluwe	85,0%	8,8%	6,2%	100,0%	35 389
FoodValley	87,9%	7,5%	4,6%	100,0%	20 680
Amersfoort	84,1%	9,0%	6,9%	100,0%	22 778
Midden-Utrecht	85,9%	10,6%	3,5%	100,0%	34 225
Stad Utrecht	83,6%	15,1%	1,3%	100,0%	17 708
Holland Rijnland	83,9%	8,4%	7,7%	100,0%	35 993
Zuid-Holland Centraal	85,4%	12,2%	2,4%	100,0%	21 962

Haaglanden	80,3%	11,5%	8,2%	100,0%	18 235
Midden-Holland	82,5%	13,4%	4,1%	100,0%	15 043
's-Gravenhage	85,0%	12,0%	3,0%	100,0%	34 918
Rijnmond	80,2%	13,2%	6,6%	100,0%	38 690
Drechtsteden	81,3%	13,0%	5,6%	100,0%	16 127
Gorinchem	81,7%	16,5%	1,8%	100,0%	10 821
Rotterdam	82,2%	13,7%	4,1%	100,0%	41 539
Rivierenland	82,6%	12,0%	5,4%	100,0%	12 490
Rijk van Nijmegen	89,2%	8,0%	2,8%	100,0%	21 297
Midden-Gelderland	89,4%	8,2%	2,4%	100,0%	22 737
Achterhoek	87,5%	8,5%	4,0%	100,0%	13 321
Zeeland	83,5%	14,0%	2,5%	100,0%	20 375
West-Brabant	87,5%	10,4%	2,1%	100,0%	40 565
Midden-Brabant	87,4%	7,2%	5,4%	100,0%	23 944
Noordoost-Brabant	88,3%	8,2%	3,6%	100,0%	35 505
Zuidoost-Brabant	89,2%	7,6%	3,2%	100,0%	31 189
Helmond-De Peel	88,6%	7,0%	4,4%	100,0%	14 281
Noord-Limburg	87,2%	11,3%	1,5%	100,0%	13 588
Midden-Limburg	90,8%	6,1%	3,1%	100,0%	12 199
Zuid-Limburg	91,3%	6,8%	1,9%	100,0%	27 977
Totaal	85,8%	9,9%	4,4%	100,0%	
Lesuren	884 365	102 008	44 953		1 031 326

B Lesuren per onderwijstype naar vak

Tabel 51: Gegeven vakken naar onderwijstype, 2023

vak	vmbo	havo	vwo	comb.	totaal	lesuren
Aardrijkskunde	2,3%	5,1%	4,5%	4,5%	3,7%	44 551
Algemene natuurwetenschappen (ANW)	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	899
Algemene voorbereiding op maatschappij en beroep (AVMB)	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	1 009
AVO-vakken gemengd	0,9%	0,0%	0,1%	0,7%	0,5%	6 172
Bedrijfseconomie, ondernemerschap en financiële zelfredzaamheid	0,0%	1,6%	1,3%	0,1%	0,7%	7 867
Beeldende vorming	1,5%	1,5%	1,4%	2,6%	1,7%	19 923
Begeleidingsuren/counselinguren	0,9%	0,5%	0,5%	1,2%	0,8%	9 121
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Bouwen, wonen en interieur (BWI)	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	1 672
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Dienstverlening & producten (D&P)	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	5 003
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Economie en ondernemen (E&O)	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	1 889
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Groen	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,3%	3 960
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Horeca, bakkerijen en recreatie (HBR)	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	1 831
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Media, vormgeving en ICT (MVI)	0,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	873
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Mobiliteit en transport (M&T)	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	632
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Produceren, installeren en energie (PIE)	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	1 762
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Zorg en welzijn (Z&W)	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	5 030
Beweging en sport/bewegen, sport en maatschappij (BSM)	0,3%	1,0%	0,4%	0,4%	0,4%	5 271
Biologie	5,4%	4,7%	4,8%	4,4%	5,0%	59 366
Bouwen, wonen en interieur, vmbo profielvak, profielmodule (BWI)	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	4 595
Burgerschap	0,2%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	2 164
CKV	0,5%	1,5%	0,9%	0,3%	0,8%	9 237
Dans	0,1%	0,0%	0,0%	0,3%	0,1%	960
Dienstverlening & producten, vmbo profielvak, profielmodule (D&P)	1,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%	9 396
Drama	0,3%	0,3%	0,4%	1,2%	0,5%	5 499
Duits	2,8%	5,0%	5,0%	3,5%	3,8%	45 789
Economie	4,1%	5,1%	3,4%	1,3%	3,7%	43 791
Economie en ondernemen, vmbo profielvak, profielmodule (E&O)	1,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%	5 240
Engels	9,1%	9,8%	8,9%	8,4%	9,1%	108 256
Filosofie/wijsbegeerte	0,0%	0,2%	0,7%	0,3%	0,3%	3 027

Frans	0,9%	4,5%	5,1%	5,4%	3,3%	39 517
Geschiedenis (en staatsinrichting)	2,6%	6,1%	5,1%	4,6%	4,2%	49 886
Godsdienst/levensbeschouwing	0,9%	1,5%	1,3%	1,3%	1,2%	14 286
Groen, vmbo profielvak, profielmodule	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	5 900
Handvaardigheid	0,4%	0,4%	0,3%	0,8%	0,5%	5 532
Horeca, bakkerijen en recreatie, vmbo profielvak, profielmodule (HBR)	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	2 921
Informatica	0,2%	0,6%	0,7%	0,4%	0,4%	5 360
Informatiekunde/ Informatietechnologie	0,2%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%	1 294
Keuzewerktijd (KWT)	1,6%	0,8%	0,7%	5,6%	1,8%	21 906
Klassieke talen (Latijn/Grieks)/klassieke culturele vorming (KCV)	0,0%	0,0%	4,8%	0,2%	1,2%	14 401
Kunst (algemeen) en cultuur(geschiedenis)	0,5%	0,8%	0,8%	0,8%	0,7%	7 784
Kunstvakken I en II vmbo	0,6%	0,0%	0,0%	0,1%	0,3%	3 144
Lichamelijke opvoeding	7,4%	6,3%	6,0%	7,9%	7,0%	83 139
Maatschappijkunde	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	2 081
Maatschappijleer	2,4%	1,8%	1,0%	0,4%	1,7%	19 805
Maatschappijwetenschappen	0,1%	0,7%	0,5%	0,1%	0,3%	3 843
Media, vormgeving en ICT, vmbo profielvak, profielmodule (MVI)	0,4%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%	1 999
Mentorles	5,5%	4,9%	4,6%	6,1%	5,2%	62 693
Mobiliteit en transport, vmbo profielvak, profielmodule (M&T)	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	1 781
Moderne vreemde talen en literatuur	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	634
Muziek	0,7%	1,2%	1,4%	2,5%	1,2%	14 880
Natuur, leven en technologie (NLT)	0,2%	0,5%	0,5%	0,3%	0,3%	3 814
Natuurkunde	0,8%	3,9%	4,4%	1,5%	2,4%	28 577
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	3,1%	0,6%	0,6%	1,4%	1,7%	20 719
Nederlands	10,1%	10,3%	8,9%	8,8%	9,7%	115 331
NT2 (Nederlands als tweede taal)	0,1%	0,0%	0,0%	0,2%	0,1%	915
O&O (Onderzoek & Ontwerpen)	0,1%	0,6%	0,8%	1,3%	0,5%	6 257
Praktische sectororientatie (PSO)	1,4%	0,0%	0,0%	0,1%	0,6%	6 900
Produceren, installeren en energie, vmbo profielvak, profielmodule (PIE)	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,5%	5 476
Rekenen	0,9%	0,2%	0,1%	0,3%	0,5%	5 818
Scheikunde	0,3%	3,7%	3,9%	0,9%	1,9%	22 866
Spaans	0,1%	0,6%	0,9%	0,7%	0,5%	5 945
Techniek	1,3%	0,3%	0,3%	1,1%	0,9%	10 168
Tekenen	0,6%	1,0%	1,0%	1,3%	0,9%	10 515
Verzorging	0,3%	0,0%	0,0%	0,1%	0,2%	1 793
Wiskunde	9,6%	10,9%	11,6%	9,8%	10,3%	123 618
Zorg en welzijn, vmbo profielvak, profielmodule (Z&W)	2,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,9%	10 405
Resterende vakken	3,9%	1,3%	1,7%	5,9%	3,2%	38 086
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	
Lesuren	491 304	228 569	289 122	185 773		1 194 769

C Verdeling lesuren naar avo-vak en graadsector

In deze bijlage is het percentage lesuren avo-vakken weergegeven voor de verschillende onderwijstypen voor de eerste- en tweedegraads sector afzonderlijk (vergelijk Tabel 6).

Tabel 52: Percentage gegeven lesuren per avo-vak naar onderwijstype (eerstegraads), 2023

vak	havo	vwo	combinaties	totaal
Aardrijkskunde	4,6%	3,7%	2,8%	4,0%
Beeldende vorming	0,6%	0,6%	2,5%	0,7%
Biologie	5,0%	5,3%	3,8%	5,1%
Duits	3,5%	4,4%	2,5%	3,9%
Economie	6,8%	4,8%	3,6%	5,6%
Engels	10,1%	8,9%	6,4%	9,3%
Frans	2,7%	3,9%	3,1%	3,3%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	6,3%	4,5%	3,2%	5,2%
Godsdienst/levensbeschouwing	1,4%	1,1%	0,4%	1,2%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	0,0%	4,8%	0,1%	2,5%
Lichamelijke opvoeding	5,5%	5,0%	6,1%	5,3%
Maatschappijleer	3,1%	1,9%	1,2%	2,4%
Muziek	0,5%	0,6%	4,1%	0,7%
Natuurkunde	3,5%	5,2%	3,1%	4,4%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	0,1%	0,0%	0,5%	0,1%
Nederlands	10,8%	8,6%	5,0%	9,3%
Scheikunde	4,2%	5,3%	3,3%	4,7%
Techniek	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%
Tekenen	0,7%	0,7%	1,3%	0,8%
Wiskunde	11,0%	13,0%	8,5%	11,9%
Resterende vakken	19,6%	17,6%	38,3%	19,7%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Lesuren	127 533	153 879	17 322	298 734

Tabel 53: Percentage gegeven lesuren per avo-vak naar onderwijstype (tweede graads), 2023

vak	vmbo	havo	vwo	comb.	totaal
Aardrijkskunde	2,3%	5,8%	5,5%	4,7%	3,6%
Beeldende vorming	1,5%	2,7%	2,3%	2,6%	2,0%
Biologie	5,4%	4,3%	4,3%	4,4%	4,9%
Duits	2,8%	6,8%	5,7%	3,6%	3,8%
Economie	4,1%	2,9%	1,9%	1,0%	3,0%
Engels	9,1%	9,3%	9,0%	8,6%	9,0%
Frans	0,9%	6,7%	6,6%	5,6%	3,3%
Geschiedenis (en staatsinrichting)	2,6%	5,9%	5,7%	4,7%	3,8%
Godsdienst/levensbeschouwing	0,9%	1,7%	1,6%	1,4%	1,2%
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	0,0%	0,0%	4,8%	0,2%	0,8%
Lichamelijke opvoeding	7,4%	7,3%	7,2%	8,1%	7,5%
Maatschappijleer	2,4%	0,1%	0,1%	0,3%	1,4%
Muziek	0,7%	2,1%	2,2%	2,3%	1,4%
Natuurkunde	0,8%	4,3%	3,5%	1,3%	1,7%
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	3,1%	1,3%	1,2%	1,5%	2,3%
Nederlands	10,1%	9,7%	9,1%	9,2%	9,8%
Scheikunde	0,3%	3,1%	2,3%	0,6%	1,0%
Techniek	1,3%	0,7%	0,6%	1,2%	1,1%
Tekenen	0,6%	1,3%	1,4%	1,3%	0,9%
Wiskunde	9,6%	10,7%	10,0%	10,0%	9,8%
Resterende vakken	34,0%	13,4%	15,0%	27,3%	27,5%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Lesuren	491 304	101 037	135 243	168 451	896 035

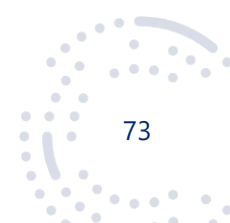

D Verdeling lesuren naar leeftijd en graadsector

De tabellen in deze bijlage betreffen een opsplitsing van Figuur 8 (en Tabel 40 uit bijlage A) naar graadsector. Te zien is dat in het eerstegraads gebied vaker sprake is van ouderen en in het tweedegraads gebied vaker van jongeren. Het vak Duits in het eerstegraads gebied wordt bijvoorbeeld slechts in 17,4% van de lesuren door de groep onder 35 jaar gegeven.

Tabel 54: Verdeling lesuren naar leeftijdscategorie per avo-vak (eerstegraads), 2023

vak	-35	35-45	45-55	55+	totaal	lesuren
Aardrijkskunde	27,6%	31,0%	23,5%	18,0%	100,0%	11 939
Beeldende vorming	12,4%	27,8%	31,9%	27,9%	100,0%	2 203
Biologie	27,0%	30,7%	23,2%	19,0%	100,0%	15 072
Duits	17,4%	18,1%	29,8%	34,8%	100,0%	11 701
Economie	27,8%	25,6%	22,1%	24,5%	100,0%	16 563
Engels	27,7%	25,1%	23,6%	23,7%	100,0%	27 707
Frans	12,9%	18,9%	33,1%	35,1%	100,0%	9 939
Geschiedenis (en staatsinrichting)	25,4%	30,5%	24,5%	19,5%	100,0%	15 548
Godsdienst/levensbeschouwing	23,4%	26,7%	20,9%	29,0%	100,0%	3 511
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	22,7%	22,8%	21,3%	33,3%	100,0%	7 437
Lichamelijke opvoeding	34,3%	31,3%	21,0%	13,5%	100,0%	15 717
Maatschappijleer	35,7%	29,6%	17,3%	17,4%	100,0%	7 016
Muziek	25,6%	27,5%	19,8%	27,0%	100,0%	2 217
Natuurkunde	20,7%	23,8%	27,7%	27,8%	100,0%	13 076
Nederlands	24,5%	24,6%	22,9%	28,0%	100,0%	27 732
Scheikunde	26,7%	20,1%	28,7%	24,5%	100,0%	14 062
Tekenen	14,2%	25,7%	29,3%	30,9%	100,0%	2 261
Wiskunde	23,2%	20,3%	25,6%	30,9%	100,0%	35 531
Resterende vakken	23,8%	26,4%	25,3%	24,4%	100,0%	58 508
Totaal	24,8%	25,2%	24,7%	25,2%	100,0%	
Lesuren	73 968	75 183	73 696	75 154		298 001

Tabel 55: Verdeling lesuren naar leeftijdscategorie per avo-vak (tweedegraads), 2023

vak	-35	35-45	45-55	55+	totaal	lesuren
Aardrijkskunde	47,7%	22,1%	16,5%	13,7%	100%	32 438
Beeldende vorming	27,5%	23,1%	27,2%	22,2%	100%	17 657
Biologie	41,5%	22,9%	19,0%	16,6%	100%	44 034
Duits	27,9%	18,8%	26,1%	27,2%	100%	33 875
Economie	37,2%	24,5%	19,8%	18,6%	100%	26 980
Engels	44,2%	23,5%	18,1%	14,3%	100%	80 036
Frans	26,4%	19,4%	27,6%	26,7%	100%	29 485
Geschiedenis (en staatsinrichting)	44,6%	24,7%	16,9%	13,7%	100%	34 234
Godsdienst/levensbeschouwing	33,9%	24,9%	18,3%	22,9%	100%	10 737
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	32,0%	23,2%	19,0%	25,8%	100%	6 939
Lichamelijke opvoeding	44,8%	30,6%	16,6%	8,0%	100%	67 105
Maatschappijleer	46,6%	25,9%	15,1%	12,3%	100%	12 716
Muziek	39,4%	19,4%	18,2%	23,1%	100%	12 599
Natuurkunde	33,9%	21,3%	21,2%	23,6%	100%	15 380
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	35,2%	19,9%	21,5%	23,4%	100%	20 385
Nederlands	31,5%	25,0%	22,0%	21,5%	100%	86 486
Scheikunde	37,1%	19,4%	21,6%	21,9%	100%	8 723
Techniek	16,5%	19,8%	31,5%	32,2%	100%	10 074
Tekenen	26,6%	23,8%	25,5%	24,1%	100%	8 206
Wiskunde	33,1%	20,8%	22,9%	23,2%	100%	87 434
Resterende vakken	33,7%	25,0%	22,1%	19,2%	100%	245 042
Totaal	36,1%	23,8%	21,1%	19,0%	100%	
Lesuren	321 555	211 892	187 717	169 403		890 566

E Bevoegd gegeven lesuren naar vak

Tabel 56: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren per vak, vakken <0,05% zijn in Resterende vakken opgenomen, 2023

vak	bevoegd	benoemb	onbevoegd	totaal	lesuren
Aardrijkskunde	86,7%	10,0%	3,4%	100,0%	44 507
Algemene natuurwetenschappen (ANW)	78,6%	17,2%	4,2%	100,0%	845
Bedrijfseconomie, ondernemerschap en financiële zelfredzaamheid	86,2%	11,6%	2,2%	100,0%	7 857
Beeldende vorming	92,0%	5,1%	2,9%	100,0%	19 920
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Bouwen, wonen en interieur (BWI)	62,6%	25,1%	12,3%	100,0%	1 650
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Dienstverlening & producten (D&P)	68,5%	20,8%	10,7%	100,0%	4 989
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Economie en ondernemen (E&O)	76,8%	14,6%	8,5%	100,0%	1 880
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Groen	78,9%	10,5%	10,7%	100,0%	3 918
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Horeca, bakkerijen en recreatie (HBR)	78,9%	14,7%	6,4%	100,0%	1 831
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Media, vormgeving en ICT (MVI)	59,2%	32,5%	8,3%	100,0%	865
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Mobiliteit en transport (M&T)	69,1%	19,4%	11,6%	100,0%	632
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Producteren, installeren en energie (PIE)	75,4%	16,0%	8,6%	100,0%	1 752
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Zorg en welzijn (Z&W)	78,3%	12,5%	9,2%	100,0%	5 010
Beweging en sport/bewegen, sport en maatschappij (BSM)	98,4%	1,2%	0,3%	100,0%	5 258
Biologie	89,1%	7,5%	3,4%	100,0%	59 316
Bouwen, wonen en interieur, vmbo profielvak, profielmodule (BWI)	65,0%	22,6%	12,4%	100,0%	4 559
CKV	89,8%	7,6%	2,7%	100,0%	9 202
Dans	82,4%	13,1%	4,5%	100,0%	946
Dienstverlening & producten, vmbo profielvak, profielmodule (D&P)	65,3%	22,2%	12,5%	100,0%	9 234
Drama	87,1%	7,2%	5,7%	100,0%	5 479
Duits	89,5%	7,1%	3,4%	100,0%	45 724
Economie	85,4%	10,8%	3,8%	100,0%	43 771
Economie en ondernemen, vmbo profielvak, profielmodule (E&O)	79,7%	11,5%	8,8%	100,0%	5 220
Engels	86,0%	9,4%	4,6%	100,0%	108 097
Filosofie/wijsbegeerte	88,5%	8,9%	2,6%	100,0%	3 003
Frans	91,6%	5,8%	2,6%	100,0%	39 489
Geschiedenis (en staatsinrichting)	91,8%	6,2%	2,0%	100,0%	49 827
Groen, vmbo profielvak, profielmodule	83,7%	7,7%	8,7%	100,0%	5 870
Handvaardigheid	90,9%	5,5%	3,6%	100,0%	5 525
Horeca, bakkerijen en recreatie, vmbo profielvak, profielmodule (HBR)	81,2%	8,2%	10,5%	100,0%	2 921
Informatica	58,4%	26,8%	14,8%	100,0%	5 243
Informatiekunde/ Informatietechnologie	50,1%	34,5%	15,4%	100,0%	1 260

Klassieke talen (Latijn/Grieks)/klassieke culturele vorming (KCV)	92,7%	4,2%	3,0%	100,0%	14 377
Kunst (algemeen) en cultuur(geschiedenis)	90,2%	6,7%	3,1%	100,0%	7 774
Kunsvakken I en II vmbo	89,7%	7,3%	3,0%	100,0%	3 144
Lichamelijke opvoeding	96,9%	2,3%	0,8%	100,0%	83 066
Maatschappijkunde	84,0%	10,6%	5,4%	100,0%	2 081
Maatschappijleer	75,4%	18,5%	6,1%	100,0%	19 710
Maatschappijwetenschappen	88,0%	9,8%	2,2%	100,0%	3 843
Media, vormgeving en ICT, vmbo profielvak, profielmodule (MVI)	65,8%	24,2%	10,0%	100,0%	1 991
Mobiliteit en transport, vmbo profielvak, profielmodule (M&T)	71,4%	15,5%	13,0%	100,0%	1 781
Moderne vreemde talen en literatuur	85,3%	10,1%	4,6%	100,0%	586
Muziek	92,1%	5,2%	2,7%	100,0%	14 861
Natuur, leven en technologie (NLT)	81,0%	15,2%	3,8%	100,0%	3 801
Natuurkunde	84,5%	11,8%	3,8%	100,0%	28 556
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	76,6%	15,3%	8,1%	100,0%	20 634
Nederlands	83,1%	11,9%	4,9%	100,0%	115 137
O&O (Onderzoek & Ontwerpen)	75,2%	17,9%	6,9%	100,0%	6 179
Produceren, installeren en energie, vmbo profielvak, profielmodule (PIE)	72,1%	16,4%	11,5%	100,0%	5 423
Rekenen	67,6%	22,7%	9,7%	100,0%	5 754
Scheikunde	87,2%	10,3%	2,5%	100,0%	22 836
Spaans	84,6%	10,3%	5,1%	100,0%	5 906
Techniek	70,7%	19,1%	10,2%	100,0%	10 085
Tekenen	95,8%	3,0%	1,2%	100,0%	10 515
Verzorging	71,2%	15,7%	13,1%	100,0%	1 749
Wiskunde	82,6%	12,4%	5,0%	100,0%	123 428
Zorg en welzijn, vmbo profielvak, profielmodule (Z&W)	77,1%	14,4%	8,5%	100,0%	10 375
Resterende vakken	79,1%	14,8%	6,1%	100,0%	2 136
Totaal	85,8%	9,9%	4,4%	100,0%	
Lesuren	884 365	102 008	44 953		1 031 326

Tabel 57: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren – cijfers uit Tabel 56 **voor alleen onderwijstype vmbo**, waarbij vakken met minder dan 100 lesuren niet in de tabel zijn opgenomen, 2023

vak	bevoegd	benoemb	onbevoegd	totaal	lesuren
Aardrijkskunde	83,0%	11,6%	5,4%	100,0%	11 358
Algemene natuurwetenschappen (ANW)	67,7%	23,2%	9,0%	100,0%	215
Beeldende vorming	88,8%	6,9%	4,2%	100,0%	7 467
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Bouwen, wonen en interieur (BWI)	62,7%	25,0%	12,3%	100,0%	1 648
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Dienstverlening & producten (D&P)	68,6%	20,7%	10,7%	100,0%	4 956
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Economie en ondernemen (E&O)	76,9%	14,4%	8,6%	100,0%	1 837
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Groen	78,9%	10,4%	10,7%	100,0%	3 863
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Horeca, bakkerijen en recreatie (HBR)	78,8%	14,8%	6,4%	100,0%	1 825
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Media, vormgeving en ICT (MVI)	60,6%	30,8%	8,6%	100,0%	832
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Mobiliteit en transport (M&T)	68,9%	19,5%	11,6%	100,0%	628

Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Produceren, installeren en energie (PIE)	75,3%	16,1%	8,6%	100,0%	1 746
Beroepsgericht keuzevak bij het profielvak Zorg en welzijn (Z&W)	78,3%	12,5%	9,2%	100,0%	4 955
Beweging en sport/bewegen, sport en maatschappij (BSM)	97,7%	1,4%	0,9%	100,0%	1 277
Biologie	87,2%	8,3%	4,4%	100,0%	26 655
Bouwen, wonen en interieur, vmbo profielvak, profielmodule (BWI)	65,0%	22,6%	12,4%	100,0%	4 547
CKV	85,3%	9,6%	5,1%	100,0%	2 538
Dans	76,6%	20,9%	2,5%	100,0%	255
Dienstverlening & producten, vmbo profielvak, profielmodule (D&P)	65,2%	22,3%	12,5%	100,0%	9 152
Drama	81,8%	11,5%	6,7%	100,0%	1 339
Duits	86,6%	8,2%	5,3%	100,0%	13 468
Economie	85,4%	9,3%	5,3%	100,0%	19 910
Economie en ondernemen, vmbo profielvak, profielmodule (E&O)	80,2%	11,1%	8,7%	100,0%	5 095
Engels	82,4%	10,6%	7,0%	100,0%	44 438
Frans	89,1%	7,1%	3,9%	100,0%	4 399
Geschiedenis (en staatsinrichting)	90,2%	6,6%	3,2%	100,0%	12 737
Groen, vmbo profielvak, profielmodule	83,6%	7,6%	8,8%	100,0%	5 824
Handvaardigheid	89,6%	4,7%	5,7%	100,0%	2 153
Horeca, bakkerijen en recreatie, vmbo profielvak, profielmodule (HBR)	81,2%	8,2%	10,6%	100,0%	2 872
Informatica	41,7%	39,5%	18,8%	100,0%	1 135
Informatiekunde/ Informatietechnologie	50,0%	33,6%	16,4%	100,0%	774
Kunst (algemeen) en cultuur(geschiedenis)	86,0%	7,5%	6,5%	100,0%	2 310
Kunsvakken I en II vmbo	89,9%	6,9%	3,2%	100,0%	2 795
Lichamelijke opvoeding	96,4%	2,5%	1,2%	100,0%	36 535
Maatschappijkunde	84,8%	9,7%	5,5%	100,0%	2 026
Maatschappijleer	74,2%	18,1%	7,7%	100,0%	11 968
Maatschappijwetenschappen	76,4%	22,5%	1,1%	100,0%	647
Media, vormgeving en ICT, vmbo profielvak, profielmodule (MVI)	66,6%	24,5%	8,9%	100,0%	1 717
Mobiliteit en transport, vmbo profielvak, profielmodule (M&T)	71,4%	15,5%	13,0%	100,0%	1 781
Moderne vreemde talen en literatuur	71,4%	18,0%	10,6%	100,0%	161
Muziek	89,5%	6,2%	4,2%	100,0%	3 520
Natuur, leven en technologie (NLT)	69,2%	22,0%	8,8%	100,0%	750
Natuurkunde	75,8%	15,7%	8,5%	100,0%	4 083
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	76,1%	15,2%	8,6%	100,0%	15 043
Nederlands	80,1%	13,2%	6,7%	100,0%	49 619
O&O (Onderzoek & Ontwerpen)	68,8%	23,5%	7,7%	100,0%	245
Produceren, installeren en energie, vmbo profielvak, profielmodule (PIE)	72,0%	16,5%	11,5%	100,0%	5 370
Rekenen	65,8%	24,2%	10,1%	100,0%	4 560
Scheikunde	82,8%	11,8%	5,4%	100,0%	1 527
Spaans	79,6%	14,8%	5,5%	100,0%	641
Techniek	68,8%	19,5%	11,7%	100,0%	6 566
Tekenen	95,9%	3,6%	0,5%	100,0%	2 893
Verzorging	70,7%	16,5%	12,7%	100,0%	1 511
Wiskunde	78,3%	14,3%	7,4%	100,0%	46 878

Zorg en welzijn, vmbo profielvak, profielmodule (Z&W)	77,7%	14,3%	8,0%	100,0%	10 155
Resterende vakken	69,7%	17,4%	12,9%	100,0%	563
Totaal	81,6%	11,8%	6,6%	100,0%	
Lesuren	337 919	48 769	27 234		413 922

Tabel 58: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren – cijfers uit Tabel 56 **voor alleen onderwijstypen havo en vwo** (geen combinaties), waarbij vakken met minder dan 100 lesuren niet in de tabel zijn opgenomen, 2023

vak	bevoegd	benoemb	onbevoegd	totaal	lesuren
Aardrijkskunde	89,3%	8,7%	2,1%	100,0%	24 846
Algemene natuurwetenschappen (ANW)	87,0%	12,4%	0,6%	100,0%	440
Bedrijfseconomie, ondernemerschap en financiële zelfredzaamheid	86,7%	11,1%	2,2%	100,0%	7 559
Beeldende vorming	94,9%	3,7%	1,4%	100,0%	7 577
Beweging en sport/bewegen, sport en maatschappij (BSM)	98,9%	1,0%	0,1%	100,0%	3 308
Biologie	92,2%	6,0%	1,8%	100,0%	24 579
CKV	92,0%	6,5%	1,5%	100,0%	6 046
Dans	92,2%	5,2%	2,6%	100,0%	157
Drama	86,9%	5,1%	8,1%	100,0%	1 988
Duits	92,1%	6,0%	1,9%	100,0%	25 843
Economie	86,0%	11,5%	2,5%	100,0%	21 517
Engels	89,8%	7,9%	2,3%	100,0%	48 102
Filosofie/wijsbegeerte	89,8%	7,7%	2,5%	100,0%	2 486
Frans	92,6%	5,1%	2,3%	100,0%	25 102
Geschiedenis (en staatsinrichting)	92,9%	5,7%	1,4%	100,0%	28 611
Handvaardigheid	93,0%	5,1%	1,9%	100,0%	1 839
Informatica	66,6%	21,1%	12,3%	100,0%	3 412
Informatiekunde/ Informatietechnologie	57,0%	25,7%	17,2%	100,0%	167
Klassieke talen (Latijn/Grieks)/klassieke culturele vorming (KCV)	93,1%	4,1%	2,8%	100,0%	13 926
Kunst (algemeen) en cultuur(geschiedenis)	92,9%	5,4%	1,6%	100,0%	3 989
Kunsvakken I en II vmbo	91,9%	8,1%	0,0%	100,0%	104
Lichamelijke opvoeding	97,4%	2,0%	0,5%	100,0%	31 788
Maatschappijleer	78,0%	18,7%	3,3%	100,0%	6 975
Maatschappijwetenschappen	91,6%	6,6%	1,8%	100,0%	2 954
Moderne vreemde talen en literatuur	93,2%	5,2%	1,6%	100,0%	316
Muziek	93,8%	4,3%	1,9%	100,0%	6 669
Natuur, leven en technologie (NLT)	86,6%	10,8%	2,6%	100,0%	2 541
Natuurkunde	86,9%	10,5%	2,6%	100,0%	21 674
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	78,7%	14,6%	6,7%	100,0%	3 040
Nederlands	87,6%	9,5%	2,9%	100,0%	49 146
O&O (Onderzoek & Ontwerpen)	77,9%	15,4%	6,6%	100,0%	3 581
Rekenen	77,7%	14,5%	7,8%	100,0%	626
Scheikunde	88,0%	9,7%	2,3%	100,0%	19 696
Spaans	84,1%	10,8%	5,1%	100,0%	4 013
Techniek	73,7%	17,3%	9,0%	100,0%	1 549
Tekenen	96,7%	2,5%	0,8%	100,0%	5 233
Wiskunde	86,4%	10,7%	2,9%	100,0%	58 324
Resterende vakken	82,4%	13,7%	3,9%	100,0%	1 069
Totaal	89,6%	8,0%	2,4%	100,0%	
Lesuren	421 785	37 870	11 326		470 981

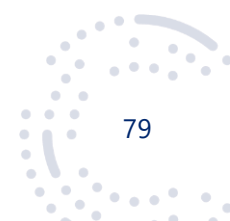

Tabel 59: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren voor het tweedegraads gebied (avovakken met aandeel > 1%), 2023

vak	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	lesuren
Aardrijkskunde	86,2%	9,7%	4,2%	32 538
Beeldende vorming	91,4%	5,4%	3,2%	17 713
Biologie	88,0%	7,7%	4,3%	44 205
Duits	88,3%	7,5%	4,2%	34 010
Economie	85,6%	9,5%	4,9%	27 137
Engels	84,8%	9,4%	5,8%	80 376
Frans	91,6%	5,4%	3,1%	29 553
Geschiedenis (en staatsinrichting)	91,4%	6,2%	2,4%	34 291
Lichamelijke opvoeding	96,7%	2,4%	0,9%	67 325
Maatschappijleer	73,8%	18,5%	7,7%	12 731
Muziek	91,5%	5,4%	3,1%	12 644
Natuurkunde	80,8%	13,1%	6,1%	15 472
Natuurkunde/scheikunde (NASK)	76,7%	15,1%	8,2%	20 414
Nederlands	81,1%	12,9%	6,0%	87 281
Scheikunde	83,8%	11,6%	4,6%	8 742
Techniek	70,9%	18,9%	10,2%	10 043
Tekenen	95,6%	3,0%	1,4%	8 243
Wiskunde	81,5%	12,1%	6,4%	87 908

Tabel 60: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren voor het eerstegraads gebied (leerjaren 4, 5 en 6 havo/vwo, avo-vakken met aandeel > 1%), 2023

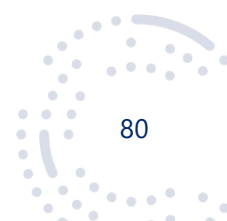
vak	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	lesuren
Aardrijkskunde	88,0%	10,8%	1,2%	11 969
Biologie	92,4%	6,8%	0,8%	15 112
Duits	93,0%	5,9%	1,1%	11 714
Economie	85,2%	12,8%	2,1%	16 634
Engels	89,6%	9,2%	1,2%	27 721
Frans	91,5%	7,1%	1,4%	9 936
Geschiedenis (en staatsinrichting)	92,8%	6,2%	1,0%	15 536
Klassieke talen/klassieke culturele vorming (KCV)	95,4%	2,9%	1,7%	7 430
Lichamelijke opvoeding	97,9%	1,6%	0,4%	15 742
Maatschappijleer	78,3%	18,4%	3,3%	6 979
Natuurkunde	88,8%	10,2%	1,0%	13 084
Nederlands	89,4%	9,0%	1,6%	27 856
Scheikunde	89,3%	9,5%	1,2%	14 094
Wiskunde	85,3%	13,1%	1,6%	35 520

Tabel 61: Percentage bevoegd, benoembaar en onbevoegd gegeven lesuren naar onderwijstype voor lessen in het vo gegeven op zogeheten verticale scholengemeenschappen (scholen waar ook sprake is van mbo), de overige vo scholen en het totaal van de scholen, 2023

soort	onderwijstype	bevoegd	benoembaar	onbevoegd	lesuren
vo	vmbo	82,1%	11,6%	6,4%	365 813
	havo	87,1%	10,1%	2,8%	206 669
	vwo	91,5%	6,4%	2,1%	262 739
	combinatie	85,1%	10,5%	4,4%	144 788
	totaal	86,1%	9,7%	4,2%	980 009
vo afdeling mbo	vmbo	78,5%	13,5%	8,1%	48 109
	havo	88,6%	11,2%	0,2%	943
	vwo	94,0%	5,4%	0,5%	630
	combinatie	87,4%	8,5%	4,1%	1 635
	totaal	79,1%	13,2%	7,7%	51 317
totaal	vmbo	81,6%	11,8%	6,6%	413 922
	havo	87,1%	10,1%	2,8%	207 612
	vwo	91,5%	6,4%	2,1%	263 369
	combinatie	85,1%	10,5%	4,4%	146 423
	totaal	85,8%	9,9%	4,4%	1 031 326

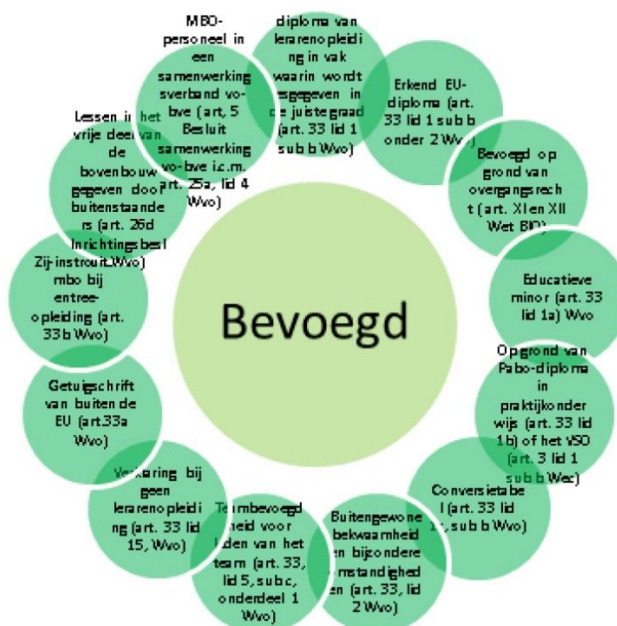

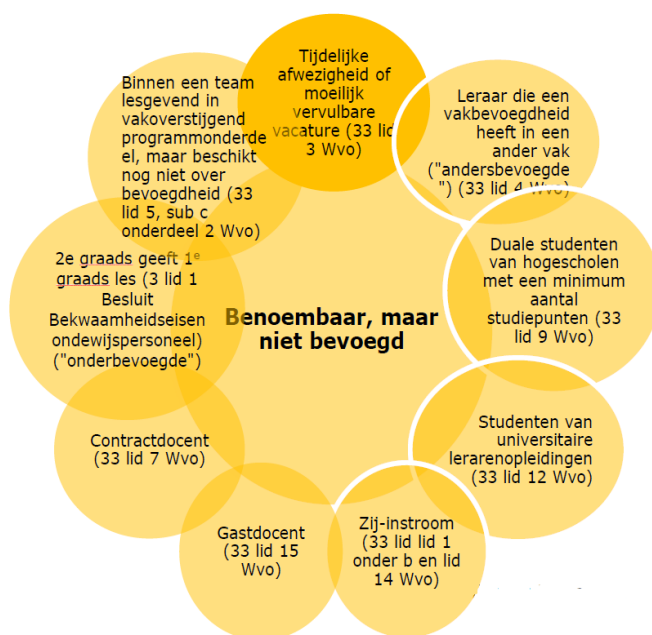
F Indeling bevoegd, benoembaar en onbevoegd

In de 'Verdiepende analyse onbevoegd lesgeven' die als bijlage²² dient bij de 'Bijlage bij Plan van aanpak tegengaan onbevoegd lesgeven' zijn de wettelijke mogelijkheden rond bevoegd en benoembaar lesgeven toegelicht. We tonen in Figuur 28 en Figuur 29 de aldaar getoonde samenvattende figuren.

Figuur 28: Bevoegd

Figuur 29: Benoembaar, maar niet bevoegd

²² Zie figuren 3 en 4 in het document op de pagina: <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-onderwijs-cultuur-en-wetenschap/documenten/rapporten/2016/02/29/verdiepende-analyse-onbevoegd-lesgeven>

In de meting in dit rapport is eerst op grond van onder meer ROD HO en oudere bevoegdheidsmetingen vastgesteld of men bevoegd was (bestandsanalyse). Zo ja, dan valt men in de categorie bevoegd. Voor de restgroep (bijna een kwart van het aantal lesuren) is aan de school gevraagd in welke bevoegdheids- of benoembaarheidscategorie een les (in feite een persoon-vak-graadgebied combinatie) valt (zelfrapportage). De mogelijkheden uit de bovenstaande figuren zijn daarbij voorgelegd aan de scholen op basis van de indeling die in Tabel 62 tot en met Tabel 65 is weergegeven. De zelfrapportage (bevraging van de bevoegdheidssituatie van alle lesuren waarvan niet uit een bestandsanalyse kan worden vastgesteld dat ze bevoegd gegeven worden) is vergelijkbaar met die van IPTO-2014 en later (maar nieuw en sterk verbeterd ten opzichte van IPTO-2013). Daarom kunnen de in dit rapport getoonde bevoegdheidscijfers niet vergeleken worden met die van IPTO-2013 en eerder.

De categorieën “8: MBO” en “17: Benoembaar voor vmbo profielvak o.b.v. overgangsrecht artikel 6.1 besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel” zijn al bij de meting van 2021 geschrapt.

Tabel 62: Mogelijke keuzes rond bevoegdheid die de scholen bij het invullen van IPTO zijn aangeboden, 2023

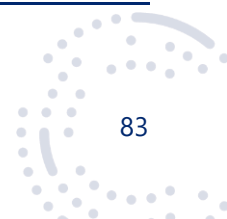
titel	beschrijving
1 Bevoegd (diploma van na 2006 voor vak en graad) artikel 33 lid 1 sub b onder 1	Leraar beschikt over een Nederlands diploma van <u>na</u> 1 augustus 2006 dat vermeldt voor welk(e) vak(ken) en in welke graad de leraar aan de bekwaamheidseisen voldoet, over een VOG, en is niet door een rechterlijke uitspraak uitgesloten van het geven van onderwijs.
2 Bevoegd op grond van overgangsrecht Wet BIO (voor diploma's van vóór 2006)	Leraar beschikt over een diploma van <u>vóór</u> 1 augustus 2006 op basis waarvan hij bevoegd is. Voor alle diploma's van <u>vóór</u> 2006 is bepaald voor welke graad en welk(e) vak(ken) lesgegeven mag worden op 1 augustus 2006 (zie het handboek bevoegdheid van DUO).
3 Erkend buitenlands diploma artikel 33 lid 1 sub b onder 2	De wet kent de mogelijkheid van erkenning van buitenlandse beroepskwalificaties.
4 Educatieve minor/module artikel 33 lid 1a Wvo	Het is voor een aantal vakken ook mogelijk bevoegd les te geven op basis van een educatieve minor gevolgd tijdens een wo-bachelor, of een educatieve module (post-bachelor). Dit mag in de theoretische leerweg van het vmbo, en de onderbouw van havo en vwo.
5 Bevoegdheid via conversietabel	De conversietabel is bedoeld voor situaties waarin een behaald diploma geen uitsluitsel geeft over de bevoegdheid voor een bepaald vak. Dit kunnen nieuwe vakken zijn, vakken die van naam zijn veranderd of vakken waarvoor geen lerarenopleiding bestaat. Een leraar kan zo met een andere lerarenopleiding bevoegd zijn in een bepaald vak indien dit voor de betreffende combinatie van vak en opleiding in de conversietabel is geregeld (in voorkomende gevallen na bijscholing).
6 Bevoegd in team artikel 33 lid 5 Wvo	Het is in de eerste twee leerjaren (leerjaar 1 & 2) mogelijk als lid van een team bevoegd les te geven in vakoverstijgende programma-onderdelen als men zelf over een bevoegdheid beschikt voor een van de onderliggende vakken. Dit mag alleen indien het team als geheel beschikt over bevoegdheid voor alle vakken die deel uitmaken van het vakoverstijgende programma.
7 Ontheffing of erkenning van de minister van OCW op grond van de Beleidsregel ontheffing	a) In gevallen waarin geen lerarenopleiding voorhanden is, kan de minister bepalen dat toch voldaan is aan de bekwaamheidseisen;

bekwaamheidseisen en bekwaamheidserkenning vo	b) Het is mogelijk in bijzondere gevallen leraren die een buitengewone vakbekwaamheid hebben (en er sprake is van een bijzonder geval) ontheffing te verlenen.
9 Bevoegd op grond van pabo-diploma	Leraar beschikt over pabo-diploma en geeft les aan: a) uitsluitend lwoo-leerlingen en is afgestudeerd tussen 1985 en 2006. Het gaat hierbij alleen om de vakken rekenen/wiskunde, Engels, Nederlands, geschiedenis, aardrijkskunde, biologie, tekenen, muziek, handvaardigheid en de praktijk-oriënterende vakken; b) vmbo-leerlingen in de vakken Nederlands of Rekenen en is afgestudeerd vóór 1985; c) de eerste twee leerjaren van het vmbo in de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen. Hiervoor moet de leraar een certificaat hebben van een daarbij behorend scholingstraject. Via het Besluit ontheffing gecertificeerde pabo-gediplomeerden voor de onderbouw basis- en kader is een ambtshalve ontheffing geregeld.
10 Teambevoegdheid vakoverstijgende programmaonderdelen in doorlopende leerroute vmbo-mbo artikel 33 lid 5a	Voor de vak- en sectoroverstijgende programmaonderdelen van een doorlopende leerroute kan worden gewerkt in teams als: a) de leraren en docenten van het team ieder voldoen aan de bekwaamheidseisen, waarbij de leraren en docenten in het team als geheel beschikken over de bekwaamheidseisen voor alle onderdelen van het onderwijsprogramma van de doorlopende leerroute vmbo-mbo of de geïntegreerde route vmbo-basisberoepsopleiding; b) de leraren en docenten van het team ieder verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van dat deel van het onderwijs in het desbetreffende programmaonderdeel waarvoor zij voldoen aan de bekwaamheidseisen.

Tabel 63: Mogelijke keuzes rond benoembaarheid die de scholen bij het invullen van IPTO zijn aangeboden, 2023

titel	beschrijving
11 Vervanging en moeilijk vervulbare vacature artikel 33 lid 3 Wvo	Tijdelijke vervangers bij afwezigheid, en leraren bij moeilijk vervulbare vacatures mogen maximaal 1 jaar zonder het juiste diploma lesgeven. Deze leraar moet als het jaar voorbij is wel in opleiding om te kunnen blijven lesgeven. Afspraak is dat men binnen 2 jaar bevoegd dient te zijn. Dit kan verlengd worden met 2 jaar.
12 Andersbevoegd artikel 33 lid 4	Leraren die al een bevoegdheid hebben mogen daarnaast ook twee jaar lang een ander vak geven (zgn. anders-bevoegden), mits de leraar wel in opleiding gaat voor dat vak. Deze periode mag op aanvraag 2 jaar verlengd worden.
13 LIO artikel 33 lid 9 en 12	Studenten van lerarenopleidingen mogen afhankelijk van de precieze situatie 5 maanden tot 2 jaar lesgeven. Studenten van hbo-opleidingen moeten bovendien voldoende studiepunten gehaald hebben.
14 Zij-instroom artikel 33 lid 14	Personen die het traject 'zij-instroom in het beroep' volgen met een geschiktheidsverklaring. Dit mag 2 jaar. Deze periode mag met 2 jaar verlengd worden door het schoolbestuur indien daar redenen voor zijn.
15 Gastdocent artikel 33 lid 15	Gastdocenten mogen lesgeven onder verantwoordelijkheid van een andere leraar voor maximaal 6 uur per week gemiddeld op jaarbasis. In het havo/vwo kunnen andere instellingen of personen

van buiten de school in het vrije deel lesgeven onder een aantal strikte voorwaarden.

16 Onderbevoegd artikel 2.2 besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel	Leraren met een tweedegraads bevoegdheid die eerstegraads les geven (zgn. onderbevoegden) mogen dit maximaal 1 jaar doen, mits de leraar voornamelijk in de onderbouw les geeft en de school voor maximaal 5% van de lessen in de bovenbouw deze constructie toepast. Scholen moeten dit melden bij de inspectie.
--	---

Tabel 64: Mogelijke keuzes rond onbevoegdheid die de scholen bij het invullen van IPTO zijn aangeboden, 2023

titel	Beschrijving
18 Onbevoegd	Het vak wordt niet bevoegd of benoembaar gegeven.

Tabel 65: Mogelijke keuzes rond onbepaalbaarheid die de scholen bij het invullen van IPTO zijn aangeboden, 2023

titel	Beschrijving
19 Onbepaalbaar	Voor deze les bestaat geen lerarenopleiding die een bevoegdheid verleent of het gaat om een schooleigen vak.
20 Ondersteunt leraar	Er staat tegelijkertijd ook een bevoegde leraar in de klas.
21 Geeft dit vak niet	Het rooster waaruit is afgeleid dat de persoon dit vak geeft is op punt niet correct.

De aantallen lesuren die door de scholen gerapporteerd worden onder de verschillende bevoegdheidscategorieën, gecombineerd met de informatie die we uit IPTO-2014 tot en met IPTO-2022 en ROD HO afgeleid hebben staan weergegeven in Tabel 66.

Tabel 66: Detailinformatie lesuren naar bevoegdheidscategorie

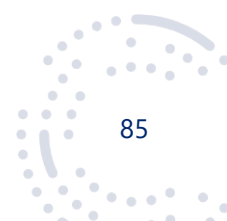
bevoegdheidscategorie	lesuren	%
<i>Stap 1: is de bevoegdheid te halen uit ROD HO of eerdere IPTO metingen?</i>		
Bevoegd volgens ROD HO	525 636	51,0%
IPTO-2022: Bevoegd voor dit vak op deze graad	44 348	4,3%
IPTO-2022: Overgangsrecht	5 955	0,6%
IPTO-2022: Erkend buitenlands diploma	1 737	0,2%
IPTO-2022: Beschikking van de minister van OCW	218	0,0%
IPTO-2022: Bevoegd volgens BRON HO	2 276	0,2%
IPTO-2021: Bevoegd voor dit vak op deze graad	35 659	3,5%
IPTO-2021: Overgangsrecht	178	0,0%
IPTO-2021: Erkend buitenlands diploma	396	0,0%
IPTO-2021: Beschikking van de minister van OCW	138	0,0%
IPTO-2021: Bevoegd volgens BRON HO	1 823	0,2%
IPTO-2020: Bevoegd voor dit vak op deze graad	26 789	2,6%
IPTO-2020: Overgangsrecht	267	0,0%
IPTO-2020: Erkend buitenlands diploma	418	0,0%
IPTO-2020: Beschikking van de minister van OCW	249	0,0%
IPTO-2020: Bevoegd volgens BRON HO	32	0,0%
IPTO-2019: Bevoegd voor dit vak op deze graad	18 889	1,8%
IPTO-2019: Overgangsrecht	305	0,0%
IPTO-2019: Erkend buitenlands diploma	355	0,0%
IPTO-2019: Beschikking van de minister van OCW	150	0,0%
IPTO-2019: Bevoegd volgens BRON HO	480	0,0%

IPTO-2018: Bevoegd voor dit vak op deze graad	18 485	1,8%
IPTO-2018: Overgangsrecht	455	0,0%
IPTO-2018: Erkend buitenlands diploma	215	0,0%
IPTO-2018: Beschikking van de minister van OCW	109	0,0%
IPTO-2018: Bevoegd volgens BRON HO	245	0,0%
IPTO-2017: Bevoegd voor dit vak op deze graad	10 385	1,0%
IPTO-2017: Overgangsrecht	282	0,0%
IPTO-2017: Erkend buitenlands diploma	250	0,0%
IPTO-2017: Beschikking van de minister van OCW	100	0,0%
IPTO-2016: Bevoegd voor dit vak op deze graad	10 828	1,0%
IPTO-2016: Overgangsrecht	211	0,0%
IPTO-2016: Erkend buitenlands diploma	182	0,0%
IPTO-2016: Beschikking van de minister van OCW	62	0,0%
IPTO-2016: Bevoegd volgens BRON HO	325	0,0%
IPTO-2015: Bevoegd voor dit vak op deze graad	7 924	0,8%
IPTO-2015: Overgangsrecht	155	0,0%
IPTO-2015: Erkend buitenlands diploma	127	0,0%
IPTO-2015: Beschikking van de minister van OCW	11	0,0%
IPTO-2015: Bevoegd volgens BRON HO	1 666	0,2%
IPTO-2014: Bevoegd	14 127	1,4%
IPTO-2014: Overgangsrecht	174	0,0%
IPTO-2014: Buitenlands diploma	318	0,0%
IPTO-2014: Verklaring bevoegd bij ontbreken lerarenopleiding	49	0,0%
IPTO-2014: Ontheffing vanwege buitengewone vakbekwaamheid	89	0,0%
IPTO-2014: Reguliere vakken Bevoegd (volgens reguliere ipto)	37 064	3,6%

Stap 2: Voor de gevallen waar niet bekend is dat men bevoegd is wordt de bevoegdheidssituatie aan de scholen gevraagd, zie Tabel 62 tot en met Tabel 64

Bevoegd voor dit vak op deze graad	89 005	8,6%
Overgangsrecht	9 905	1,0%
Erkend buitenlands diploma	2 657	0,3%
Educatieve minor	849	0,1%
Bevoegd via ander vak en conversietabel	2 390	0,2%
Bevoegd in team artikel 33 lid 5 Wvo	768	0,1%
Ontheffing of erkenning van de minister van OCW	261	0,0%
Bevoegd op grond van pabo-diploma	7 496	0,7%
Teambevoegdheid vakoverstijgende programmaonderdelen in doorlopende leerroute vmbo-mbo artikel 33 lid 5a	897	0,1%
Vervanging en moeilijk vervulbare vacature	8 424	0,8%
Andersbevoegd	26 929	2,6%
LIO	43 853	4,3%
Zij-instroom	9 029	0,9%
Gastdocent	1 015	0,1%
Onderbevoegd	12 759	1,2%
Onbevoegd	44 953	4,4%
Totaal	1 031 326	

G Functie en aard dienstverband

Door koppeling met personeelsinformatie aangeleverd door DUO, waar nodig aangevuld door informatie van de scholen, kan de functie van degene die de les geeft worden vastgesteld. Dit leidt in IPTO-2023 tot 4,3% van de lesuren met de situatie 'onbekend'. In Tabel 67 is te zien dat dit voor het restant van de lesuren vrijwel altijd om de functie 'leraar' gaat. In de eerstegraads sector is dit relatief iets vaker het geval dan in de tweedegraads sector, De overige categorieën zijn relatief klein. Omdat veruit de meeste lesuren door onderwijzend personeel worden gegeven, wordt in het rapport geen onderscheid gemaakt naar functie. De tabellen hebben dus betrekking op alle in Tabel 67 genoemde functies samen. Voor leerlingen zijn immers de gegeven lesuren van belang, ongeacht de functie van de persoon die lesgeeft.

Tabel 67: Gegeven lesuren: verdeling naar functie (totaal en eerste- en tweedegraads apart), 2023

functie	eerstegraads les	tweedegraads les	totaal
Onbekend	4,4%	4,2%	4,3%
Directie	0,3%	0,1%	0,2%
Onderwijzend personeel	93,8%	91,7%	92,3%
Leraar in opleiding	0,1%	0,4%	0,3%
Onderwijsassistent	0,0%	0,1%	0,1%
Stagiaire	0,1%	0,2%	0,1%
Onderwijs Ondersteunend Personeel	0,6%	2,2%	1,8%
Uitzendkracht/gedetacheerde	0,3%	0,6%	0,5%
Ondersteunend en Beheer Personeel	0,4%	0,5%	0,4%
Overig	0,0%	0,1%	0,1%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
Lesuren	298 734	896 035	1 194 769

In Tabel 68 zijn de gegeven lesuren naar de aard van het dienstverband opgesplitst. Uit de tabel blijkt dat (voor zover bekend) vrijwel alle lesuren door zogeheten regulier personeel worden gegeven. In een beperkt deel van de lesuren is sprake van vervanging. Dit is niet verwonderlijk omdat scholen gevraagd wordt het zogeheten basisrooster (niet het dagrooster waarin korttijdelijke vervanging door ziekte is opgenomen) aan te leveren voor IPTO. Om dezelfde redenen als in de voorgaande tabel is ook hier in een deel van de lesuren sprake van een overig of onbekend dienstverband. Omdat de categorie regulier dienstverband veruit het grootste is, hebben we ervoor gekozen om in dit rapport geen opsplitsing te maken naar de aard van het dienstverband.

Tabel 68: Gegeven lesuren naar aard van het dienstverband, 2023

Aard dienstverband	eerstegraads les	tweedegraads les	totaal
Regulier	94,2%	93,5%	93,7%
Vervanging	0,8%	1,2%	1,1%
Onbekend, overig dienstverband	4,9%	5,3%	5,2%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%
Lesuren	298 734	896 035	1 194 769

H Arbeidsmarktregioïndeling

nr	naam	nr	naam
1	Groningen	21	Haaglanden
2	Friesland	22	Midden-Holland
3	Drenthe	23	's-Gravenhage
4	Regio Zwolle	24	Rijnmond
5	Twente	25	Drechtsteden
6	Noord-Holland Noord	26	Gorinchem
7	Zaanstreek/Waterland	27	Rotterdam
8	Zuid-Kennemerland en IJmond	28	Rivierenland
9	Groot Amsterdam	29	Rijk van Nijmegen
10	Gooi en Vechtstreek	30	Midden-Gelderland
11	Amsterdam	31	Achterhoek
12	Flevoland	32	Zeeland
13	Almere	33	West-Brabant
14	Stedendriehoek en Noordwest-Veluwe	34	Midden-Brabant
15	FoodValley	35	Noordoost-Brabant
16	Amersfoort	36	Zuidoost-Brabant
17	Midden-Utrecht	37	Helmond-De Peel
18	Utrecht	38	Noord-Limburg
19	Holland Rijnland	39	Midden-Limburg
20	Zuid-Holland Centraal	40	Zuid-Limburg

